DESKPIEPEA

ТȢТȢЛОР АПЕЛОР МІNЕРАЛЕ

din Pomънia, шi ȣнеле din cтръinътate, челе maĭ kȣnockȣte шi maĭ oбiчĭnȣite, прекȣm шi o indikaцie desпре modȣл întребȣinцъреĭ лор; kî-teва oбsepвaцiĭ desпре Балta Албъ; ȣn планȣ desпре ȣn aшezъmîntȣ de бъĭ în feлȣл бъiлор de ла Iшелȣ шi ȣn staбiлimentȣ de o kȣpъ de zepȣ, kît шi o inвenцie de ȣn pemediȣ în kontpa боа-леĭ просопалцia.

de

МОРIЦ ВЕРТХЕIМЕР,
doktop de mediчinъ шi хiрȣрцie.

БȢКȢРЕЩĬ.
TIПОГРАФIA SANTEĬ MITРОПОЛIĬ.
1853.

www.dacoromanica.ro

Есчелепціеї Sa.le

ЦЕNЕРАЛ ШІ КАВАЛЕР

ал

маї мълтор opdine imперіале

D. NIKOЛАЕ DE MAВРЎ.

Цепералъ Inспектор ал карантинелор лініеї Dвпъреї ші ал sънътъцїї пъбліче din атъеле прінчіпате данъбіане.

шчл. шчл. шчл.

www.dacoromanica.ro

Dedikaтъ kъ чел маї profъndъ pesпektъ

de

Автор.

www.dacoromanica.ro

Есчелепцъ!

Zелѫл ші aktiвitatea kѫ kape Esчелепція Boastръ îndeплініцї înalta misie de цеперал insпektop ал karantinелор лініеї Dѫпъреї ші ал sъпътъцїї пѫбліче din прінчіпателе danѫвiane, este oвiektѫл ѫпеї ferічірї sanitape de kape se вѫkъръ astъzї лokѫitopi ачestop прінчіпate.

Nѫ поate fi тъгъdѫit, Esч. Boastръ, kъ în intervalѫл ачesta в'ацї okѫпat de піцде înцелente disпozіцїї a kърора граbпікъ пѫпере ла kале, aѫ prodѫs rezѫltatѫl desръdъчіпърії epidemiілор ші алтор înгpozitoape боале, kape таї тѫлцї anї înainte aѫ прітеждѫit sъпътatea ші

www.dacoromanica.ro

kiap вiaца пепорочiцiлор локъiторi; iap пе лîпгъ ачestea în timпъл чел маi din ърмъ înkъpaцiat шi ажъtat de пъpinteaska бъпъ воinцъ a Мъpieї Лор пpinцї stъпînitorї aktъalї, aцї proiektat шi алte disпoziцiї ал къpora скоп пъ este алt de kît tot ачелаш пpівitor ла чea desъvîpшitъ asigъpare a sъпътъцiї omenipeї.

Ачestї пpinчinїї, шi маї mълte алteле пpівindъле, sъбt-însemnatъл, маї mълt ka пе піще datorїї omeneщї, шi пentpъ kъ шi ел tot-d'aъna a авъt ачелеашї dopinце de a sakpifika napte din ostenеліле селе, пentpъ ачелашї sfîpшit, s'aъ înделetнічit de a komпъs ачeastъ mikъ

www.dacoromanica.ro

skpiepe întemeiat пе черкърї de faцъ шi esпepiinцъ natъpalъ, kape krezъ kъ вор serві de oape kape folos în прівінца sъпътъцїї omenipeї; pъrînd плekat пе Есч. Boastpъ sъ вine-воіцї a'mї akopda aчeastъ faвoape de a пpiimi dedikaцia aчesteї skpiepї kape este întîia черkape a вnъї om че dopeцe a se sakpifika în intepesъл пъблікълъї шi tot-odatъ daцi'ї вое a se sъвtînsemna

ал Esч. Boastpe

плekat

www.dacoromanica.ro

ПРЕКѪВÎНТАРЕ.

Кѫ toate къ авет чеде маї ѕtрълѫчite ѕkpiepї пептрѫ toate апеле тinepале, tpaktate кѫ d'amъ-пѫптѫл de чеї маї репѫтицї ѫвторї, кѫ toate ачеѕtez krezѫ къ ші ачeaѕtъ a mea тikъ ѕkpiepe, пе каре am onoapea a o da ла лѫтinъ пѫ ва fi пefolositoape, atît пептрѫ щiinца medikalъ, kît ші пептрѫ алцї oamenї чівілізацї партikѫларї.

Motивеле меле, пе каре еѫ тъ peazътѫ, sînt челе ѫрмъtoape:

Întîiѫ krezѫ de тape iтпortanцъ îтпpeѫпapea tѫtѫлор апелор тinepале din прinчinatѫл Pomaneskѫ кѫ чеде-л-алte ѕtpъine, пептрѫ kѫвîntѫл къ, atît eѕperiinца mea de маї тѫлцї anї пептрѫ болпаві вindekaцї în бъіле прinчinatѫлуї nostpѫ, прекѫт апаlisea ximikъ, ші poziцia локѫpілор, тъptѫpiseskѫ къ ачeste ане тinepале пѫ тepitъ пѫтаї a fi pekomandate пептрѫ цара noastpъ, dekît ші алтор църї ѕtpъine.

Ал doїlea, fiind къ am deskoпepitѫ o idee despre înfiinцareа a doъ бъї însemnate, каре nîn'akѫm aѫ fostѫ nekѫnoskѫte, ші sînt konвinsѫ къ пѫ пѫ-

www.dacoromanica.ro

ţinŭ se вор folosi пътimaши, kapi se tot dъkŭ prin ţerĭ stръine snpe a'шĭ pekъпъta sъпътatea.

Ал treĭlea, aръtŭ temeiъpile меле kъ kape sînt konstpînsŭ a skoate Балта Албъ din pîndъл бъilop minepале.

Ал patpълea пе лînгъ anele minepале d'aiчĭ se konpindŭ шi ъnele din челе обічнъite stръine întp'aveastъ onepъ deskpisъ kъ d'amъпътъл.

Ал чinчilea nefiindŭ o sfътъipe бъпъ nentpъ întpebъinţapea avestop ane minepале, adese opĭ se întîmплъ evenimente nenopочite. Къчĭ, nъ пътаţ болпавi aŭ kelтъelĭ дешepte, dap шi nepdepe de timпŭ fъpъ folosŭ, шi în лokŭ ka болпавъл sъ'шĭ kanete întpeţimea sъпътъţeĭ, боала sa se întemeiazъ шi maĭ mълтŭ; aша dap nepde бietъл пътimашŭ a sa pъбdape шi sneranţъ despre bindekape.

Шi fiindŭ kъ ъn asemenea tpistŭ sfîpшitŭ este în kontpa misieĭ filantponiче a doktopilop, de aveea m'am okъпatŭ kъ avеastъ mikъ skpiepe, kape este o napte din înвъţътъpa Балniолоţieĭ (înвъţътъpъ despre бъĭ); шi sînt înkpedinţatŭ kъ kъ avestŭ metodŭ se ва пътea opîndъi kiap sinгъpŭ пътimашъл în timпŭ de nevoie, kъ înлesnipe ла бъile kъвenite nentpъ a sa patimъ.

Dokt. M. Bepixeimep.

www.dacoromanica.ro

ERATA.

				Чітеще	în лок de
Паг.	28.	pîndвл	13.	iap	iвр.
—	32.	—	5.	kвpгîndъ	kвpkîndъ.
—	33.	—	10.	eskpeцiвniлop.	ekspeцiвniлop.
—	—	—	27.	întpeввinцîndвse.	înipeввinцîndвse.
—	—	—	—	întввnътъцeazъ.	întввneцeazъ.
—	49.	—	6.	avestop ane	avesteï ane
—	53.	—	1.	opxitвл	opxitiвл
—	55.	—	9.	înkълzeskъ	înkълzeщe
—	57.	—	8.	Baia	Baia
—	58.	—	22.	disлokaцiвniле	disлonaцiвniле
—	70.	—	13.	ші în fie kape	ші fie kape
—	76.	—	4.	§. 196.	§. 179.
—	78.	—	2.	enepцiче	enepцikъ
—	79.	—	2.	opraneле	opвaneле
—	81.	—	8.	(konглвtinaцiile)	(konвлвtinaцiile)
—	—	—	20.	ла diapeъ	ла diapea.
—	82.	—	15.	ші nentpъ челе	ші de челе
—	85.	—	13.	вapiazъ	вapiazъ
	88.	—	22.	ronitъ	ronikъ
—	93.	—	5.	§. 228. Aчeste ane	Aчeste ane
—	—	—	14.	fiind	fiiind
—	—	—	16.	тъpia лop	тъpia лвї
—	99.	—	3. 4. 5. 6. §. 248. Лвkръpiле avestop ane asвnpa opranismвлвї sînt челе вpmътoape: §. 249. Întpeввinцate ne din пъвntpъ, ipiteazъ . . .		§. 248. Лвkръpiле avestop ane asв-ı npa opranismвлв sînt челе вpmътoape, întpeввinцate ne din пъвntpъ. §. 249. Ipiteazъ.
—	100.	—	6. 7.	de ʃ5 вedpe	de de 15. вedpe.
—	102.	—	20.	вn	вn
—	103.	—	3.	пвtemв	пвtemв
—	104.	—	23.	semnifikaцia	semnafikaцia

www.dacoromanica.ro

				Чiтеще	în лок de
Паг.	105.	pîndъл	1.	presънъsъл	pre sънъsъл.
—	107.	—	10.	întp'o	întpo
—	108.	—	1.	întpeввinцîndъse	întpeввinцîndъne.
—	109.	—	28.	esaлaцie	esaлцiъ
—	110.	—	15.	anposimatibъ	anposimatibъ.
—	111.	—	3.	nъънtpъ	nъънtpъ
—	—	—	4.	metвpana	metвpapea
—	114.	—	4.	лa amîndoъ	лa aîndoъ
—	—	—	17.	solвentъ	salвantъ
—	119.	—	17.	din	din
—	120.	—	15.	doвînditъ	doвînditъ
—	124.	—	16.	dъпъ	dъne
—	125.	—	9.	aвdomenълвї	aвdomentълвї
—	129.	—	1.	npinчiniвл	npinчiniiвл
—	132.	—	23.	rlandълелор	rlandълеле
—	136.	—	22.	svîatika	svietika
—	137.	—	4.	§. 351.	§. 350.
—	147.	—	19.	nentъ	netъ
—	153.	—	20.	înвiopъtoape	înвiopъtoape
—	—	—	28.	nisinвл	nisinвл
—	155.	—	16.	tъвepkълoasъ	tъpвepkълoasъ
—	158.	—	23.	вaie	вaie
—	159.	—	25.	kъ	ka
—	161.	—	9.	n'a	ka
—	162.	—	13.	nъ	nъ
—	163.	—	2.	Nopdepnaï in Ost-Fpisлand	Nopdepnaï în Ost. Fpisland.
—	—	—	19.	rpadъ	чpadъ
—	164.	—	11.	Sînt aчeste въї de mape folos	aчeste въї sînt de mape folos.
—	165.	—	4.	din opъшелвл Fpaiвaldaъ în Silesia	din opaшелвл Silesieï Fpaiвaldaъ.
—	—	—	13.	de dimineaцъ	dis de dimineaцъ.
—	167.	—	22.	лвkpъpiле	лвkpъpiле
—	168.	—	3.	Sълцвах	Salцвах
—	171.	—	12.	klopnatpiвm	kpolnatpiвm
—	—	—	30.	ka	kъ
—	172.	—	11.	toate вoaлеле провените	toate провените.
—	174.	—	21·	prosonaцieï	presonaцieï
—	176.	—	18.	sъfepindъ	sъfepidъ.

www.dacoromanica.ro

SKAPA.

Skрtъ deskpiepe a апелор minepaле din Pomania . 9
Observaцie цeпepaлъ asвпpa апелор minepaле . . 15
Pesвлtateле natimeї жokвлвї de kъpцї . . . 20
Провъ desпpe înвeninareа tpвпвлвї 21
Провъ desпpe пepdereа timпвлвї пentpв faчereа kвreї 23
Sfътвipe în preskвptape 25
Deskpiepeа апелор minepaле de пвчoasъ . . . 29
Deskpiepeа sпeчialъ a бъilор речї de пвчoasъ . . 30
Бъiле de ла Бобочї 31
Бъiле речї de ла Nifon 36
Бъiле de ла Кълimъпецї 38
Бъiле de ла Пвчoasa 41
Апеле minepaле de ла Телега 44
Апеле minepaле de ла Бpeaza 46
Deskpiepeа бъilор de ла Олъпецї 48
Бъiле din stpeinътate 51
Deskpiepeа апелор minepaле din Nenndopf . . —
Deskpiepeа апелор minepaле din Eilsen . . . 52
Deskpiepeа апелор minepaле din Baden, лîngъ Biena . 56
Deskpiepeа апелор minepaле din Medлinr . . . 61
Deskpiepeа апелор minepaле din Meidlinr . . 62
Deskpiepeа апелор minepaле гербinцї din Aaxen . . 64
Deskpiepeа апелор minepaле din Teплiцъ, лîngъ Трепшin 66
Deskpiepeа бъilор minepaле din Бвda . . . 69
Deskpiepeа апелор minepaле din Пiлna . . . 79
Deskpiepeа апелор minepaле din Mexadia . . 82

www.dacoromanica.ro

Deskpiepea апелор minepале sъpate . . . 92
Deskpiepea апелор minepале kалde amape din . .
Saidлitz ши Saidшitz 93
Deskpiepea апелор minepале речї din Seлteps . . 95
Deskpiepea апелор minepале din Iшелъ . . . 97
Kîte-ва kъвinte asъпpa бъieї de ла Балта Албъ . . 100
O idee desпpe înfiinцapea вneї kъpe folositoape ла
Okna Телега 109
Deskpiepea апелор minepале de fepъ . . . 113
Pomania 114
Бъіле de fepъ din Painepцъ 115
Бъіле de fepъ din Пesta . . . . . —
Deskpiepea апелор minepале din Пipmont . . 116
Deskpiepea апелор minepале din Dpiвъpг . . 119
Deskpiepea апелор minepале din Erep . . . 120
Deskpiepea апелор minepале de лешіе saъ алkалі . 123
Deskpiepea апелор minepале din Kapлsвaddъ . . 124
Deskpiepea апелор minepале de Fpanцensвpвnen . 127
Deskpiepea бъілор din Kapлsвpвn saъ Fpaidentaл . 151
Deskpiepea бъілор de zepъ 154
Бъіле de zepъ din Жілава în Pomania . . . —
Oвservaцie skъpтъ asъпpa вnъї staвiliment de kъpъ de
zepъ 159
Бъіле de zepъ de ла Painepцъ în Silesia . . . 160
Deskpiepea бъілор de mape 163
Deskpiepea бъілор речї 165
Бъіле речї din Гpefenвepг . . . . . ibid
Deskpiepea бъілор de iodinъ 168
Deskpiepea апелор minepале din Хала . . . ibid
Deskpiepea апелор minepале din Zaizon . . . 170
În kontpa prosonaлцieї de Doktopвл Mopiцiъ Bept-
xeimep 173

www.dacoromanica.ro

NѢMIREA БОАЛЕЛОР.

În kape sînt folositoape апеле тіперале de пѣчоаѕъ, ші апѣте.

Боале.	Каѣѕеле лор.	Nѣтеле вѣілор.
1. Felѣрітї de рѣпї векї ші вѣве.	Kînd вор fi efektѣл релеї кѣвтърї a боалелор лѣтещї.	**Ротъніа.**
2. Esantemъ, pîie, печінціне.	Saŭ ametastaseї алтор патіме.	Бобочї.
3. Trîпжї în tot felѣл.	Saŭ a ѣтflътѣреї органелор пînteчелѣї.	Nifon.
4. Felѣрітї de sѣпърърї але soроkѣлѣї.	Saŭ kîndŭ органеле sekpetiвe пѣ вор лѣkра kѣ ачеeашї іѣцеалъ патѣралъ, ші din kape прічіпъ вор ретînea ѣпеле sekpeцiї în лokѣрї пekѣвііпчіоase.	Кълітъпещї.
		Пѣчіоasa în kape se konpindŭ isвoapeле, апѣте: Балаганѣл, Подѣріле, Шерѣпещї.
		Телега.
		Поіana Мърѣлѣї.
		Breaza.
		Мъгѣра.
		Лопътарі.
		Бепгаа.
		Очіna.
		Брѣѕtѣраші.
		Хѣтеле.
		Брѣещі.
		Алѣпіші.
		Nexoia.
		Bîska.
		Посещі.
		Sѣреnі.
		Брѣdetŭ.
		Sibîчіŭ.
		Stръinътate.
		Mexadia.
		Eilsen.
		Baden лîпгъ Biena.
		Nenndopf.
		Aaxen.
		Meidлinr.
		Medлinr.
		Бѣda.
		Пілna.
		Teшлitz лîпгъ Трепшin.

www.dacoromanica.ro

NѪМІРЕА БОАЛЕЛОР.

În kape sînt folositoape anele timerale sъpate ші ansme.

(Adikъ челе че аѫ de napte predomnitoape sapea komѫnъ, ші челе че аѫ sape de sѫlfatѫ de notasъ, ші sape amaръ.)

Боале.	Каѫseле лор.	Nѫmеле вѣilор.
1. Inkѫetѫpa. 2. Боала гîlче-лор. 3. Skpofѫlѫl. 4. Mѫkositatea пентѫlѫї. 5. Mѫkositatea stomaxѫlѫї. 6. Гълѫinapeа. 7. Limврічі. 8. Oxtika, kîndѫ nѫ se ва afla mѫlтъ sape de вѫkate ші aчidѫ karвonikѫ în-tр'aчea вaie. 9. Xektika. 10. Піatpa ші ni-sinѫl.	Aчeste въї n'aѫ вре o kontpa-indikaцie; dap aчеле апе kape aѫ mѫltѫ aчidѫ kar-вonikѫ sînt intepzise nentpѫ tot felѫl de боале kîndѫ вolnaвѫl ва авеа înklinape la skѫїnatѫ sînцe.	**Ромъніа.** Балта Алвъ ші Те-лега, despe kape воіѫ ворві маї пе ларгѫ în deskpiepea лор. Stpъinътate. Селteps. Ішел. Saidліц. Saidшіц.

www.dacoromanica.ro

NȣMIREA BOALELOR.

În kape se apatȣ ſolositoape anele mitepale de ſepȣ, ші anȣme.

Boale.	Kaȣſele лор.	Nȣmele бълор.
1. Inokondpia.	Kîndȣ алътȣpateле	
2. Istepia.	боале провінȣ din a-	**Romънia.**
3. Tot felȣл de	девърата слъвічіне а	
snasme.	первелор, ші kape a-	Бъщеа.
4. Паралisia.	чeasta este efektȣл	Бълъпещі.
5. Клороsa.	лінseї nositive de ma-	Іованецȣлчелмаре
6. Еторація па-	теріале вітале ла ор-	(mȣнтеле).
sівъ.	ganismȣ.	
7. Колika stoma-	Saȣ efektȣл перde-	Stpъinътate.
хȣлȣї.	реї пȣтереї вітале, пре	
8. Колika kȣ dȣ-	kȣm se întîmплъ dȣпъ	Пірmont.
pepe.	боале греле.	Dpiбȣpg.
9. Flatȣositatea.	Saȣ ла боале kроніче,	Erep.
10. Diapea kро-	dȣпъ mȣлъ învъцътȣ-	Peinepц.
нікъ.	pъ, mȣлъ rîndipe kȣ	Пesta ла
11. Trînжї kȣ mȣ-	mape silinцъ, пiep-	Tepesienstadt.
kositate.	depe de sînце, aвȣsȣ	
12. Елefandiase.	kȣ femeіле, mȣлte fa-	
13. Вертеле-пан-	черї de копії, doїvitȣ,	
тлікъ.	малакіе.	
14. Înkлinapea лa-		
skpofȣлȣ.		
15. Paxitȣл.		
16. Atpofia копіі-		
лор.		
17. Sȣnъpapea de		
aptpitȣ.		
18. Pexmatismȣл.		
19. Поала албъ.		
20. Stîrпіpea fe-		
21. meілор.		
Nenȣtinца бър-		
вацілор.		

www.dacoromanica.ro

NѪMIREA БОАЛЕЛОР.

În kape sînt folositoare anele minerale de лешie saŭ алкалі, amestekate kѪ o mikă kantitate de fepŭ, kѪ predominatică de avidŭ karвonikŭ, ші anѪme.

Боале.	Каѫзеле лор.	Ѫмеле бъілор.
1. Înkѫietѫra. 2. Ѫmflъtѫra fikatѫlуї. 3. Podagra. 4. Piatra ші nisipѫl. 5. Ѫmflъtѫra ші întъріреа гîлчелор. 6. Поала алвъ. 7. Totŭ felѫl de snasme. 8. Inokondria. 9. Меланколіа. 10. Гълвінареа. 11. Трînжі. 12. Літрічі. 13. Паралізіа. 14. Kontraktѫra. 15. Ankілosa. 16. Stîrпіреа femeілор. 17. Felѫrimї de боале de пеле.	Kîndŭ se вор іві dѫпъ вр'o metastasъ, adikъ dѫпъ тречереа унеї боале ушѫре saŭ esterіоръ, în вр'ѫn organ delikatŭ în чентрѫл organismѫлуї. Saŭ din вр'o слъбічіune kѪ ѫn felŭ de іpitaцie, пentrѫ kape kѫвînтŭ бъіле de fepŭ, prekѫm ші челе de пѫчioasъ, пѪ notŭ fi întrebѫinцate. Saŭ din kaѫsa sekreціілор ші eskreціілор ѫнор organe kape se fakŭ kѪ întîrziere.	Stръінътate. Karлѫвad. Теплitz. Franцenѫвrѫnen. Білінerzaѫrвrѫnen Apanatakŭ. Borsekŭ. Marienвad. Karлѫвrѫn saŭ Freidentalerвad.

www.dacoromanica.ro

NѪMIPEA БОАЛЕЛОР.

În kape se apatъ folositoape вѣіле de zepѣ, ші anвme.

Боале.	Каѣѕеле лор.	Nѣmele вѣілор.
1. Tѣѕea kponikъ. 2. Tѣѕea ѕѕkatъ. 3. Ftisia flopidъ. 4. Ftisia tѣвepkѣ-лоаѕъ. 5. Боалеле пер-воase. 6. Лenta. 7. Пpopiгѣл (ѕn felѣ de mîn-kъpime a пе-леї, kape se deklapъ kѣ вpoвoпеле).	Kîndѣ вор fi пpoвe-nite dintp'o mape ipi-taцie ші slъвічівne a пneѣmînilop. Kîndѣ вolnaвѣл ва aвea o konstitѣцie de-лikatъ kѣ anpindepe, kape пpodѣче вoaлеле nѣmite maї ѕѣѕ. Maї bîptosѣ kîndѣ aчeastъ вoaлъ ва fi ѣ-nitъ kѣ o diskpasie, ѣmezealъ a tpѣпѣлвї, kape atakъ пevpeлe nekontenitѣ ші îmпe-dikъ fѣnkцia лop nop-malъ; saѣ kѣ înkѣiepe, op kѣ skpofѣл.	**Poшъnia.** Жілава. Stpъinътate. Peinepц. Ішел.

NB. În deskpiepea вѣілор de zepѣ se ва вop-бі ші despe алte локѣpї, în kape s'ap пѣtea în-fiinца o kѣpъ de zepѣ аналогъ kѣ чea din Peineppѣ.

www.dacoromanica.ro

NѢMIREA БОАЛЕЛОr.

În kape se apatъ folositoape вѣіле de mape ші anѣme:

Боале.	Каѣзеле лор.	Nѣмеле вѣілор.
Боалеле невре-лор, adikъ: 1. Snasmеле. 2. Mikpaniile. 3. Колiка sto-maxѣлъї. 4. Колiка nînte-челор. 5. Dѣpеріле din-цiлор. 6. Епiлensia. 7. Inokondpia. 8. Istepia. 9. Prosonaлціа. 10. Pexmatismѣл. 11. Podarpa. 12. Skpofolѣл. 13. Totъ felѣл de вoале kponiче. 14 Боале de пеле. 15. Kopea. 16. Sviatika.	Kîndъ вор провені dintp'ѣn mape гradъ de slъвічіѣне, ші în kape апеле de ferъ карвонікъ nѣ notъ fi întpeвѣinyate пentpѣ търіа лор. Saъ kîndъ ачеа slъвічіѣне a невpелор ва fi ѣnitъ kѣ o inklinaцiе ла felѣpimї de inflamaцiї aktiве. Saъ kîndъ ачеа slъвічіѣне a невpелор ва fi efektѣл adeвъpateї slъвічіѣнї, saъ ал anomaлieї sistemeї невpелор пелеї.	Stpъinътate. Доверан.

www.dacoromanica.ro

NѪMIREA BOALELOR.

În kape se apatѣ folositoape бѣіле речі, ші anѣme:

Боале.	Каѣзеле лор.	Ntмеле бѣілор.
1. Adevъpatasлъвічіѣne a nevрелор. 2. Подагра неврелор. 3. Inokondpia. 4. Паралізіа. 5. Емораціа. 6. Рахітѣл. 7. Kontpaktѣpa. 8. Aptpitѣл. 9. Peѣmatismѣл. 10. Stepilitatea. 11. Mikpania. 12. Амецеала. 13. Концестіа. 14. Nenѣtinца. 15. Слъвічіѣnea вederей.	Kîndѣ вор провені, saѣ din слъвічіѣnea невредор. Saѣ a вінелор. Saѣ din amîndoъ. Op dintp'ѫn epetismѣ a вінелор ші apтерелор.	Бъі речі în anпе kѣpгътoape. Гребенберг. Ішел.

www.dacoromanica.ro

NȣMIREA БОАЛЕЛОР.

În kape se apatȝ folositoape anele tiпerale kȣ iodinȝ, ші anȣme:

Боале.	Каȣзеле лор.	Nȣмеле бъілор.
1. Skpoſȣлȣл. 2. Ȣnflъtȣpa baſe-лор limfatiче. 3. Ȣnflъtȣpa гîл-челор. 4. Indȣpaţia testi-kȣлілор. 5. Гȣшea. 6. Felȣpimĭ de боале веперіче kроніче.	Kîndȝ вор провені dintp'o tȣpnitȣdine, a-dikъ sлъвіре a base-лор limfatiче. Saȣ din peaoa kъȣ-tape a боалелор лȣ-meţĭ.	Халл. Zaison.

www.dacoromanica.ro

SKȢPTЪ DESKPIEPE

A АПЕЛОР MINEPAЛE DIN POMANIA

ші локȣл isвoapeлop лop.*

АПЕ DE ПȢЧІОАСЪ.

§. 1. Întp'ачеastъ kлasъ se konpindȣ̆ ȣpmъtoapeлe fontîne saȣ̆ isвoape, ші anȣme:

Апеле de пȣчоasъ în kape пpedominъ sapea amapъ.

Жȣdeцȣл	Плaiȣл	
Pîmnikȣл-sъpatȣ̆.	Pîmnikȣ̆.	Ла deaлȣл Мъгȣpa, mошia monastipeĭ Pîmnikȣлȣĭ, sînt doъ isвoape.
Бȣzъȣл.	Sлъnikȣ̆.	Ла satȣл Лопъtap пе deaлȣл Кърпeniшȣлȣĭ este ȣn isвop.

---

* Nȣ пȣцin a kontpiвȣit stimaвiлȣл nostpȣ koлer D. doktop Stefan Episkȣпeskȣл пentpȣ deskoпepipica апелор minepaлe de aiчĭ.

www.dacoromanica.ro

Жъдецъл.	Плаіъл.	
Бъзъъл.	Пîpsков.	Ла skitъл Nifon sînt treї isвоape.
Fosti Съкъенї.	Des. Бъz.	Ла Горnetъ, Бенгала, este ъn isвор.
Вîлчea.	Kosia.	Ла satъл Кълîmъпещі sînt шase izвоape dintp'ъn deaлъ; бъne шi însemnate.
Dîmбовіца.		Ла Очînъ, пе вîрfъл Boineї, ла Поiana potъndъ, este ъn isвор.

Апе de пъчioasъ în kape predominъ sapea de бskate.

Жъдецъл.	Плаіъл.	
Fosti Съкъенї.	Des. Бъz.	Ла Бръstърашъ, ла Пътъросъл este ъn isвор.
— —	Телеажен.	Лîngъ Вълені de mъnte, este ъn isвор.
Прахова.		Ла okna Телега, sînt doъ isвоape,
Dîmбовіца.		Ла Шербъпещї, sînt шease isбоape.

www.dacoromanica.ro

Жъдецъл.	Плаіъл.	
		Чел маї în sъs este маї бънъ, ші аре пъцінъ ferъ ші пъкъръ într'însъл.
Мъсчелъ.		Ла Бъціа, în Хъмеле, este ън isвор, ші în dрептъл ачестъіа, неste рîъ în satъ, este алтъл asemenea.

Апе de пъvioasъ în kape predominъ marnesia карбонікъ

Жъдецъл.	Плаіъл.	
Бъzъъл.	Slъnікъ.	Ла Поіana Мърлъї, ла Skitъ, este ън isвор.
— —	Пîpskовъ.	Ла Бръещї de ла Міръ, este ън isвор.
— —	—	Ла тънтеле Іванецъл чел маре, ла skitъл sîntълъї Георге, sînt доъ isвоаре, ънъл în царina

www.dacoromanica.ro

Жъдецъл.	Плаіъл.	
		skitълъї ші алтъл sъbt adъnost de піатръ.
Fosti Sъkъenї.	Des. Бъz.	Ла Алъпішї, din sъsъл satълъї, este ъn isвор.
— —	Тохапї.	Ла Бобочї, sînt патръ isвоape.
— —	—	Ла Nexoia, în гъра Isворълъї Мірчеї, прекът ші маї ла вале, în гъра Шindрілеї, sînt doъ isвоape.
— —	—	Ла Бîska kъ кале dpent Плеші este ъn isвор.
— —	Телеажеп.	Ла Посещі este ъn isвор.
— —	—	Ла Sъpenї, este ъn isвор.
Прахова.	Бреаza,.	Sînt doъ isвоape, ъnъл din жосъл satълъї, ші алтъл din sъs.
Арцешъл.	Арefъл.	Sînt asemenea doъ isвоape, ъnъл ла Бръdetъ, ші ал-

www.dacoromanica.ro

Жъдецъл.	Плаіъл.	
		tъл din жосъл четъцеї лъї Негрь-Водъ.

Апе de fepъ карбопікъ, în каре predomінъ пъчioasa.

Жъдецъл.	Плаіъл.	
Fosti Съкъепі.	Des. Бъг.	Este пътаї ъп ісвор ла Сібічіъ, în satъл Бърдъшоаеї.
Мъсчелъ.	Бъціа.	În Хътеле este ъп ісвор.

Апе de fepъ карбопікъ.

Жъдецъл	Плаіъл.	
Бъгъъл	Слъпікъ Ла	satъл Бъщеа, este ъп ісвор таре, каре аре ші пътînтъ рошъ de чea маї бъпъ ші statopnікъ въпsea.
Бъгъъл.	Слъпікъ. Ла	тошіа Бълъпещі, пeste гîрла Съръцелълъї, ла бісерікa Кокîрчені, sînt доъ ісвоаре маї мічі,

www.dacoromanica.ro

Жъдецъл.	Плаіъл.	
		прекът ші ла Бръещї ла Міреѣ este ън ізворѣ·
Бъзъъл.	—	Ла мънтеле Іванецъл чел маре, din съзъл fontînеї Ангелошапілор, este ън ізвор.
Fosti Съкъенї.	Sібічіѣ.	Ла деалъл Бордішоаеї, este ънѣ ізвор.
Вîлчеа.	Kosia.	Ла satъл Кълітъпещі, este, din stînga drътълъї ші din жосъл ізвоарелор de пъчоасъ ън ізвор.

www.dacoromanica.ro

OBSERVAȚIE GENERALĂ

asupra

apelor minerale și modului de întrebuințarea lor.

---

§. 2. Toate apele minerale sînt împărțite dupĕ materialul lor ximikŭ, kare predominĕ în ele, prekum se arată:

„Apele minerale în kare predominĕ nĕtoasa, se numeskŭ bŭĭ de nĕtoasĕ.

„Acele, în kare predominĕ sarea, se numeskŭ bŭĭ de apĕ sărată.

„Acele, în kare predominĕ alkalí, se numeskŭ bŭĭ de leșie.

„Acele, în kare predominĕ fer, se numeskŭ bŭĭ de ferŭ.

„Acele în kare predominĕ iod, se numeskŭ bŭĭ de iodinĕ.

§. 3. Fie-kare apĕ are a sa nĕtere pentru boala la kare aduce folosŭ, iar nu șaĭ puținŭ și vătămare.

www.dacoromanica.ro

§. 4. Ла întrebъinцareа апелор minerale este de neapъratъ trebъinцъ de a obserba жos-însemnateле artikole, ne kare ле boiъ esпlika maї ne лargъ, fiindъ de mare importanцъ.

a. Timpъл întrebъinцъreї лor.

b. Mъsura pentrъ bextъr.

c. Mъrцinireа timpълuї pentrъ цinereа kъreї.

d. Dieta kъvenitъ.

§. 5. Pentrъ ceea ce se atinge de artikoлъл a. Fъr îndoialъ, timpъл чел maї alesъ pentrъ întrebъinцareа kъreї, este de ла 15 Iunie, mînъ ла 15—30 Avgustъ.

§. 6. Înceпereа bextereї aneї minerale ba fi totъ-d'auna dimineaцa de ла 6—9 ore; însъ într'acestъ kъrsъ de timpъ, bolnaві bor face oarekare preîmblare moderatъ, fъr a se osteni, ші dup'o oръ bor face dezъnareа de kafea kъ lante kъ franzelъ

§. 7. Daka ba чere trebъinцa ka pe lîngъ kъra de bextъr sъ maї fakъ ші kъr de bae, atunчї o bor face neste doъ ore dupъ bextъr, adikъ ла 11 ore.

§. 8. Kъ aceastъ observaцie kъ în zilele чele d'întîiъ ale înceпereї kъreї, sъ ortneze nъmaї bextъra ші apoї sъ înceapъ kъra de skъldatъ.

§. 9. Esчepцie ла чele maї sus zise bor face aceia karі nътimeskъ de slъbiчiunea nevrelor; ла niцe asemenea nътimaшї ortneazъ kъ îndatъ dup'a лor skъlare din somnъ, sъ'uї fakъ dezъna-

www.dacoromanica.ro

pea de mai sus, saŭ de un cealiŭ de foi de portokale, ši dupъ doъ ore sъ înceanъ kura de bestiŭ în kipul urmъtor:

§. 10. În termenŭ de o orъ vor lua pъtimaši la fie-kare 6 minute un paharŭ plinŭ ku apъ mineralъ, de o mъrime ka de 25 dramurĭ, ši iar asemenea vor urma dupъ prînzitŭ, prekum ši dupъ činъ, de vor fi înveцaцĭ a cina.

§. 11. Mai este de neapъratъ trebuinцъ ka somnul acelora sъ fie împъrцitŭ în doъ pъrцĭ, adikъ somnul de dupъ prînzŭ sъ'l fakъ de doъ ore, iar cel de noapte sъ nu treakъ neste 5—6 ore.

§. 12. Pentru ceea ce se atinge de aptikolul b. avemŭ treĭ felurĭ de kure pentru bestiъr.

1-iŭ. Kura, kare se ziče cea mare, este aceea, adikъ kîndŭ bolnavi beaŭ ku silinцъ atîta apъ kîtъ stomahul lor poate priimi; însъ aceastъ kurъ este neobičnuitъ.

2-lea. Kura acea de miжlokŭ este:

Kîndŭ bolnavi beaŭ în termenŭ de treĭ ore la fie kare $^1/_4$ de orъ un paharŭ ku apъ de 30 dramurĭ; aceastъ kurъ este cea mai običnuitъ.

3-lea. Kura mikъ.

Kîndŭ bolnavi beaŭ în fie-kare diminecaцъ 1—2 pahare de apъ de 45—75 dramurĭ.

Aceastъ kurъ se urmeazъ în kasa sa, ši kare цine mai multe luniĭ ši kiar anĭ.

§. 13. Pentru ceea ce se atinge de aptikolul c.

Este a se observa urmъtoarele regule:

www.dacoromanica.ro

Fie-каре къръ а унъї пътиашъ аре неапъратъ требуинцъ де ун термен де о лунъ де зиле; iар ачеї кь боале векї ші греле уртеазъ а о întребуинца маї мълте лунї, ші а о репета маї мълцї anї.

§. 14. Болнаві нь потъ фаче доъ бъї не zi, къчї ачеаста поате съ маї мъреаскъ рълъ, фiindъ къ тоате операциiле натурей аъ требуинцъ атît де мътере кît ші де тимпъ ка съ ажунгъ ла скопул лор, ші есперiинца не învацъ къ 4 съптъмîне sînt де неапъратъ требуинчоасе пентрь о къръ кь апъ минералъ, ка съ поатъ а'шї фаче кувенiтеле крise în органismъ.

§. 15. Пентрь чеea че se atinge де аптиколъ d. авемъ а обсерва:

Întîiъ органеле дигестiунеї.

Ал доїлеа температура.

Ал треїлеа дieта пентрь съфлетъ.

§. 16. Органеле дигестiунеї sînt де неапъратъ требуинцъ пентрь химiзикацiа апелор минерале, ші де ачеea требуе ка съ se пъstreze în тоатъ а лор пътере, фiindъ къ тоате ачeste органе se aflъ în лунтъ кь о натуръ крудъ, în тотъ кърсъл ачеї кърe, ші ачеста este motivul слъбiчiунеї ші iрitацiеї лор.

De ачеea аъ ачeste органе требуинцъ де о пазъ деосебiтъ, атît де чеea че se atinge де кîтъцimea, прекум ші де калitatea mînкърей; ші прin урmare болнавul нь se кувine съ fie кь stomахul îngreунatъ нiчї о datъ, ка съ нь i se iеaскъ вре о боалъ, каре ва трage дунъ sine atîtъ

www.dacoromanica.ro

perdepea de timпъ, kît ші вътътареа съпътъцеї; asemenea пъї ва fi eptatъ nічї ън felъ de пеще ші karne aѣmatъ ші съratъ, totъ felъл de вѣkate grase, лапte вътѣtъ ші akrъ, пръжітърї de op kape felъ, maї bîptosъ ачеле че sînt гътite kъ drожdiї, брînzetърї, варzъ акръ, mazepea, лintea ші fasolea (вckate), ші пometърiле.

§. 17. Пе лîngъ ачestea болнавъл în timпъl kъreї trebъe a se îngріжї despre îmbrъkътinte kît ші ла desbrъkътinte; de ачeea este de folosъ ka fie-kape болнавъ съ поарte къташе de nînzъ de вътbakъ, iap nъ de aцъ; asemenea este folositop de a пърta flanelъ, op neste къташъ saъ пе пеле.

§. 18. Totъ felъl de хаїne de aцъ kape se поартъ вара, în timпъl kъreї sînt вътътъtoape.

§. 19. Kîndъ болнавъl ва fi asъdatъ, съ ia aminte ka съ nъ se desbраче îndatъ, saъ съ pemîie desbrъkatъ, къчї, kъ asemenea ъртаре, ва fi sъпъsъ ла felърімї de боале, kape провінъ din речеалъ. Asemenea trebъe a se пъzi de aerъl de dimineaцa ші de seapa.

§. 20. Тоцї болнаві kapi se aflъ în kъръ de въї minepale съ se depърteze de totъ felъl de natime, къчї ла din kontpa, nъ вор dobîndi folosъl dopitъ.

§. 21. Пentpъ doъ natime saъ віціърї, пе kape ле kъnoskъ kъ sînt foapte вътътъtoape ла съпъ-

www.dacoromanica.ro

tate, mъ въzъ обligatъ a face deskpiepea maĭ ne largъ.

§. 22. În totъ timpъl, în kape bolnavъl se aflъ în kъrъ, nъĭ este eptatъ de a kъlliva plъcepiле Benepeĭ, fiindъ kъ întp'avestъ nepiodъ kpitikъ nъtepea bolnavъlъĭ se aflъ întp'ъn mape gradъ de slъbiчiъne, prekъm am esplikatъ maĭ sus.

Este kъnoskътъ kъ întp'ъneле asemenea împrezъrъĭ, ka aчele ne kape le arътarътъ, se nepde tot-d'aъna o napte din nътepea tpъnъlъĭ. Aша dap kъm ва nътea natъpa sъ'шĭ face kъvenitele operaцiĭ, daka ва fi atakatъ din doъ пърцĭ, kape'ĭ e nътepea trebъinчioasъ?

§. 23. Asemenea nъĭ ва fi eptatъ în timpъ de kъrъ шi жokъl de kърцĭ.

Aчeasta se dovedeщe pintp'ъn analisъ foapte de anpoape.

§. 24. Pesъltatele natimeĭ жokъlъĭ sînt чele ъrmътoape:

Învenінapea sъfletъlъĭ.

Învenінapea tpъnъlъĭ.

Nepdepea de timpъl чel maĭ nechesapiъ nentpъ face pepea kъreĭ.

§. 25. Pesъltatele învenінърeĭ sъfletъlъĭ la жokъl de kърцĭ, sînt:

Sneріechіъnea.

Mîxnipea.

Sneranцъ nenibîlъ.

Aщentape neastîmпъratъ.

www.dacoromanica.ro

Sneranцъ deшeapтъ.

Fpikъ.

Fвpie.

Disneranцie.

§. 26. Aчeste tpiste efekte produкъ kîte odatъ o ipitanцie sînцeлвї ші невpелор, ші kîte odatъ iap o anъsape sвfлetвлвї; de aчeea sînt aчestї oameнї svnвшї în tot-d'avna боалелор вртътоape.

Konцestivne ла toate opranele delikate.

Snasme.

Anonлesie.

Мелankoлie.

Nebвnie.

Fpirвpї.

Гълбепаре.

Палпitanцie a inimeї ші челе-л-алте.

Пробъ despre înbenipapea tpвпвлвї.

§. 27. Este kвnoskвtъ kъ вnъ aepъ бвnъ oksiцenatъ este indisnensabілъ nentpв nвtpimentвл opranismвлвї; de aчeea este тpебвінцъ ka aepвл din kasъ sъ fie adese opї пpemenitъ, kъчї oksiцenвл sъъ înчene a se konsвma, fiindъ foapte nечesapiъ nentpв oksidanivnea sînцeлвї din вine. adikъ a sînцeлвї челвї negpв. Akвm dap fakъ întpебаре, kвm ap nвtea sъ pemîe aepвл kвpatъ ші бвnъ întp'o kasъ în kape se aflъ маї твлцї oameнї, ші маї твлте ope înkisъ? Eъ sînt konbinsъ kъ nivue asemenea indibide чeapkъ nв nвmaї o linsъ de oksiцenъ тpебвінчosъ, din kape kaвsъ noate sъ se i-

www.dacoromanica.ro

вeaskъ тълте ші difepite вoале, dap kiapъ pestъл aepълъї pemîne stpikatъ, din kaвsa esалацieї a difepitелор газврї, кв kape se amestekъ ші fвтъл de tвtвnъ.

§. 28. Аша dap ачestї oameнї pespiръ, în локъл aepълъї кvratъ кв oksiцenъ, вn aepъ stpikatъ кв totъл, fiindъ ші amestekatъ кв маї тълте газврї вътъмtoape sъnътъцeї.

§. 29. Afaръ dintp'aчeasta înчeapkъ asemenea oameнї пepdepea sъnътъцeї din тълta шedepe ші neodixnъ, ші маї алesъ în вpta stpikъpeї somnълъї, kape este tpeввinчosъ nentpв pestaвpaцia пвtepeї nepdвte de zioa.

§. 30. Квm ap пвtea dap вolnavъл a маї petinde вn folosъ din kвpa sa, ла вneле asemenea вptъpї kontpapiї?

Eъ kpezъ kъ пe лîngъ a sa natimъ, fъpъ îndoialъ, katъ sъ se маї adaoцe ші вptъtoapele вoале:

Neнstinца.
Inokondpia.
Tpînжi.
Fikatъл } Вmflътъръ.
Spлina }
Вoалеле kaxektiче.
Inflamaцia okilop.
Алвeaцъ ла okї.
Amaвpose (пepdеле negpe) ші alteле aseмenea.

www.dacoromanica.ro

Пробъ despre пердереа timпului пentpu facereа kuрei.

§. 31. Am maĭ zisŭ kъ înчепutul kuрeĭ tpe-буe sъ fie de dimineaцъ, de ла 6 ope fiindŭ kъ a-tunчĭ este totŭ tpупul omuluĭ penosatŭ (odixnitŭ), шi npin upmape stomaxul sъŭ ape пutepe de a mi-stui апеле minepaле, fiindŭ întъpitъ пutepea sa npin somnul de noante, npekum шi kiapŭ апеле mine-paле aŭ de dimineaцъ maĭ multъ пutepe, maĭ бunŭ гustŭ pentpu бeutŭ, шi notŭ atunчĭ sъ npoduкъ maĭ mape foлosŭ.

§. 32. Kum dap noate un болnavŭ a fi upmъ-top întokmaĭ шi a se бukupa de бunъtъцiле natu-peĭ, kîndŭ somnul nu'ĭ va fi ла timпul sъŭ?

§. 33. Asemenea oamenĭ sînt neвoiцĭ a în-tpeбuinцa zioa în лokŭ de noante; kîndŭ dap va a-вea natupa timпul de a pestaupa пutepea пеpdutъ? Шi kum noate a'шĭ înчепe kupa în opeле kuвenite, пe kîndŭ aчestŭ timпŭ va fi întpeбuinцatŭ pentpu som-nul пеpdutŭ de noante? Uni asemenea oamenĭ nu notŭ sъ npetinzъ вpe un foлosŭ, fiindŭ kiapŭ чeле maĭ вestite бъĭ! Шi nu numaĭ kъ'шĭ aŭ пеpdutŭ timпul în deшeptŭ, dap natima лop se înвekieшe шi maĭ multŭ, пe лîngъ kape notŭ fi supuшî шi боалелop tutулop de maĭ sus.

§. 34. Daka ла întîmпларe, în timпul kupeĭ o femee va вeni în peгula eĭ de toate лunеле, a-tunчĭ îndatъ tpeбue sъ înveteze, atît din kupa de

www.dacoromanica.ro

бевтъ, преквм ши din чea de скълдатъ, fiindъ къ aчeasta este o kpisъ бвнъ ши nepiodikъ, ши totъ гелвл de anъ mineралъ, маї вірtosъ aчeea de karбonikъ ши геръ, noate adвче mape konцestiвne ла mitръ, din kape noate врma eмopaцie, ши алte asemenea.

§. 35. Нище asemenea femeї трebве ka челе чinчї зiле de ла înчenвtъ, kîndъ îшї вinъ în регвлъ съ înveteze din kвръ, anoї съ înчeanъ din noъ гачереа kвреї.

§. 36. Ba fi interzisъ de totъ întребвinцareа kвреї kв anъ mineралъ în боалеле врmътoape, adikъ:

Ftisia гlopidъ.

Ftisia skpoгвloasъ.

Emontisia.

Febpis ektika.

Idponika.

Femeї însърчinate, ши челе kв înklinape d'a лепъda.

§. 37. Bop nвtea, însъ nвmaї nътimaши de челе d'întîiъ natpв боале, a faче kвръ de Selтep ши de zepъ, în локъ de anъ mineралъ.

§. 38. Treї гелврї de болнавї aъ neaшpatъ трebвinцъ de o прегътire пentpв întребвinцareа kвреї:

§. 39. Тоцї aчeia, kapi nътimeskъ маї în totъ d'aвna de înkвietвръ. Asemenea indiвide трebвeskъ, kв 4 съптъmîne маї înainte de a înчene kвра, съ

www.dacoromanica.ro

ia doktopiĭ пѹргаtiве ѹшоаре, adikъ kѹръцeniĭ ѹшоаре.

2-леа. Тоцĭ ачеĭ че sînt пъtimaшĭ de невре аŭ tребѹinцъ, kѹ 15 zile înaintea înчеперeĭ kѹpeĭ, de a лѹа doktopiĭ antiневріче, adikъ de ачеле kape алinъ ipitaцia неврелор.

3-леа, Оameni sînцерошĭ, аŭ tребѹinцъ a лѹа, înaintea înчеперeĭ kѹpeĭ, sînце, прекѹm шi kѹръцeнie шi doktopiĭ pekopitoape. Nѹ kpeazъ doktopѹл вре е datъ, saŭ болпавѹл kъ foлosѹл kѹpeĭ tребѹе sъ se apate nѹmaĭ de kît. Dѹпъ tepminapea kѹpeĭ esпepiinцa a пробatŭ kъ, чел maĭ пѹцinŭ, neste 2—3 лѹne ѹpmeazъ a se apъta лѹkpapea aпелор minepaле; npin ѹpmape tребѹе sъ fie пъzitŭ ачеstŭ timпŭ kѹ însemnata maĭ sѹs dietъ, шi пе лîngъ ачеstea se maĭ pekomandъ înkpedepe шi ръбdape пînъ sъ se apate foлosѹл dopitŭ.

Sfъtѹipe în пpeskѹptape.

§. 39. Kîndŭ ѹn omŭ ва авеа tребѹinцъ de o kѹpъ de апъ minepaлъ de бeѹtŭ, op de skълdatŭ, saŭ de aшîndoъ, este de nеvesitate sъ se înчеапъ de ла 15 Iѹnie, daka nѹ ва fi timпѹл kontpapiŭ, iap de ва fi peче op плoiosŭ, atѹnчĭ noate sъ înчеапъ шi maĭ tîpziŭ kѹ 15 zile.

§. 40. Fачереа kѹpeĭ ва fi mъpцinitъ пе o

www.dacoromanica.ro

лънъ de зиле, чел маї пъцинъ, іар чел къ natime греле поате съ о прелъцеаскъ пînъ ла 6—7 съптъмîne.

§. 41. Asemenea este регълъ ка ла 1-іў Septembріе пътимашъл съînчeteze негрешитъ din къръ. Nъmaї ла боалеле греле faче ачeastъ регълъ есчепціе.

§. 42. Kîndъ ън болнавъ faче пъmaї кърa de бeътъл апелор minepале, атънчї este de требъінцъ ка съ аїбъ ън пахаръ de stiклъ de 25—35 драmърї, ші skълîndъse ла 6 оре de dimineaцъ, съ se dъкъ бine îmбръkатъ ла fontîna орîndъitъ, ші съ ътпле ачestъ пахаръ din гъра цевеї, de ънde кърце nekontenitъ, ші съ'л беа kît маї кърîndъ, апої съ se преътбле 6 minъte, ші іар съ беа a sa тъзъръ dънъ кът am зisъ. Ачeasta ва цinea пînъ ла 9 оре. Îmбръkътintea ва fi къташе de бътбакъ ші o флапелъ neste ea, хаїпеле съ пъ'ї fie de ацъ, de kît de лînъ fъкъte, op de тътase, dap съ пъ fie прea калde; asemeneа съ fie ші преътблареа тъзъраtъ, fъръ osteneалъ. Dънъ че se вор îmпліні ореле бeътъреї, болнавъл ва faче гъstarea de dimineaцъ. Ачeasta ва fi kafea saъ чeaiъ къ лапte къ o франzелъ.

§. 43. Ачestї оатенї вор îmпліні timпъл че липсеще пînъ ла прînзitъ, къ фелърітї de пeтречерї, adikъ adънare de ворбъ, чitire, фелърітї de komedіі, преътблърї, кълъторіі în тръзъръ op пежos.

§. 44. Dap ачeї карі вор faче ші кърa de

www.dacoromanica.ro

skълdatъ пе лînгъ ачееа de бевтъ, требве, dвп'о оръ че'шї а fъкътъ гвstареа de dimineaцъ, а intpa în бае; шї ла timпъ noposъ se вор обсерва регъ-леле врmътоаре:

1-ій. Градъріле кълдъреї апеї требве съ fie mъsвpate, пînъ че болнавъл ва еші din бае; ачеа-sta se ва квпоаще прintp'вп tepmometpв, каре съ fie бъгатъ întp'вп летпъ de плътъ, каре ва sta a-sвпра апеї, шї кв ачеastъ metodъ ва авеа болпа-въл înлesпiре de a цinea апа întp'o temпepatвръ mъsвpatъ, adъorîndъ în totъ-d'авпа апъ кaлdъ dвпъ требвinцъ, dap kîtъцimea gradвлвї апеї pemîne în disnosiцia doktopвлвї локалъ ka съ o detepmineze.

2-лea. Баia d'întîiъ пв ва цinea maї mвлтъ de kît 30—35 minвte, шї врmîndъ аша doъ zîle fъръ свпъраре, aтвпчї пoate болнавъл съ înчеапъ a вр-ma în toate zîлеле кв чinчї minвte пînъ ва ажвп-це ла o оръ. dap пв maї mвлтъ, fiindъ къ este въ-тътътор. — Dвпъ ешire din баie требве болнавъл съ se pепaose пе вnъ ащерпвтъ, шї съ fie вшоръ înвелітъ, пînъ se ва pекорi; ачеasta ва цinea o o-ръ, шї daka болнавъл ва авеа sete întp'ачestъ timпъ, аре вое съ беа апъ обічпвітъ.

3-лea. Dвпъ ачeasta este eptatъ a se întвръ-ka шї a пetpeче пînъ ва вепi timпвл de прînzitъ, întokmaї dвпъ квm am apътatъ maї sвs.

§. 45. Dap daka вni вор fаче пвmaї баie de skълdatъ sinrвръ, fъръ бевтвръ, aтвпчї вор pemîпea pегвліле dc maї sвs zise întokmaї, кв difсрinцъ къ

www.dacoromanica.ro

баіа ва înчепе ла 7 саѣ 8 de dimineaца; mînkarea de прînzѣ ва fi o сѣпъ de гъіпъ саѣ de kapne de вакъ кѣ fidea, грішѣ, орезѣ nisatѣ, franzелъ пръжітъ, kapne de віцелѣ, nasepe dѣmestikъ, eingemaxtѣ, fріптѣръ ѣшоаръ, пîîne алвъ; ші daka ва fi болнавѣл слабѣ, noate съ беа 50 de dpamѣрї вінѣ векіѣ, amestekatѣ кѣ апъ komѣпъ; іар mazъре, fasoле, лinte ѣskatъ, salatъ, akpimї, съръtѣрї, nometѣлвї, брînzetѣрї, пръжітѣрї, kafea neагръ, ші алте aseменea пѣ'ї вор fi de локѣ eptate.

§. 46. Dѣпъ mînkape este de fолосѣ ла oameni че пътimeskѣ de слъвічіѣне de певре съ doapmъ doъ оре dѣпъ прînzѣ, іър пѣмаї mѣлтѣ, ші în чеде-л-алте оре съ kaѣte netpечеріле de маї сѣѕ арътате.

§. 47. Ла 7 оре къіре seapa amatopi de kafea notѣ a лѣа іар о чeaskъ кѣ лante ші franzелъ, іар ачеї че sînt înвъцацї a mînka ші seapa, atѣпчї требѣе doъ оре înainte de кѣлкаре, a mînka o сѣпъ ші ѣп фел de бѣkate ѣшоаре. Afаръ de aчeasta, тоцї болнаві требѣе съ depърteze de ла sine op че фелѣ de пekazѣ ші гріже, ші totѣ фелѣл de пatimъ, маї алесѣ de a кѣлтіва плъчеріле Венереї, ші жокѣл de кърцї. Somпѣл de noaптea съ пѣ'ї fie маї mѣлтѣ de kît de 6—7 оре.

§. 48. Dѣпъ че ва fi кѣра terminatъ, este de неапъратъ требѣінцъ ка болнавѣл съ маї ѣрmeze чел пѣцінѣ алте треї лѣнї, toatъ сѣѕ арътата dietъ

www.dacoromanica.ro

ɲntokmaï, ka sъ noatъ a se folosi de kъra че a fъkъtъ ші a'шї kъnъta întreɥitea sъnъtъɥeï.

Deskpierea апелор minepале de пъvioasъ.

§. 49. Prinчipiъl predomnitor în aчeastъ апъ este пъvioasa ші idpoɥenъl–пъvioasъ, ші пе лîngъ aчeasta maï ape felъpimї de sъpъpї nъpgatiве, dъnъ kъm boiъ deskpie maï anpoape ла fie–kape баie snečialъ difepiteле лор metalъpї.

§. 50. Aчestъ prinчipiъ predomnitor îшї faчe operaɥia asъnpa organismъlъї întp'ъnъ modъ ipitativъ, analitikъ, volatilъ, înkъlzitop, înlesneɥe sekreɥiъniле ші eskreɥiъniле, ші ximičeɥe intpъ în fъndъl tpъnъlъї ші adъче întp'însъl o preſačere în toatъ лъkrapea organelop.

§. 51. Operaɥiile eseɲɥiale але aчestop ape sînt maï bîptosъ asъnpa ъpmъtoapelop organe: asъnpa pelеї, prekъm ші asъnpa metnpapeї mъkoase, binеї *noapta*, ші sistemeї limſatiче.

§. 52. De aчeea sînt toate apele folositoape ла boaleле ъpmъtoape:

Ла totъ felъl de boalъ kape este în пеле.

Ла ъnеле pane bekї.

Ла tpînжї.

Ла peperъlapea ſemeilop.

Ла noala albъ.

Ла nneътînї kîndъ bop ſi kleioшї.

www.dacoromanica.ro

Ла подагръ.

Ла ревматисмъ.

Ла артитъ.

Ла векитърї вепериче къ toate боалеле лор каре вор провепі dintr'acestea.

Ла салівацie, ші алте боале провените din меркъріе.

Лаînвепінърї кроніче але трънълъї продъse din apsenikъ ші плъмбъ.

Ла ankilose.

Ла дърерea мълтор органе, прекъm fikatъ, спліпъ, поаше шчл.

Ла toate боалеле metastatiче, маї вîрtosъ ачеле че провінъ dintr'o къстаре kontrapie, atît ла артитъ kît ші ла рîie.

§. 53. Toate апеле minerале de пъчioasъ аъ desпре temperatъра лор desпърцiреa ъртъtoape:

1. Ачеea че вine din a лор fontînъ, рече.
2. — — — — înkroпitъ.
3. — — — — kалdъ.
4. — — — — ferбinte.

Deskpiepe sпeчialъ a бъilor речї de пъчoasъ.

§. 54. Ачeste апе аъ преferінцъ neste челе калde, fiindъ къ, ла ґачереа бъilor еле пъ пердъ аша мълтъ din пътереа лор, ка челе калde, каре аъ неапъратъ требъінцъ de a fi întребъінцate d'a

www.dacoromanica.ro

dpentвл de ла fontînъ: kape nв este în totъ-d'aвna în nвtinцъ.

Бâле de ла Бокочь.

§. 55. Aчeste бъї se aflъ în fostвл жвdeцъ ал Sъkвenilor, în плaiвл Tохanilор.

§. 56. Întpe mвnцi Tохani, пe kape natъpa бpвtъ ші чea kвltiвatъ 'ї a înfpвmвseцatъ kв mii de asпekte плъkвte вedepilор, este o вале de o întindepe ka de 3000—3500 stînжinї natpaцї; akoло aflъ чinева toate înfpвmвseцъpiле sitвaцieї adвnate, kъчї пe de o пapte otвл pesпiръ вn aepъ kвpatъ ші profвmatъ de odopї apomatiче, iap пe de алта ачелъ aepъ este atît de плъkвtъ пentpв чeї sъпtoшї, ші atît de folositop челор пътimaшї!

§. 57. Kîndъ пe aflъmъ ажвnшї în чentpвл aчesteї въї, вedem пe de o пapte mвnцi înkвnвnaцї kв apбвpї poditopї ші kв алцї kapi sînt înflopiцї, iap n'întpe dînnшi o eapбъ алeasъ din чea maї бвnъ, kв tanete de flopї apomatiче kape îmпle aepвл kв odopiле лор profвmъtoape.

§ 58. Пe de алтъ пapte se înfъцiшeazъ okiлop nostpi înkîntaцї челе maї fpвmoase вії лвkpate kв чea maї mape apte ші aktivitate, kiapъ пentpв înfpвmвseцapea aчesteї бъї.

§ 59. Локвpї ръпitoape Natвpa ле a înaввцitъ kв natpв fontъne de апъ minepалъ kape kвpgъ din

www.dacoromanica.ro

înълцimea ачелвї sinгврв mвnte, шi a кърора o-doape ле besteще din dепъртаре.

§ 60. Ачeste fontîne, sînt înkвnцiвpate de вn zidв de пеатръ шi de niще base în kape se a-dвnъ апеле, kвpkîndв din цевеле лор întp'o mape kвantitate шi гроsime.

§ 61. Апроапе de ачeste fontîne sînt шi în-къперiле tребвiнчoase пentpв лоkвinцa болнавiлор, шi oape-kape înлesnipї de петречерї пentpв distpak-цia пътimaшiлор. Пentpв челе tребвiнчoase ла пв-tpimentв se aflъ toate miжлоачеле kвbenite fъръ mвлte келтвелї.

§. 62. Бобочi se aflъ вna din челе maї векї бъї але Ромънiеї, шi în kвpsвл de шеапте anї че am fostв în ачелв жвdeцв, doktop de distpiktв, m'am înkpedinцatв de апроапе de a eї пвtepe inkonte-staбiлъ шi de folosвл че a продвsв ла челе maї mвлte боале foapte înseмнътoape.

§. 63. De ачееа n'am лinsit d'a deskpie kв mвлtв zелв ачeastъ бaie, kape este вnв dapв ал natвpeї шi o mape înfpвmвseцape a цъpeї noastpe, шi a къpia пвtepe folositoape вpmeazъ a fi пpe-fepatъ de opї kape алta пentpв ажвtopвл oameni-лор; iap пе de алta mъ kвnoskв облiгатв de вn kвцetв kвpatв ka sъ o fakв kвnoskвtъ kiap пentpв бiнеле komвnв, fiindв o mвлцiме de боале, kape potв afлa a лор bindekape în ачeastъ бaie, шi пen-tpв kъ din непорочiре рemъsese nekвnoskвtъ, atît

www.dacoromanica.ro

пꙋtереа апеї sале foapte енерџікъ, kit ші diferi-tеле боале kаре аꙋ требꙋінцъ de ажꙋtорꙋл еї.

§. 64. Операціiле esenціале але ачestор апе asꙋпра оргаnismꙋлꙋї, sînt ачелеа але пꙋчоаsеї, ші пꙋmaї пꙋціnꙋ ші але diferitелор sъpꙋpї пꙋргаtіве.

§. 65. Тоаte органеле че віnꙋ în kontaktꙋ kꙋ ачеаstъ matеріе, sînt sꙋпꙋse ла о mаре iritaціе.

§. 66. Întребꙋінціndꙋse пе din пъꙋntpꙋ, adꙋkꙋ о iritaціе speчifikъ ші zоpeskꙋ atît *motівꙋл пері-staлtikꙋ*, kît ші sistema sekреціꙋпілор ші ekspe-ціꙋпілор, în ꙋрmа къpꙋіа adꙋkꙋ ші ешіре afаръ.

§. 67. Тоаtъ sistema чірkꙋлаціеї sînцелꙋї este iritatъ, din kаре se zоpeskꙋ операціiле inimeї ші ші але пꙋлsꙋлꙋї.

§. 68. În stomaxꙋ se tопеще ачеаstъ пꙋчоаsъ ші intpъ în fꙋndꙋл оргаnismꙋлꙋї.

§ 69. Zоpеще sekреціꙋпеа оргаnismꙋлꙋї, maї віptos ачеа din пеле ші din пнеꙋmînї. ші ле skimбъ kꙋалitatea.

§. 70. Îmпꙋціпеазъ kіарꙋ плеtора паsівъ аб-dominaлъ, maї віptosꙋ плеtора emoроidiaлъ.

§. 71. Порпеще skꙋpsꙋpa de sînџe, maї kꙋ seamъ de ла mitpъ ші tpînжї.

§. 72. Sꙋбstanцеле боалеї че sînt fikse, ле fаче miшkъtоаре ші ле determinъ прin asꙋdаре ші ꙋpinъ.

§. 73. Аре пꙋtере speчifikъ asꙋпра pîeї.

§. 74. Întребꙋінціndꙋse пе din afаръ, îmбꙋпъ-цеазъ тоаtъ sekреціꙋпеа чеа stpikatъ.

§. 75. Аре пꙋtере de antidotъ ла înвeninаре,

www.dacoromanica.ro

întîmplatъ dъnъ лъare de merkъriъ, apsenikъ ши плътвъ.

§. 76. Priпчипъл predomnitor ал avestor ane este пъчioasa ши idroцenъл-пъчioasъ.

§. 77. Kъalitatea avestor ane este diferentъ, dъnъ felъл fie-kъriea fontъne, a kъrora analise ximikъ am deskrisъ în napte.

§. 78. Pentrъ înlesnirea bolnavilor, am împъrцitъ aveste natrъ fontîne, în чele че sînt folositoare pentrъ skъldatъ, ши în чele че sînt pentrъ бextъ. ши kare sînt însemnate kъ No. 1 ши 2.

§. 79. Чele d'întîiъ, în kare predomneщe nъчioasa-idroцenъ, sînt destinate pentrъ skъldatъ, iar ла bneле боале bekĭ ши înpъdъvinate potъ fi întrebъinцate ши pentrъ бextъp.

§. 80. Чele-л-алte doъ fontîne, însemnate kъ No. 3 ши 4 în kare se aflъ predomninde felъrimĭ de sъrъrĭ nъrgative, ле am destinatъ pentrъ бextъp.

§. 81. Aveste ane s'aъ knoskutъ folositoare maĭ kъ diferinцъ, în боалеле krnъtoare:

Pîie, nечinцine, felъrimĭ de pane bekĭ, idropikъ, провenitъ dintr'o боалъ че s'a гonitъ din afarъ în nъntrъ, atrofia prodъsъ totъ dintr'o asemenea боалъ, dъrere de oase, efektъл боалелор веneріче, felъrimĭ de боале ла konii, motivate din snъrkъчiune, kîndъ nъ este бine kъstatъ, prekum ърdinare nekontenitъ, felъrimĭ de бъбе, bmîlъtъra гîлчелор ши *prolansss ani*, skrofъле, nodargъ. na-

www.dacoromanica.ro

paлisie, pesвлtatъ din metastasea вneї алte боале, peвmatismъ, oftaлime kronikъ, întъріpea гîлчелор, skвлamentвл kronikъ, tpînжї, koлika stomaxвлвї, kape ва fi вртareа tpînжілор, sвnърareа nentвлвї, asemenea провenitъ din tpînжї, поала албъ, kape маї kв oseвipe s'a въzвtъ folosindвse din ana fontînелор kв No. 1 ші 2., întpebвinцatъ npin вевtвръ ші faчepe de бъї; боала de nisinъ ші niatръ în боаше, nentpв femeiле stepne, kînd nътimeskъ de aчeastъ боалъ în врtа inflamaцieї kroniче ла mitръ, гълвепареа, kîndъ este efektвл tpînжілор, înflлtвра fikatвлвї ші a splineї, prekвm ші a pinikілор, mikpana ші srîpчitвра.

§. 82. Este пропрitъ kв totвл întpebвinцareа aчestop ane, atît npin вевtвръ, kît ші npin бъї, ла боалеле вртътоаре:

Astmъ, oxtikъ, dвpepea de nentъ kronikъ, kîndъ ва fi провenitъ din adевърata слъвічіsne a nnesmînілор, ші toate боалеле de певре fъръ esчепціе, kîndъ вор провені din adевърata лор слъвічіsne.

§. 83. Împpeжвpвл aчestop fontîne, în denъртape nвmaї ka de 10—12 пашї, маї sînt ші алte înkъnepї nentpв faчepe de бъї destinate, пpегътite kв toate tpebвinчoaseле лор, авîndъ fie-kape înkъnepe ші kîte вn termometpв, aшezatъ în плвтъ kв kape se слвжаще nentpв цinepea бъеї în gradвріле de кълdвръ determinate, ші kape se пвne kiapъ în вasвл kв ana de баіе. Прin вртape орї

www.dacoromanica.ro

че пътіпашъ, каре ва fi atakatъ de вр'вna din вoaлеле маї sвs арътate, поate съ'шї afле чea маї перfектъ însъпътomipe, skвtindвse tot de odatъ шi de гpeвтъцiле келтвелелор, шi de sвпъръріле кълътopieї че ap faче прin stpeinътate.

Ana.iise.

Întp'o oka de апъ se konpindъ гpane:

Бобочї.	Пъvioasъ.	Idpoцenъ пъvioasъ.	Sape de вкkate	Мерiatъ de marnesie.	Карвonikъ de marnesie.	Sвlfatъ de sodъ.	Пъmînt въposъ.
№ 1. 2.	nexotъpît.		$2^3/_8$	$2^7/_8$	$1^5/_6$	$2^1/_6$	2
№ 3. 4.	пвцinъ		$4^1/_4$	—	2	1	—

Бъіле речї de ла Nifon.

Aчeste бъї se afлъ în жвdeцвл Бвzъвлвї, în плaiвл Пîpskоввлвї.

§. 84. Опepaцiile esenцiale але aчesteї апе asвпpa opganismвлвї ле поate afла чine-ва în deskpiepea бъілор de ла Бобочї.

§. 85. Toate opгaпеле, каре пpiimeskъ лвkpapea еї, se ipiteazъ, kîndъ aчeastъ апъ se întpeввіпцeazъ пе din пъвntpв.

§. 86. Пpінчіпвл пredominatъ întp'aчeastъ апъ este пвчioasa шi idpoцenвл-пвчioasъ.

www.dacoromanica.ro

§. 87. Боалеле, kape se вindekъ maĭ adese în aчeastъ anъ sînt челе ѕpmъtoape.

§. 88. Pîia, печînцепea, pane вekĭ, idponika, kînd este efektѕл ѕneĭ metastase, atpofia, aвîndѕ totѕ asemenea kaѕsъ, dѕpepea de oase, воалеле, kape пpовinѕ din natime лѕmeщĭ, maĭ mѕлte воале de kape пъtimesk koniĭ, npekѕm sînt ѕpdinapea, totѕ feлѕлѕ de вѕве, ѕnfлъtѕpeлe гîлчелор, пpoлansѕs ani, skpofѕлѕ; nodarpa, паралisia, kîndѕ ва fi пpo-dѕsъ din stpъmѕtapea алтор воале; peѕmatismѕл, dѕpepea de okĭ saѕ oftaлmia kponikъ, întъpipea (indѕpaцia) гîлчелор skѕлamentѕл kponikѕ, tpînжi, koлika stomaxѕлѕĭ, kape ва kѕpцe din kaѕsa tpîn-жiлор, dѕpepea de пentѕ, asemenea пpoвenitъ din tpînжĭ; поала алвъ, nisinѕл шi niatpa, stîpnipea femeiлор, kîndѕ aчeastъ natimъ пpoвine în ѕpma ѕneĭ inflamaцiĭ kponiчe ла mitpъ; гълвenapea, kîndѕ ва fi asemenea ѕn efektѕ ал tpînжiлор, ѕn-flъtѕpeлe fikatѕлѕĭ, sплineĭ шi pinikiлор, sгîpчitѕpa шi mikpania, saѕ kponika dѕpepe de kanѕ.

§. 89. Se intepeziчe întpeвѕinцapea aчesteĭ ane пentpѕ воалеле ѕpmъtoape:

§. 90. Astma (пъdѕfѕл în пentѕ), oxtika, kpo-nika dѕpepe de пentѕ, kîndѕ ва пpoвeni din ade-въpata sлъвiчiѕne a пneѕmîniлор, шi toate пeвpika-леле, пpoвenite asemenea din deвiлitatea (sлъвi-чiѕnea) лор.

§. 91. Чeea че pekomandъmѕ maĭ вîptosѕ пpoпpietapiлор ѕnop asemenea tesaѕpe. este de a

www.dacoromanica.ro

ÎNGRJI MAĬ BINE, ATÎT DE FOLOSUL ШI KOMODITATEA PĂTIMAШILOR, KARE BINĂ NE TOTĂ ANUL SĂ'ШĬ AFLE UШURAREA RELELOR DE KARE SUFERĂ ШI BINDEKAREA LOR ÎN ASEMENEA BĂĬ, KÎT ШI DE FOLOSUL LOR NEKUNIAP, KARE, FĂRĂ ÎNDOIALĂ, LE-AR DA UN ÎNZECITĂ KÎШIGĂ, KÎND AR FI ÎNTREPRINSĂ SĂ AĬBĂ MAĬ MULTE ШI MAĬ BUNE ÎNKĂPERĬ, MAĬ MULTĂ REGULĂ ШI KÎTE-UN MĂSURE PENTRU NETRECEREA PĂTIMAШILOR, KARE. UA FI O KONSOLAȚIE PENTRU EĬ ÎN TOTĂ TIMPUL DE SUFERINȚE, DE DIETĂ ШI DE ABSTINIȚĂ!

Analise.

Într'o oka de apă se konpinde grane:

Nifon.	Пчоаѕъ	Idroцenъ-пъчоаѕъ.	Mpiatъ de marnesie.	Sъlfatъ de marnesie.	Karbonikъ de marnesie	Sъlfatъ de sodъ.	Пъmîntъ vъposъ.
	nexotărît.	$1^{7}/_{8}$	$2^{5}/_{8}$	$^{7}/_{8}$	$2^{7}/_{8}$		

Băile de la Kălimănești.

§. 92. Aceste băĭ se află în județul Pîmnikului Vîlcei, în plaiul Kosia.

§. 93. Este de prisos a maĭ cerka deskrierea kă d'amărăntul a acestor băĭ; o mulțime de oamenĭ, karii le aă văzută ші aă trăit kît-va

www.dacoromanica.ro

timпъ п'аколо, пapte din eї пentpъ къъtapea sъпъtъцeї лор, ші пapte пentpъ пetpечepe, potъ тъptъpisi desпpe stapea лор. Nъ de пъцine орї am aъzitъ însъ'mї ne тълцї пътimашї къ'шї aъ aflatъ o iъte ші padikалъ bindekape înip'aveste бъї, ші asemenea de тълte орї, bisitatopi avestop локърї, aveia ve se dъveaъ kîte-ba zile але кълdърелор kanikълape, sъ pesъfle ъn aerъ limпede ші pekoposъ, ші o atmosferъ кърatъ ші гъръ пълbere ka aveea din Кълimъпeщї, m'aъ ъmплътъ de entъsiasmъ, înшipîndъ'mї atîtea пetpечерї, atîtea плъчерї гъstate în sînъл ачелеї natъpe fрътoase, ші пe kape mîna otълвї a кълtibat-o ші маї тълтъ!...

§. 94. Kъ toate avestea, fiindъ kъ skonъл meъ este маї тълтъ голосъл че'л dopeskъ пъбlікълвї nostpъ în прівinца ameліорацieї съпътъцeї sале, nъ boiъ съ'mї skape нічї o okasie, în kape съ nъ вorbeskъ чева kopesпъnzътop kъ dopinца че am deкларатъ маї sъs; de aveea m'adpesezъ kътpe пътimашї kape требъе съ кънoaskъ маї бine прецъл съпътъцeї în minътъл kînd o пердъ, ші ле adъkъ aminte, kъ маї 'nainte de kîtъ toate, în miжлокъл пetpечерілор ші плъчерілор лор, съ se fepeaskъ de орї че aъzъ în mînkape, în sromote, în nedopmipe, прекът съ oъservеze ші чea маї skътпъ aъstininцъ de totъ чeea че ap пътea s'anълeze кър a пе kape o fakъ, ба înkъ din kontpa съ ле adъkъ ші маї тълтъ вътътаре, прекът am deskpisъ маї пе ларгъ în apt. d. ші § 15—33.

www.dacoromanica.ro

§. 95. Ilpedominantъл пpінчіпŭ în ачеastъ апъ este пǔчіoasa ші idpoцeпъл-пǔчіoasъ.

§. 96. Операціiле esenціале asǔпpa opranismǔлǔĭ sînt ачеле despre kape s'aǔ вopвitǔ în deskpiepea вълор de ла Бобочĭ.

§. 97. Боaлеле, în kape se apatъ маĭ foлositoape aчeste вълĭ sînt:

§. 98. Totǔ feлǔл de pane вeki, ka pîie, печінціпе, ші алтеле; idpoпika ші atpoфia, kîndǔ вop aвea kaǔseлe apътate în въiле de ла Nifon; toate боaлеле провenite din патіме лǔмещĭ ръǔ kъǔtate, ka dǔpepea de oase, skǔлamentǔл kponikǔ ші алтеле. Алте боaле провenite din tpîпжĭ, ka koлika stomaxǔлǔĭ, dǔpepea de пептǔ, ші гълбенapea; боaлеле провenite din metastase, ka skpoфǔле, подагра ші параліsia; asemenea ші mikpania. sгîpчіpea, oftaлmia, peǔmatismǔл, indǔpaціa ші ǔпfлътǔpa гландǔлелор, ǔmfлътǔpa de fikatǔ, spлinъ ші pinikĭ.

Пentpǔ femeĭ este foлositoape ла Поaла алвъ, провenitъ dintp'o inflamaціe kponikъ a mitpeĭ, ла патима de stîpпipe, пentpǔ kопiĭ, ла маĭ мǔлte боaле продǔse din nekǔpъцeniĭ, пpoлansǔs ani, skpoфǔле ші алтеле.

§. 99. Sînt intepzise aчeste вълĭ пentpǔ ǔpмътoapeле боaле:

§. 100. Ачеле боaле kape пpовinǔ din adeвърata sлъвічіǔпe a пnеǔмîпiлор ші din adeвърata

www.dacoromanica.ro

sлъвiчiȣne a пepвeлop, ka dȣpepea de пeптȣ kpo-nikъ, шi aлteлe asemenea, oxtika, astma шчл.

Aпaлisea.

въiлop de лa Кълimъпeщĭ.

Кълimъ-neщĭ	Пȣчoasъ.	Idpoцenȣ-пȣчoasъ.	Sape de вȣkate.	Мȣpiat de marnesie.	Sȣлfatȣ de marnesie.	Kapвonikȣ de marnesie.	Sȣлfatȣ de sodъ.	Пъmîntȣ въposȣ.
Neaвîndȣ înлesnipe de a faчe anaлise kȣantitatiвъ, m'am mъpџinitȣ пе ачеea de kaлitate.								

Въiлe de лa Пȣчoasa.

§. 101. Aчeste въĭ se aflъ în жȣdeцȣл Dîm-вoвiцa în плaiȣл Iaлomiцeĭ.

§. 102. Пpiнчiпiȣл пpedominъtop întp'aчeastъ a-пъ este пȣчoasa шi idpoцenȣл-пȣчoasa.

Боaлeлe, în kape se apatъ foлositoape aчeste въĭ sînt чeлe ȣpmъtoape:

Боaлe пpoвenite din tpîнжĭ:

Гълвinapea, dȣpepea de пeптȣ, koлika sto-maxȣлȣĭ.

Боaлe пpoвenite din natime лȣmeщĭ:

Skȣлamentȣл kponikȣ, dȣpepea de oase шчл.

Totȣ feлȣл de pane вekĭ, ka пeчinџinea, pîia шчл.

www.dacoromanica.ro

Înflъцъre de fikatъ, sulinъ, pinikĭ, rîlcĭ шчл.

Боале провените din metastase, ka:

Hodarpa, паралisia, skpofъле шчл.

Asemenea ші mikpania, srîpnipea, oftalmia, peъmatismъл, indъpaţia glandълелор.

Боале femeeщĭ, ka stîpnipea, поала албъ mitpikале kînd вор авеа kaъseле арътате în бъіле de ла Бобочĭ.

Боале de konіĭ, ka пролапсъл ani, diapea, skpofъле, kîndъ провінъ din пекъръцепіĭ.

§. 103. Aчeste бъĭ sînt intepzise пентръ боалеле ka, astma, oxtika ачеле че провінъ din adевъратъ слъбічіне a пнеътînілор. прекът este dъpepea de пентъ, ші ачеле че провінъ din adевърата слъбічіне a первілор.

§. 104. Nъ почіъ съ tpekъ kъ вedepea întp' aчeastъ deskpiepe, asnektъл чел nitopeskъ, kape se înfъцішeazъ окілор отълвĭ че ва вisita aчeste локърĭ! Мъпціĭ, апеле, капріцioaseле іpегълаpітъцĭ але тepепълвĭ, вердеаца чea пъапцатъ, flopіle селбатіче, dap пline de profъme, аерът чел pekoposъ ші kъpatъ, toate aчestea fakъ ачеле локърĭ foapte pomantiче ші înkîntътoape.

§. 105. Tpaiъл ачі este вoiosъ, църанії sînt foapte afабілĭ ші îndatopitopĭ. Înkît desupe чeea че пріveще sъbsistinца вieцеĭ, апевoie se întîmплъ a simцi чіпева лipsa.

§. 106. Ile лîngъ aчestea se adaogъ ші плъчеріле че ле potъ гъsta ачеĭ че вinъ, saъ пентръ

www.dacoromanica.ro

кѫръ, орї пентрѫ петречере, карі венінdѫ пентрѫ мѫлцѫмірea лор прівaтъ, fakѫ ші пе a пъліmашілор, кѫ карі конпетрекѫ, ші пентрѫ aчeasta пѫ лінseskѫ лъѫтарії, вînъторіле, хореле, жокѫрї de сочietate, кавалкade пе мѫнцї ші алтеле.

§. 107. Aчeste бъї fiindѫ în апропіере кѫ векіа капіталъ a Тîрговістеї, de мѫлte орї amatорі вінѫ în мѫлціme de amîndoъ sekseле, ші рекрѫtîndѫ dintре aчeia карі se aflъ аколо пентрѫ кѫръ, кîцї sînt în маї бѫнъ stape de sънътate, fakѫ eskѫрції împreѫнъ, кîndѫ пе ла Бездат, локѫ foapte pomantikѫ, ші în вечінътatea кърѫіa se aflъ малѫл каре pesѫнъ, нѫmitѫ de indiцепї, ші каре аре ѫn întpeit eko foapte pesѫнъторѫ, кîndѫ пе ла Петрошіца ѫnde se aflъ aбondanцъ de пъstръвї, ші кîndѫ іар прin мѫнцї, прin карі adesea deskoперъ мѫлte inskripції латіне пе леспезї de петре din timпѫл stрътошілор nostpi, ші мѫлte fete брѫне кѫ пърѫл de ебенѫ, кѫ oki негрі шіînflъкърацї кътîndѫ smeѫръ прin тѫfiшѫрї, sѫѫtѫ акоперетînтѫл пълъріілор potѫnde de кѫлоареа коатеї лор.

§. 108. O, de че mîna отѫлѫї пѫ вine съ перfekцioneze fanтеле натѫреї! De че отѫл, каре îшї варsъ аѫрѫл de мѫлte орї пе багателе неînsemnътoape ші пе лѫksѫл каре'л дерапъпъ în пѫцінѫ timпѫ, пѫ воеще маї бine съ sakpifiче o парte dintp'aчest аѫрѫ келтѫітѫ în дешертѫ, спре a îmбѫнътъцi aчeste бъї кѫ ѫn staбіліmentѫ маї регѫлатѫ, în каре пъліmашѫл съ'шї dea бапѫл кѫ маї мѫлтъ

www.dacoromanica.ro

mълцꙋmipe, aflîndꙋ̆ o шedepe maĭ komodъ, ꙋn вiptꙋ̆ kꙋm se kade шi aлte tpeвꙋinчoase sъnъtъцeĭ шi neanъpateĭ saлe desfъtъpĭ.

De че sъ aщentъmꙋ̆ ka iap ꙋn stpeinꙋ̆ mîĭne, noimîĭne, sъ вie a se aшeza n'akoлo шi sъ pъneaskъ npoпpietapiлop ꙋn kîщirꙋ̆ sirꙋpꙋ̆ шi вine-kꙋвîntъpiлe nъtimaшiлop, întpenpinzîndꙋ̆ eл чeea че s'ap kꙋвeni sъ fakъ pomъnꙋл npoпpietap!... Însъ въzꙋ̆ kъ am tpekꙋtꙋ̆ neste mapцinea kꙋadpꙋлꙋĭ meꙋ̆! Aшa dap pogꙋ̆ ne чititopi meĭ sъ npiвeaskъ aчeste oвsepвaцiĭ ka o dopinцъ че simцꙋ̆ nentpꙋ înaintapea natpieĭ.

Anaлise.

Întp'o oka de anъ se konpindꙋ̆ гpane:

Пꙋчoasa.	Пꙋчoasъ.	Idpoцenꙋ̆-nꙋчoasъ.	Sape de вꙋлfatꙋ̆ de codъ.	Sape de вꙋkate.	Mꙋpiatꙋ̆ de marnesie.	Sꙋлfatꙋ̆ de marnesie.	Kapвonikꙋ̆ de Marnesie.	Пъmîntꙋ̆ въposꙋ̆.
	nexotъpît		$2\frac{3}{8}$	$3\frac{5}{8}$	$1\frac{4}{8}$	$2\frac{7}{8}$	1	

Aneлe minepaлe de лa Teлeгa.

§. 109. Aчeste ane se aflъ în жꙋdeцꙋл Пpaхoвa, în nлaiꙋл Teлeaжenꙋлꙋĭ.

www.dacoromanica.ro

§. 110. Прінчініѣл predomnitor într'aveastъ anъ este пѣчoasa ші sapea de бѣkate.

§. 111. Операціїле esenціале aѣнpa organismълуї sînt ачеле че sînt рекънoskѣte пѣчoaseї, кѣ oape kape обсерваціі къ se maї adaogъ ші лѣkpapea sapeї de бѣkate, kape se maї aflъ într'însa.

§. 112. Боалеле, în kape optĕ fi folositoape aчeste ane minepале, прекѣт ші ачеле боале, пентрѣ kape este interzisъ întpeбѣinцapea aчestia, ле noate вedea чinева în deskpieріle de maї sѣs але бълор de ла Бобочї, Nifon, Кълiнъпещї ші Пѣчoasa.

§. 113. A maї deskpie чinева fpѣmѣseціле aчestop локѣpї, ші salѣбpitatea aepълуї лор, este de npisosĕ къчї ne este teamъ de a пѣ къdea în monotonia deselор penetiціі, atît de fpѣmoase sînt локѣpіле de ne ла mѣnцi nostpi, ші atîtĕ de mѣlte sînt еле, înkîtĕ adese snipitъл omeneskĕ ostenеще dѣnъ doъ treї asemenea deskpinціі!

Операціїле ачestop ane minepале aѣнpa opганismълуї sînt челе ѣpmътoape:

Ipiteazъ tot sistemъл limfatikĕ ші гландълаpĕ, прекѣт ші metвpana mѣkoasъ a тpaktълуї de mistѣipe, іѣцеще toate sekpeціѣніле, eskpeціѣніле ші aвsopвціѣnea, маї алесĕ чea ѣpіnoetikъ, npin ѣpтape продѣче noftъ de mînkape.

Întpeбѣinцate ne din afapъ, aчeste ane fakĕ ѣpтътoapeле операціѣнї:

Ipiteazъ вasъл вінішoapелор, іѣцеще лѣkpapea

www.dacoromanica.ro

пелеї, аналізъ starnaţiъніле, іъцеще органеле ресорбţіънеї, întъреще пелеа, продъче фелърітї de esanteme пе пеле, ші prin konsensъ, se reflektъ лъкрареа лор în ţenitaliа femeiaskъ, în sinїnъ, fikatъ, ші întdrepteazъ чіркълаţіа sînţелъї ші sistema вінеї-поарта.

Аналізе.

Într'o oka de апъ se konprindъ граие:

Телега.	Пъчоазъ.	Idroţenъ-пъчоазъ.	Sare de sъlїatъ de sodъ.	Sare de въkate.	Mъriatъ de marnesie.	Sъlfatъ de marnesie.	Karвonikъ de marnesie.
	nехотърît	$2\frac{1}{2}$	$3\frac{3}{5}$	$2\frac{5}{8}$	2	$\frac{7}{8}$

În deskpiereа бъілор de ла Ішелъ воіъ da o idee аналогъ desпре înfiinţareа вієї asemeneа кърe ла okna Телега.

Апе тînерале de ла Бреаза.

Ачeste апе se aflъ în жъдецъл Прахова, în плаіъл Праховеї.

§. 114 Прінчіпіъл predomnitor ал ачestor апе este пъчoasa ші idroţenъл пъчoasa.

www.dacoromanica.ro

§. 115. Операціиле есенціале але ачестор апе асѫпра организмѫлуї сînt челе din §. 51.

§. 116. Боалеле în каре се потѫ арѣта фолосitoape ачесте апе сînt челе din §. 52.

§. 117. Ка съînкеіемѫ аптіколѫл апелор мінерале de ла Бреаза, маї адъогъмѫ кîтева кѫвінте атінгътoape de фрѫмѫсеціле натѫрале, кѫ каре сînt дотате ачесте локѫрї, ші каре,înфъцішîндѫ аспектѫл чел маї деліціосѫ ведереї, аромеле челе маї плъкѫте міросѫлуї, мелодіиле челе маїînкîнътoape але насерілор каре фармекъ аѫзѫл отѫлуї, ар пѫтеа съ înцелеагъ орї чіне къ пе лîнгъ калітатеа ші пѫтереа ачелор апе, пѫ лінсеще де а контрібѫі ла съпътатеа пътіташілор ші натѫра каре, домнindѫ întр'ачеї тѫнцї ліберъ ші търеацъ, не адапъ кѫ о апъ лімпede ші ѫшоаръ, не фаче съ ресѫфлътѫ ѫп аерѫ кѫрать ші дътътор de віацъ, не лінгѫшеще тоате симціріле кѫ о міе de варіетъцї плъкѫте ші фоарте романтіче, ші не întреціне сперанца віецеї ші а съпътъцеї кѫ фармекѫл еї чел рекѫноскѫтѫ în міжлокѫл лініщеї ші траіѫлуї кампестрѫ.

§. 118. Din кîте с'аѫ зісѫ маї în сѫс ар пѫтеа жѫдека чіне-ва къ атît посіціа локѫлуї плінъ de фрѫмѫсецї натѫрале, кît ші кѫалітатеа апелор, ар фаворіса преа тѫлтѫ întрепріndереа ѫнуї ашезъмîнтѫ de бъї, а кърора іmпорtанцъ есте нетъгъдѫітъ.

§. 119. Тотѫ ачесте обсерваціі се потѫ апліка

www.dacoromanica.ro

ші ля чеде-л-алте аше din Ромъніа. каре ѫ sînt înkъ kѫnoskѫte în pîndѧ бъілор, ші anѫme:

Чеде din Мъгѧра. Лопътарї, Горпетѫ, Очінъ, Брѧstѧрашѫ, Бѫціа, Поіапа търѧіѧї, Бръещї, тѫнteле Іванецѧл, Алѫпішї, Nехоіа, Бîska, Поещї, Sѫreni, Areѓѧл, Sібічіѫ, Хѫтеле, Слъпікѫ.

Deskріerea бъілор de ла Олъпещї.

§. 120. Ачeastъ баіе se aѓлъ în Ромъніа mікъ, în жѫdецѧл Рîmnікѧл Вîлчеї, плаіѧл Kосіеї.

§. 121. Пе лîngъ înkîntъtoareа ші romantікъ nosiцie че окѫпъ локѧл ачesteї бъї, пе лîngъ aерѧл sъѫ чел kѫratѫ ші sъпътosѫ, аре ѫn isвор, a kърѧіа апъ mінералъ înтрече, desпре пѫтереа ші kалітatea sa, пе toate чеде-л-алте аше din Ромъніа, маї sѫs пѫmite, ші kіарѫ пе ѫпеле din церіле чеде stръine.

§. 122. Dintр'o оарe каре deпъртаре ноate simцi чіпева міросѧл пѧчоaseї че se aѓлъ întр'aчeastъ апъ în маре kѫantitate, ші пе каре o ноate adѫna отѧл kѫ mîna din бasinѧl în каре se stрînце апа în timпѧл поцеї.

§. 123. Afaръ din пѧчоasъ ачeastъ апъ маї koпpinde ші o тѫлціme de алте sърѧрї пѫrgatіve, dѫпъ kѫm se ва аръta маї ла вале în апаліse.

§. 124. Опорабілѧл D. ирotomedikѧл nostрѫ Dѫmneалъї Nikолае de Гѫші, m'a înkpedinцatѫ kъ, în ѫрма înчеркърілор din пarte'ї, гъkѫte kътре маї

www.dacoromanica.ro

мълцї болнавї орїndъiцї л'ачеаstъ баie, s'a kъno-skъtъ kъ sїnt folositoape.

§. 125. Операцiiле esenцiале але пъчоasei пе лїнгъ челе-л-алte matepiале sъpate че se konpindъ їntp'їnsa, s'a apъtatъ їntpъ toatъ їntpeцimea лор.

§. 126. Операцiiле esenцiале але ачеstei апе asъпра opranismълъї sїnt, челе ъpmътоape:

Їntpeбъinцїndъse пе din afapъ,

1. Продъkъ о mape ipitaцie пелеї d'asъпра къpia face sъ pesъfле miї de бъбълiце mъпъnte kape esъ пpin порї.

2. Їntpeбъinцїndъse пе din пъъntpъ, продъkъ о ipitaцie sпечifikъ шi iъцeskъ atїtъ motъл'пepistaлtikъ, kїtъ шi toatъ sistema sekpeцiънiлор шi eskpeцiъni-лор, din kape kaъsъ adъkъ шi eшipe afapъ.

3. Ipiteazъ toatъ sistema чipkълацiеї sъпцелъї kape face a se iъцi операцiiле inimeї шi але пъл-sълъї.

4. Intpїndъ їn stomaxъ, se топеще ачеаstъ пъ-чоasъ, шi пътpъnde їn intepiopъл opranismълъї.

5. Їnkълzеще, пъ пъmaї sekpeцiънea opranis-mълъї, maї вїptosъ пе ачеа din пеле шi din ппеъ-mїнї, чi їnkъ ле skimбъ kъалitatea.

6. Їmпъцineazъ плеtopa пasiвъ aбdominaлъ, maї алеsъ плеtopa emopoidiaлъ.

7. Продъче skъpsъpъ de sїnце, maї вїptosъ de ла mitpъ шi de ла tpїnжї.

8. Face miшkътоape toate sъбstanцеле боале-

www.dacoromanica.ro

лор, каре sînt fikse, ші ле determineazъ prin asъdare.

9. Are nътere specifikъ pentrъ fiie.

10. Întrebъinţîndъse pe din afarъ, întъnţъeşte toate sekreţiъniile celе stikate.

11. Are nътere de antidotъ în kontra înbenipъreї întîmplate dъnъ лъare de merkъriъ (arşintъ viъ), apsenikъ ші plътbъ.

127. Boalele în kare se notъ arъta folositoare aceste ane sînt celе ъrmъtoare:

1. Fiia; 2. Pecinţinea; 3. Felъritї de pane bekї; 4. Idronika, kîndъ ba provenі în ъrta ъneї boale ce s'a stръmtatъ din afarъ în nъntrъ; 5. Atrofia, kîndъ ba fi prodъsъ totъ dintr'o asemenea kaъsъ; 6. Dъrerea de oase, kîndъ ba fi efektъl boalelor veneriče; 7. Maї mъlte boale la konії, kîndъ vor provenі din snъrkъčiъne, pesъltatъ al relеї kъtъrї, prekът este ъrdinarea nekontenitъ, felъritї de bъbe, înflъiъra gîlčelor ші prolapsъs ani; 8. Skrofъle; 9. Podagra; 10. Paralisia, kîndъ ba fi efektъl metastasеї saъ stръmtъreї ъneї alte boale; 11. Reumatismъl; 12. Oftalmia kronikъ; 13. Indъraţia gîlčelor; 14. Skъlamentъl kronikъ; 15. Trînjї; 16. Kolika stomahъlъї, kîndъ ba fi efektъl trînjilor; 17. Sъnъrъrile pentъlъї, asemenea kîndъ vor fi provenite din kaъsa trînjilor; 18. Poala albъ; 19. Nisinъl; 20. Peatra; 21. Stîrpirea femeilor, kîndъ ba fi efektъl ъneї inflamaţiї kroniče la mitrъ; 22. Gъlbenarea, kîndъ ba pro-

www.dacoromanica.ro

воni din tpînжї; 23. Ŏnfлъtŏpeле fikatŏлŏї шi але sплinei, пpekŏm шi але pinikiлop; 24. Mikpania; шi 25. Sгîpчipea.

§. 128. Sînt intepzise întpeвŏinцъpiле ачestop ape atîtŏ пpin вeŏtŏpъ, kîtŏ шi пpin skълdatŏ, ла ŏpmъtoapeле воале:

1. Astma; 2. Oxtika; 3. Dŏpepea de пentŏ kponikъ, kîndŏ ва пpовeni din adeвъpata sлъвiчiŏne a пneŏmîniлop, шi 4. toate воалеле пepвeлop, пpо-венite din adeвъpata лop sлъвiчiŏne.

O.гъnецїї.	Пъчоаsъ.	Idpoцenŏ-пъчоаsъ.	Sape de sълfatъ de codъ.	Sape de въkate.	Пъmîntŏ въposŏ.	Sълfatŏ de marnesie.	Aчidŏ sълfъpikŏ kъ пъmîntъ въposŏ.
Neaвîndŏ înлesnipe de a faче anaлise kŏantitatiвъ, m'am mъpцinitŏ пе ачееа de kaлitate.							

БЪІ.ІЕ DIN СТРЕІNЪТАТЕ.

Deskpiepea апелор minepaле din Nenndopf.

§. 129. Ачeastъ ваie, kape пînъ ла 1785, epa ŏn deшeptŏ, a ажŏnsŏ akŏm întp'o пepfekцie, шi întpeче пе челе maї вekї staвiлimente de kŏpъ de апъ minepaлъ.

www.dacoromanica.ro

§. 130. Пентрѫ komoditatea пѫtimашiлор, se aflъ akoло челе maї бѫne шi maї frѫmoase kase.

§. 131. Sitѫaцiile sînt pomantiче шi прeѳmбlareа чea maї плъkѫtъ împrежѫrѫl aчestelї fontîne, прin ѫrmare fie-kare бolнавѫ aflъ într'o ѫnire toate лѫkrѫriле treбѫinчoase че se kѫвinѫ ла o бaie, adikъ o soчietate boioasъ шi nѫmeroasъ, mѫsikъ шi toate плъчeриле kîmпeneцiї, шi orї че se atinge de kѫrъцenie шi esaktitate, prekѫm opîndѫiala пentrѫ întreбѫinцareа aчелор бъї, ґъръ'a'ї linsi чea maї mikъ klaѫsъ; asemenea шi în toate înkъперiле, kape sînt destinate пentrѫ skъldatѫ, se aflъ шi kîte ѫn termometrѫ nѫsѫ în плѫtъ, пentrѫ înlesnirea цiпereї gradѫrilor de kъldѫra aпeї.

§. 132. Predominatiва aчestop апе este nѫчioasa шi idroцenѫl-nѫчoasъ, a kъpora kѫantitate se ва arъta în alътѫra foae партikѫларъ kape ва konpinde analisea лор.

§. 133. Oпeraцiile esenцiale але aчestop апе asѫпra organismѫлuї sînt aчеле din §. 50.

§. 134. Боaлеле, în kape sînt golositoape, sînt челе ѫrmътoape:

1. Подагра. 2. Dѫpepea de oase. 3. Печinцinea. 4. Pîia. 5. Ръniле вekї. 6. Боала пъskѫtъ în ѫrma ѫneї esanteme че ва fi gonitъ în пъѫntrѫ într'ѫn organѫ maї delikatѫ. 7. Ретъшiцеле ѓоaлелор лѫтецiї, din kaѫsa kъtътреї реле, kape se dekларъ prin подагръ, dѫpepї de oase noantea, înflътѫра гîlчелор, întъріреа лор, înflътѫра oaселор,

www.dacoromanica.ro

inflamaţia okilor, *opxitita*, ші skърsъра kronikъ dъnъ skъlamentъ. 8. Saliваţia provenitъ din лъareа arţintъlъї viъ. 9. Trînjї kъ ţîţîne. 10. Trînjі karі se ъrkъ în kanъ saъ în pneътînї, ші în stomaxъ. 11. Поала албъ. 12. Este antidotъ ла înveninareа kъ plътbъ, merkъrіъ ші arsenikъ, maї vîrtosъ pentrъ înveninareа kronikъ, kare provine din întrebъinţareа ъnor remedіі *kosmetіve*. 13. Srîpчіreа estremitъţilor. 14. Toate боалеле metastatіve але певрелор, kare nъ вор fi prodъse din adevъrata slъbічіune a лор, de kît din sъnpesia nъtereї лор prin ъneле materіale, prekът sînt челе nsoріче, але podagreї, ші alte asemenea. 15. Боала kronikъ a pentъlъї, kare ва fi provenitъ din imperfekţіa a kіarъ pneътînїlor, kît ші din toate imperfekţііle operaţііlor aчestъї orgarъ de sekreţіune.

Interzisъ este atît вежъra kît ші бъіле în ъrmътoareле боале:

§. 135. Astma. Toate боалеле pneътînїlor, kare вор fi prodъse din adevъrata slъbічіune a лор, asemenea toate боалеле певрелор, provenite totъ din kaъsa de maї sъs, prekът ші toate боалеле kaxektіve.

Aчeste ane se întrebъinţeazъ maї ordinarъ ла skъldatъ, pentrъ kare aчeasta sînt felъrіtї ші vestite pregътірї în totъ felъl. Însъ, ла ъneле боале граве ші vekї, ъnde nъ ажънge nъmaї лъkrareа a-

www.dacoromanica.ro

пеĭ прin skълdatŏ, atŏпчĭ se întpeвŏinцeazъ шi în веŏtŏpъ.

§. 136. Totŏ de odatъ este de mape фолоsŏ de a întpeвŏinцa, пе лîпгъ kŏpa de skълdatŏ, шi веŏtŏpa апелоp minepaле ŏpmъtoape:

Seлtepsep, Егpaep, Biлdŏпгеп шi Ilipmont.

Апалise.

Întp'ŏп fŏndŏ de 16 ŏпцiĭ, sînt гpaпe:

Nenndopf.

Sape de sŏлfatŏ de sodъ . .	$1\ ^1/_2$.
Sape de вŏkate	$^7/_8$.
Пъmîntŏ въposŏ	$2\ ^7/_8$.
Пъmîntŏ kpemenosŏ . . .	$1\ ^1/_2$.
Sŏвstanцъ pешinoasъ . . .	$^3/_8$.
Mŏpiatŏ de marnesie . . .	$1\ ^1/_8$.
Marnesie	$^1/_2$.
Aчidŏ sŏлfŏpikŏ kŏ пъmîntŏ въposŏ	$7\ ^7/_8$.
Sŏлfatŏ de marnesie . . .	$3\ ^3/_8$.
Idpoцenŏ-пŏчoasъ . . .	

Deskpiepea апелоp minepaле din Eiлsen.

§. 137. Aчeastъ ваie, kape este ŏп opnamentŏ aл komitatŏлŏĭ Шaŏmвŏpг, seamъпъ, despe пŏtepea апеĭ saле, kŏ чea din Nenndopf, шi kŏ difepinцъ kъ aчi se maĭ aфлъ o вestiлъ пpeгътipe чe se пŏmeщe, въĭ de moчipлъ, шi kape este întpe–

www.dacoromanica.ro

ввінцаць кв чел маї маре фолосв în Svedia ші Франчіа, прекум ші în Italia.

§. 138. Mekanismвл ачestор въї este în modвл вртъtor:

§. 139. Ачeastъ мочірлъ, каре este фръмîntaтъ кв свлфврікв, se пвне întр'вн васв, каре аре вн mekanismв de ніще цеве de desввt, прin каре întръ întр'ачeastъ баіе авврї de пвчioasъ, че încълzеще апа dintр'însa.

§. 140. Болнаввл stъ întр'ачeastъ баіе de ла ½ пînъ ла о оръ, ші апої întръ întр'о алтъ баіе калдъ фъквтъ кв апъ кврatъ пentрв sпълатв.

§. 141. Боалеле în каре se întребвінцeazъ ші se interzikв ачeste въї, sînt tot ачеле de ла Бобочї ші Nénndopf.

Analisea апелор тінерале din Eilsen.

Sape de свлfatв de sodъ	.	13 5/6.
Пъmîntв вросв	. . .	2.
Matepie pешinoasъ	. . .	3/8.
Мврiatв de marnesie	. .	1.
Sape de пъmîntв вросв	. .	1 1/24.
Marnesie	. . . .	1 3/4.
Свлfatв de marnesie	. .	2 5/6.
Пъmîntв de niatръ акръ	.	5/12 2 долврї.
Idроцепв-пъчoasъ	. .	8 долврї кввіче.
Ачidв карвonikв	. . .	

www.dacoromanica.ro

Deskpiepea бъйлор minepaле din Baden, лîнгъ Biena.

§. 142. Aчeastъ баіе se препътеръ întpe бъіле челе маї fpeкъentate din Eъpопа, întiй, пentpъ къ se aflъ anpoane de pesidinца Aъstpieї, ал doілea, пentpъ nosiцia локълъї, каре este foapte pomantikъ, ал treілea, пentpъ enepцika пътере a анелор еї în ъпеле боале, ші ал патрълеа, пentpъ toatъ nepfekцiъnea че se aflъ întp'însa, atît în прівинца челор de skъldatъ kîtъ ші în прівинца тътълор komoditъцiлор пе каре ле potъ afла пътіташі аколо, kîte sînt de неапъратъ trebъinцъ întpъ ъpmarea kъreї de апъ minepалъ.

§. 143. Badenъл se aflъ întp'o fрътoasъ kontpadъ kъ depъptape de treї miлърї de kanitala Bieneї, kъ каре se komъnikъ prîntp'ънъ dpътъ de fepъ.

§ 144. Fontînele de пъчoasъ але Badenълъї epaъ kъnoskъte kiapъ ші ла Pomanї, dъпъ kъm se mъptъpiseще прin inskpinteле че s'aъ aflatъ întp' însъл, каре snънъ kîtъ de folositoape aъ fostъ aчeste бъї. Akъm Baden este ъna din челе маї penътmite ші маї kъstate бъї, ші пътерълъ visitatopiлор, karі вінъ пentpъ kъpъ, se ъpkъ пе totъ anъл nînъ ла 5—6000 nepsoane.

§. 145. Nътіріле бъйлор în каре se întnaptъ aчeste fontîne. sînt:

www.dacoromanica.ro

I. Баіа лъї Iosifъ (das Josephsbad).
II. Баіа femeilor (das Frauenbad).
III. Баіа Каролінеї (das Carolinenbad).
IV. Баіа пънteї anţelilor (das Engelbruckbad)
V. Баіа Teresieї (das Teresienbad).
VI. Баіа dъчелъї saъ баіа лъї Anton (das Herzogs- und Antonsbad).
VII. Баіа лъї Леополдъ (das Leopoldsbad).
VIII. Баіа militaръ (das Militärbad).
IX. Баіа лъї Franчiskъ (das Franzensbad).
X. Баіа лъї Ion (das Johannisbad).
XI. Баіа sърачілор (das Armenbad).
XII. Баіа Mariaţelеї (das Mariazellerbad).
XIII. Баіа peregrinълъї (das Peregrinsbad).
XIV. Баіа akръ (das Sauerbad).

§. 146. Апа чea кaлдъ din fontînele Badenълъї, trasъ de kъpîndъ, este limpede, transparintъ, dap, esпъsъ ла aepъ se tъpъъръ ші лasъ în fъndъ ъn prečipitatъ albičosъ. (Prečipitatъ, materie disolвatъ, deosebitъ prin disolвantъл saъ prin miжлокъл ънъї prečipitantъ ші kъzътъ în fъndъл vasълъї). Ape ъn miposъ tape ші epatikъ, ъn гъstъ kam sъpatъ ші konpinde, dъпъ analisea ximikъ a profesopълъї de Specz, fъkътъ în anъл 1830, dpentъ prinчipъ predominitop, пъчoasa ші idpoţenъл пъчoasa.

147. Операţiile esenţiale але ачestop апе asъnpa organismълъї sînt челе ъpmътoape;

148. Fontînele калde din Baden, dъпъ prinчipii ximičї kapi o konstitъe fiindъ întpe апеле калde

www.dacoromanica.ro

de пѣчоасъ, чеде маї таре шї маї сърате, опереазъ асѫпра пелеї періферіче шї тетвранеї мѫкоасе, асѫпра сістемеї лімфатіче шї гландѫларе, ін чеде дін ѫрмъ асѫпра органелор пінтечілор інтр'ѫн модѫ іритатівѫ, інвіорътор шї дісолвантѫ, пѫне ресорвціѫнеа ін актівітате, скімвъ секреціѫніле, ameліореазъ, adѫkѫ мѫлъ transпіраре ін пеле, продѫkѫ еше afaръ.

§. 149. Întrebѫінţîndѫse ne din пъѫнтрѫ, опереазъ інтр'ѫн модѫ foarte дісолвантѫ, анерітівѫ шї діѫретікѫ.

§. 150. Боалеле ін каре ачесте ане minerale se арать folositoape sînt чеде че ѫрмеазъ:

1. Патімеле пелеї кроніче шї онініатре, каре провінѫ din debілітatea аморцітоape saѫ dintr'o вецетавілітate a ачестеї органѫ. 2. Печінцініле de totѫ felѫл, 3. Пііа, 4. Апostemeле înbekite, 5. Efekteле чеде реде каре провінѫ din esantemeле пелеї kѫrînѫ шї рѫѫ вindekate saѫ întoapse îndърътѫ, 6. Difepiteле forme de паралісіе шї реѫматісмѫ, 7. Dislonaціѫніле, 8. Ankілосіле, 9. Контрактѫреле, 10. Параплеціїле шї алте difepite асементеа forme de боале, провените din каѫse паралітіче, реѫматісматіче шї псоріче але сістемеї первоасе, 11. Înflътѫреле, 12. Înkiegъріле sînţelѫї шї indѫраціѫніле органелор пінтечілор, fikatѫлѫї, sпліпеї шї a гландѫлелор mesenteріче (каре прівеskѫ ла înkreцітѫра din трѫпѫл віецѫітоарелор). 13. Staraціѫніле сістемеї вїна-портъ, 14. Іпokondріїле.

www.dacoromanica.ro

15. Sănătăriile emoroidiale, ši în genere toate boalele kare provinŭ din predominitoarele venositățĭ în nîntecĭ, skrofulă ši alte starnațiunĭ ši indurațiunĭ kare se fakŭ în sistema limfatikă ši cea glandulară; 15. Boalele konglutinațiunei kanalului resuflărei, kîndŭ nu se maĭ înfățișează vre o împrejurare feroasă, 16. Katarele kroniče, 17. Astma ku flegmă, 18. Tusea kontinuă, 19. Gutțraiul, 20. Slăbiciunea mușchilor, asemenea ši boalele konglutinațiunei organelor genitale, 21. Poala albă, 22. Resuflătările patimelor lăuntrĭ ši altele asemenea; în cele din urmă, 23. Înveninările provenite din arsenikŭ, argintŭ viŭ ši plumbŭ, prekum ši împrejurările kare însoțeskŭ aceste întîmplărĭ, 24. Debilitatea ši tremurătura nervelor, durerile, krampele, paralisiile.

§. 151. Este interzisă întrebuințarea acestor ape minerale pentru următoarele boale:

1. Diskrasiile skorbutiče, ši orĭ kare gradŭ însemnat de debilitate ši kolikațiune (tonirea, efektul ce aŭ unele boale de a slăbi, de a înveninа trupul), 2. Sbuciumațiunea organelor interne, 3. Ftisia, 4. Înklinările la konțesțiune în kreerĭ ši la disnosițiunĭ apoplektiče.

§. 152. Sînt întrebuințate ne din afară aceste băĭ:

a) ka băĭ de skăldatŭ, saŭ în basinurĭ marĭ or în maĭ micĭ, numaĭ pentru unĭ puține persoane, ši se numeskŭ băĭ separate.

www.dacoromanica.ro

b) ка бъї de вапоаре ші de fътъ,

c) ка бъї de dъше ші de плоіе, ші în челе din ъртъ

d) ка бъї de пъчоазъ în точірлъ, каре foloseskъ ла патіme de параліsie локале, ла înflътъреле гландълелор, ла печінціне ші алте asemenea.

§. 153. Întrebъінцate пе din пъънтръ, ачесте апе, таї вîptosъ ачеле din fontîna Romanъ, foloseskъ ла ізцеала операцізнеї, ла пресерваreа metastasілор ші ла îndemnareа пентръ ешітъ аgаръ, însъ k'o mestekape de sape de Карлъbadъ.

Analise.

În 16 ънчії de апъ se koпpindъ гране:

Natpon de ачidъ вълfърікъ . .	1, 990.
Пътîntъ kalkosъ de ачidъ вълfърікъ	1, 360.
Калкаріъ de ачidъ вълfърікъ . .	3, 200.
Клорnatріът	1, 341.
Клоркалчіът	0, 368.
Пътîntъ talkosъ de ачidъ карвопікъ	1, 750.
Калкаріъ de ачidъ карвопікъ . .	0, 078.
Калкаріъ de вълfатъ . . .	ърте.
Матерії animalo-вецетабіле . .	0, 730.
	12, 617 гр.
Ачidъ карвопікъ	0, 5 долърї къбіче.
Ачidъ idpotionікъ	0, 7 „ „
Газъ azotikъ	0, 3 „ „
	1, 5 долърі къбіче.

www.dacoromanica.ro

Deskpiepea апелор minepале din Medлinr.

§. 154. Medлinr este вnъ вврrъ kв fрвmoase ediфiчiврї ші în depъptape de 1 ½ miле de ла kanitala Bieneї, întp'o sitвaцie mвntoasъ foapte плъkвtъ. Înkîntъtoapele posiцiвnї але лokвлвї, ospeлърiile seле atît de вine disnвse, anponiepea mвлtop лвkpврї intepesante, prekвm Бpiлвл, Лaksenвврrвл, kape este вn kastelъ de плъчere чesapikъ, Kastelвл лвї Лixtenstain ші алteле asemenea, îl fakъ sъ fie o lokвinцъ de варъ foapte плъkвtъ nentpв Biena.

§. 155. Апеле minepале але ачestвї lokъ kape kвrrъ dintp'вn stpatъ de apцiлъ de o kвлoape вînпъtъ чenвшie, ші плinъ de ferъ, ape вnъ miposъ kam enatikъ ші вn rвstъ astpinцentъ (stpînrътop, kapa faче rвpa пвnrъ), ші esnвse ла aerъ, înfъцiшeazъ вn пpечinitatъ de o kвлoape чenвшie înkisъ.

§. 156. Ачeste ane sînt din клasa fontînелор de пвчoasъ kape konpindъ ferъ. Temneratвpa лор este de 9° R.

§. 157. Ачeste ane minepале se întpebвinцeazъ ka бъї în fopmъ de tovitopї.

§. 158. Боaлеле în kape se apatъ folositoape ачeste бъї sînt чele вpтътoape:

§. 159. 1. Deбilitatea. ші atonia. 2. Fлвssiвniле de flегmъ de opї че felъ. 3. Пneвmîni. 4. Ka-

www.dacoromanica.ro

палъл врінарѣ ші алъ бешічеї. 4. Поала алъъ. 6. Nenътіnца ші 7 Клороseа.

Deskpiepea апелор тінерале din Meidлinг.

§. 160. Meidлinг, kape este ън satѣ foapte fрътosѣ ші kъ denърtape nътaї de ½ оръ de ла Biena, se aflъ în anponiepea K. K. kastelѣ de плъчере Шоенврън. Dintp'ънѣ stpatѣ de apціlѣ kape konpinde fepѣ, kъргѣ doъ fontîne тінерале, kape se întpebъinцeazъ nentpъ skълdatѣ.

I. Fontîna бъеї Tepesieї, konpinzîndѣ o апъ слабъ, este препаратъ nentpъ întpebъinцape de maї тълтѣ de 60 anї; ape o апъ літnede ші tpansпapintъ kъ ънѣ тiposѣ enatikѣ, ші o temпepatъpъ de 9° R.

Анализе.

În 16 ънчїї de апъ se konpindѣ гpane.

Natpon de avidѣ sълfъpikѣ .	0, 790.
Marnesie de avidѣ sълfъpikѣ .	0, 950.
Пътîntѣ въposѣ de avidѣ sълfъpikѣ	0. 970.
Клopnatpiът	1, 260.
Пътîntѣ въposѣ de avidѣ kapвonikѣ	0, 700.
Avidѣ kpemenosѣ . . .	0, 610.
Калчіѣ de пъчoasѣ . . .	1, 640.
Oksîdѣ калкаріѣ de пъчoasъ .	1, 550.
	8, 470 гр.
Avidѣ idposълfъpikѣ . .	0, 675 цолърї кѣбіче.

www.dacoromanica.ro

II. Fontîna бъеї *saline*, deskoperitъ în anвл 1819 din întîmplare лîng'o groapъ de пвцв. Apa acesteї fontîne este foapte лimpede ші kвratъ, гвstвл eї este рече, pekorosв ші miroase a пвчоasъ. Temperatвra este de 8^0 R.

Analise.

În 16 вnчіі de apъ se kopindв граne:

Natron de avidв sвlfвpikв . .	6, 520.
Klornatріvm	2, 250.
Пъmintв вrosв de avidв karвonikв	вrme.
Пъmintв kremenosв . . .	0, 540.
Estraktivв	9, 510 гр.
Avidв idrosвlfвpikв . . .	0, 289 цолврї кввіче.

§. 161. Întrebвinцarea acestor ape minerale se faче ші ne din afarъ ші ne din пъвntrв.

§. 162. Boalele în kare se aratъ golositoare sînt челе вrtъtoare:

§. 163. 1. Patimile de paralisie ші челе reвmatismatiче. 2. Grъmъdirile de flegmъ în stomahв ші în kanalвl intestinalв. 3. Emoroidele flegmoase. 4. Înflъtвrele ші starnaцivnile fikatвlвї ші ale splineї. 5. Boalele organelor вrinare. 6. Peatra ші nisipвl.

www.dacoromanica.ro

Deskpiepea anelop minepale ferbinți din Aaxen.

§. 164. Aaxen este în Prysia, în provinția renanъ, ne o întindere de 75 ½ □. Oraшъ foarte înfrymyseцatъ ши înkonцisratъ din toate пърциле de myнцї. Are o biserikъ rotikъ bekie, zidita de Карол чел маре, în kare se aflъ ши mormîntyл ачелуї împъratъ, yn търецъ teatrъ, маї myлte alte edifiчiyрї, între kare yn цimnasiъ, skoalъ indystrialъ, o bibliotekъ пyблікъ, treї snitале, o галерie de таблоyрї, ynъ institytъ de orfanї, ши difepite manyfaktyre; dap чеea че faче маї myлтъ penymirea ачестуї oraшъ, sînt бъиле зеле калде de пячоазъ, бъї, între челе маї векї ши kynoskyte, în kare Карол чел маре, ажynsъ într'o adînkъ slъбiчiune în yрта resbelелор nekontenite че'ї aъ karakterisatъ маї тоатъ кariера вieцеї, ачi 'шї a aflatъ o deплinъ însъnъtoшire шi'шї a rekъпътatъ пytereа чea nerdytъ.

§. 165. Prinчipiyл predomnitor ал ачestor ape, este idpoцenyл-пячоазъ în маре kyantitate.

§. 166. Боалеле, în kare se aratъ folositoape, sînt:

§. 167. Podarra. 2. Reymatismyл. 3. Toate боалеле че se formeazъ ne иеле. 4. Înflъtyра гîлчелор. 5. Astynareа мацелор. 6. Поала албъ. 7. Synърърiле trînжilor. 8. Паралisia metastatikъ. 9. Ретъшiцеле боалелор веперіче. ла kare esчелеазъ

www.dacoromanica.ro

maĭ mȣлtȣ̆ folositoapea лор inflȣinцъ, kîndȣ̆ ачеstȣ̆ ръȣ̆ se deklaръ prin боалеле ȣpmъtoape. 10. Inflamaцie în gîtȣ̆. 11. Inflamaцie în okĭ. 12. Pane пе tpȣnȣ̆. 13. Pane în gîtȣ̆. 14. Ȣnflъtȣpъ de oase. 12. Kapia (adikъ o боалъ kape mъnînkъ oaseле). 16. Difepite esanteme. 17. Indȣpaцia gîлчелор. 18. Поала албъ kponikъ. 19. Difepite боале але нервелор, kape nȣ вор fi efektȣл adeвъpateĭ лор sлъбічiȣnĭ. 20. Patima stomaxȣлȣĭ шi a maцелор. 21. Ipokondpia. 22. Паpaлisia провenitъ din înвeninape kȣ apsenikȣ̆. 23. Difepite sȣпъpъpĭ але пеntȣлȣĭ, пpodȣse saȣ̆ dintp'o metastase pea, saȣ̆ dintp'o алtъ kaȣsъ, iap nȣ din adeвъpata sa sлъбічiȣne. 23. *Бaбoane* kîndȣ̆ вор fi koante шi вор kȣpџe din еле matepie nekontenitȣ̆.

§. 167. Ачеste ane se întpeбȣinцeazъ atît пеntpȣ беȣtȣ̆ kît шi пеntpȣ skълdatȣ̆.

§. 168. Sînt intepzise ла toate боалеле ла kape se intepzikȣ̆ шi бъiле de maĭ sȣs.

Анaлise.

Întp'o oka de anъ, se konpindȣ̆ гpane:

Алkалi minepaлȣ̆ . . .	$15\frac{3}{4}$.
Sape de sȣлfatȣ̆ de sodъ .	$3\frac{1}{9}$.
Sape de бъkate . . .	$7\frac{5}{9}$.
Пъmîntȣ̆ въposȣ̆ . . .	$1\frac{5}{9}$.
Пъmîntȣ̆ kpemenosȣ̆ . .	$\frac{4}{9}$.
Sȣбstanцъ pewinoasъ . .	пȣцinъ.
Ачidȣ kapбonikȣ̆ . . .	$8\frac{1}{9}$ цолȣpĭ kȣбiче.
Idpoџenȣ-пȣчoasъ . . .	$13\frac{1}{3}$ „ „

www.dacoromanica.ro

Deskpiepea апелор тіперале din Теплітзъ, лінгъ Трепшінъ.

§. 169. Aчeste бъї se aflъ în satъл Теплitzъ, ші difepinца kape esistъ întpe бъіле din Тепліцъл Боетікъ ші Кроатікъ ші întpe челе din Трепшin este în цепере kъnoskътъ de тоцї.

§. 170. Satъл Теплitz se aflъ kъ depъptape de ъn мілъ de чetatea ліберъ регалъ Трепшin, 21 ½ міле de ла Пресбъpг, ші 29 міле de ла Biena.

§. 171. Бъіле aflътoape întp'aчestъ локъ sînt пропріетъціле челор маї însemnaцї Ънгърї.

§. 172. Пе лінгъ ъn ediфічіъ мъpецъ seніopіалъ, kape, afaръ dintp'o salъ de mînkape маї koпpinde asemenea ші маї мълте алте локъіпце destinate пentpъ osпелерії de kъpъ, se маї aflъ înkъ ші алте мълте kase тарї пentpъ бъї, ъn kastelъ векіъ, o kапелъ, o kafenea, o біseрікъ тікъ ші апроапе ла вр'o опtъ–zечї kase de локъіпцъ, маї тічї ші маї марї, konsakpate пentpъ пріітіpea ачелора, карі вінъ sпре a faче kъpъ, ші ал къpора пъmъpъ пе totъ anъл se ъpkъ de ла 2000—2500 indіbide, карі пъ вінъ пъmaї de пе ла difepiteле провінчії але Аъstpієї, чі asemenea ші din Полоніа, Пръsia, Тъpчіа ші Pъsia.

§. 173. Afaръ dintp'aчeasta, Теплitzъл posedъ ъn локъ de kъpъ, kape înaintea алтор імпортанце, se însemneazъ пentpъ eftinътatea sa. De ла anъл 1835 ел este пропpietatea Domnълъї Бapon de Sina,

www.dacoromanica.ro

каре а ѓъкѫтъ ші ѫн stabiliментъ de o пѫоъ kasъ de бъї. Кліma Теплiцѫлуї este dѫлче, плъкѫтъ ші тъзѫратъ stabілъ.

§. 174. Fontînele зеле кѫрѓ din марцinea stînгъ a Теплеї, dintp'ѫн гелъ de stînkъ, каре se apatъ komпѫзъ din елементе калкѫoase kѫ бѫkъцї de пеатръ пѫтѫroasъ ші пірітъ sѫлѓѫrosъ.

§. 175. Маї тѫлте fontîne кѫрѓ d'ачі, каре, dѫпъ пропрietъцiле лор fisikале ші хіміче, se akkordъ oape-кѫm întpe еле, ші din каре, пapte folоseskъ пентрѫ бєзтъ ші пapte пентрѫ skълdatъ. Апа лор este літпede, transпapintъ, ѓъръ нічї o кѫлоape, кѫ ѫн miposъ епatikъ tape ші ѫн гѫstъ insinidъ; ші konservъ aчeste пропrietъцї, în base бine astѫпate, пе ѫн timпъ îndeлѫпgatъ; iap fiindъ în base deskise se tѫлбѫръ îndatъ, îшї пepde miposѫл чел епatikъ ші лазъ in fѫndъ ѫн пречіпitatъ алвічосъ ші kam галбепъ. Температура este de 27, 5°—32, 0° R., ші гре-ѫtatea'ї спечifikъ de 1,0045.

Ana.ise.

În пърцї solide.

În 16 ѫпчії de апъ se konpindъ гране:

Indoitъ калкаріъ de ачідъ каrвonikъ . .	6,712.
Пътînтъ talkosъ de ачідъ sѫлfѫpikъ, . .	5,972.
Калкаріъ de ачідъ sѫлfѫpikъ, ...	4,888.
Пътînтъ kpemenosъ, ...	1,712.
Калчіъ de пѫчоазъ, ...	2,472.
Арцілъ кѫ ѫрme de геръ ші marnesic .	0,156.
	20,S12 гр.

www.dacoromanica.ro

Їn пърці лikвide.

Газв idpoѕвлfвpikв, ...	1,637
Газв ачidв kapвonikв, ...	1,037
Газв azotikв, ...	0,382
	3,056 гр.

§. 176. Nвmipiле бъiлор sînt челе врmъtoape:

I. Баia seniopiaлъ (das Herrschaftsbad).

II. Баia oфiцерiлор (das Offiziersbad).

III. Баia бвргеsъ (das Bürgerbad).

IV. Баia komвnъ (das Gemeinbad).

V. Баia Ispaeлiцiлор (das Israelitenbad).

VI. Баia sъpaчiлор (das Armenbad).

§. 177. Чеа maї пpiнчiпaлъ fontînъ пentpв бевtв, нвmitъ Bründl, kвpцe din dosвл kasteлвлвї. Temпepatвpa aпeї este 32⁰ R.

§. 178. Опеpaцiвniле апелор minepaле din Тpenшin, întpeбвinцate пentpв бевtв шi skълdatв, sînt în modвл врmъtopв:

§. 179. Ipitatiвe, disoлвente, înлesneskв sekpeцiвniле.

§. 180. Боaлеле în kape se apatъ foлositoape sînt челе врmъtoape:

§. 181. 1. Sвfepiнцеле sistemeї лimfatiче шi челеї гланdвларе, 2. Sвfepiнцеле sistemeї пepife-piче a пелеї шi membpaneї mвkoase, 3. Difepiteле fopme aле esantemeлор kponiче. 4. Afekцiвniле пapaлitiче шi челе kв apipessie, пpekвm шi afek-цiвniле peвmatismatiче шi dвpepiле пpoвeniте din-tp'aчeste natime, 5. Пapaлisiiле, 6. Starnaцiвniле în

www.dacoromanica.ro

sisteша лimfatikъ шi чea глandвларъ, 7. Difepiteлe sвпъръpĭ aлe skpofвлeлop, aлe înfлъtвpeлop шi aлe indвpaцiвniлop în opгaneлe pîntечiлop, 8. Гълбenapea, 9. Iпokondpia, 10. Istepia, 11. Meлankoлia, kîndв пpoвinв dintp'aчeasta, 12. Sвпъръpiлe emopoidiaлe, 13. Бoaлeлe esantemeлop, 14. Katapeлe kponiчe, 15. Fлвssiвniлe fлeгmeĭ.

Deskpiepea бъiлop minepaлe din Бвda.

182. Бвda se afлъ пe mapцinea dpeaптъ a Danвбвлвĭ, пeste dpвmв de kaпitaлa Вnгapieĭ Пesta, kв kape se komвnikъ пpintp'вn podв nвoв de kвpîndв tepminatв шi de чea maĭ eлeгantъ шi aptistikъ konstpвkцiвne. Despe sвdв Бвda se тъpцineще kв mвnцi St. Цepxapdв, despe nopdв kв mвnцi Iosefвлвĭ, шi ape o mape aбondanцъ de fontîne minepaлe, foapte enepцiчe шi kaлde. În лokвл вnde se afлъ în zioa de astъzĭ бaia чesapinъ (Kaiserbad) se apatъ niще pemasвpĭ de бъĭ, afлate maĭ d'înainte, statвe desгponate, base-sakpe, inskpiпцiвnĭ шi monede de kîndв kв вenipea antiчiлop Pomanĭ întp'aчeлe kontpade, шi fiinцa бъiлop konstpвite пpin пвtepea шi sпeseлe лop.

§. 183. Fontîneлe minepaлe, kape kвpгв aчi, se împaptв în чinчĭ institвte пpinчiпaлe de бъĭ:

I. Бaia de *лesпezĭ*, (das Blocksbad), лa пoa-

www.dacoromanica.ro

леле рînoase але мънтелуї Церхардъ, не марцinea sъdikъ a Peizenstadtълуї, нътаї пъцinї пашї депарte de Danъбъ. Dъпъ konkista Бъlеї чесарълЛеополдъ dързї aveastъ sъs арътатъ баіс, нъmitъ баіе de верцinї, medikълъ съъ, doktорълFpidepikъ Fepdinandъ Lлmер de Вартенъърг, ал къръіа fiъ, în anъл 1718 o вîndъ statълуї, de ла каре în anъл 1819 a венitъ ла familia Sagits прin вînzape, ші каре o посedъ nînъ în zioa de astъzї. Întр'însa se konpinde o баіе ценералъ, înkъпътoape ka de вр'o 200 персоane, каре s'a konstрuitъ înkъ de ла Търчї k'o елеганцъ asemenea унуї temплu; трeї къї de neатръ маї мічї, ші fie-каре din еле noate înkъпea de ла 2—3 nepsoane, ші опtъ къї de тоvitoape. Sopцentea fontînеї кърце dintр'o stînkъ ші se adъnъ întр'ън peзерворіъ de o konstрukцie лънгъ ші патрънгіълъръ, din каре трече кu faчilitate, atît în къіле de neатръ kît ші în челе de тоvitoape.

§. 184. Апа aveстор fontîne se apaтълimпede, трansпapintъ ші d'o кълоаре кат албъstрue, ape ън miposъ enatikъ sъбцire ші ън гъstъ neплъкътъ, кат акрu ші съratъ. Пъзъ în вase бine astъnate îші konзервъ aчeste пропrietъцї de miposъ ші трansпapinцъ пе ънъ timпъ îndelънгatъ; iap kîndъ ва fi esпъsъ ла aеръ se търбъръ îndatъ ші denъne în fъndъ ка ънъ felъ de nosгiцъ албічоасъ чe seaмъпъ a дрождіі, ші astfelъ noate fi întребuinцatъ ku folosъ пентрu skълdatъ, пъзъ în basinъ.

§. 185. Темпераtура 'i este de 38—39° R.

www.dacoromanica.ro

Кѧantitatea aneĭ kape kѧpце în 24 ope este de 950 koſe.

Analise.

În 16 ѧnчiĭ de anъ ѕe konpindѫ гpane.

Natpon de aчidѫ ѕѧлfѣpikѫ . .	2,	30.
Клopnatpiѧm	2,	15.
Клopmarnesiѧm . . , .	1,	07.
Marnesie de aчidѫ kapѣonikѫ . .	0,	25.
Kалkapiѫ de aчidѫ kapѣonikѫ . .	2,	68.
Kалkapiѫ de aчidѫ ѕѧлfѣpikѫ . .	2,	15.
Пъmînтѫ aлѧminosѫ . . .	0,	02.
Пъmînтѫ kpemenosѫ . . .	0,	27.
Estpaktinѫ	0,	07.
	10,	96 гр.
Гazѫ de aчidѫ kapѣonikѫ . .	8,	67 цол. кѫб.
Гazѫ idpoцeuѫ kapѣonikѫ . .	ѣpme.	
Гazѫ oksiцenѫ	0,	79 цол. кѫв.

II. Баia пѫцeĭ (das Bruckbad) ѕe afлъ întp'o maĭ пѫцinъ deпъptape de чea d'întîiѫ kѫ Danѣбѧл de kape ѕe desпapte nѫmaĭ npintp'o ѕtpadъ ѕtpîmtъ, ші de поалеле pînoase але mѫntелѫĭ Церхardѫ. Dѫпъ espѫлsiѫnea Тѣpчiлор, чesapѫл Леополdѫ dъpѫi aчeastъ баie opaшѫлѫĭ Вѫda. Întp'însa ѕe konpinde o mape баie цeнepалъ, noѫ бъĭ de niatpъ, din kape чinчĭ sînt npoвisiѫnate kѫ kaбinete nentpѫ îmбpъkъminte, ші ла вp'o tpeĭ–zeчĭ бъĭ de точitoape.

§. 186. Aчeastъ баie ѕe afлъ întoapsъ kѫ fpѫntisnічiѫл npінчinалѫ къtpe Danѣбѫ, ѕe бѫkѣpъde

www.dacoromanica.ro

o бѕпъ organisape intepпъ шi de o вisitapo de oa-menĭ пѕmepoasъ.

§. 187. Fontînеле ачestеĭ въĭ kѕpгѕ̆ npin чinчĭ вine ѕпiче ла поалеле pîпoase але мѕnteлѕĭ Цер-хардѕ̆, îшĭ pesпîndeskѕ̆ апеле întp'ѕп басinѕ̆ mapе d'o formъ пatpѕпгiѕлapъ, kape se aфлъ în цеава fontînеĭ; dintp'ачestѕ̆ басinѕ̆ ea tpeче în въiле ѕпiче.

§. 188. Dѕпъ пpопpietъцiле seле fisikале шi xiмiче, ачеastъ апъ seamъпъ kѕ fontîna de ла Блокберг.

§. 189. Temпepaтѕpa eĭ este însъ maĭ mikъ, adikъ de ла 35—37⁰ R.

§. 190. Гpeѕtatea апеĭ kape кѕpце în 24 ope este însemпъtop maĭ mapе, adikъ de ла 18—1900 kofe.

Аналise.

În 16 ѕпчiĭ de апъ se kопpindѕ̆ гpane:

Natpon de ачidѕ̆ sѕлфѕpikѕ̆ . .	2,	42.
Клopnatpiѕm	1,	13.
Клopmarnesiѕm	0,	94.
Marnesie de ачidѕ̆ kapвonikѕ̆ . .	—	
Калkapiѕ̆ de ачidѕ̆ kapвonikѕ̆ . .	1,	49.
Калkapiѕ̆ de ачidѕ̆ sѕлфѕpikѕ̆ . .	2,	15.
Пъmîntѕ̆ aлѕminosѕ̆ . . .	0,	02.
Пъmîntѕ̆ kpemenosѕ̆ . . .	0,	19.
Fepѕ̆	ѕpme.	
Estpaktiвѕ̆	ѕpme.	
	9,	81 гр.
Газѕ̆ de ачidѕ̆ kapвonikѕ̆ . .	10,	23 цол. kѕв.
Газѕ̆ idpo-sѕлфѕpikѕ̆	ѕpme.	
Газѕ oksiцenѕ̆	0,	66 ,, ,,

www.dacoromanica.ro

III. Баіа нъоъ баѣ Paizenвadѣ нъmiцъ, шi kape odaцъ se нътеа баіа реџелъї шi se aflъ ла пiчioapeле тънцелъї St. Церхardѣ, kape se koвoaръ спре nopdѣ. Aчeastъ баіе a fostѣ дървiцъ de kъpe чesapвл Леополdѣ Бавiлоніанвлвї Пегasi, аї кървіа desчindinцї аѣ вîndвto în anвл 1774 familieї Цаглер, kape esistъ înkъ шi akвm nosesoape a aчestеї нропріецъцї.

§. 191. Aчi se aflъ o баіе џенералъ шi шeaнte бъї de neatръ, din kape нъmaї doъ sînt провisiвnate kъ kaвinete пентрв îmвръkъminte.

§. 192. Aчeastъ баіе nв este atît kъвtatъ пентрв organisapea sa interнъ, kît пентрв посиціа че okвпъ în miжлokвл орашвлвї. Fontîna kape провisiвneazъ aчeste бъї îшї реварsъ anсле înтр'вn basinѣ mape de neatръ шi d'o fiгвръ natрвнгівларъ, de вnde anoї se skврце în челе-л-алте бъї.

§. 193. Dвпъ нропріецъціле зеле аре пвцінъ diferinцъ de челе маї sвs нъmite. Температвра'ї este de 37—38° R.

Analise.

În 16 вnчії de anъ se koпpindѣ гране.

Natpon de aчidѣ sвlfвpikѣ . .	2,	31.
Клорnatpiвm	1,	63.
Клорmarnesiвm	0,	04.
Marnesie de aчidѣ sвlfвpinѣ . .	1,	61.
Marnesie de aчidѣ karвonikѣ . .	2,	68.
Kalkariѣ de aчidѣ karвonikѣ . .	0,	81.
Kalkariѣ de aчidѣ sвlfвpikѣ . .	1,	95.
Пъmîntѣ kremenosѣ . . .	0,	36.
Estpaktivѣ	0,	02.
	11,	13 гр.

www.dacoromanica.ro

Газъ de ачидъ карвоникъ . .	7, 77 цол. квб.
Газъ idpo-свлѓврикъ . . .	врте.
Газъ oksiценъ	0, 59 „ „

IV. Баіа stponitoape (das Sprenger-oder Königsbad) este апроапе de snitалвл мілітарѣ, ші fв dървітъ de кътре чесарвл Леополдѣ medikвлвї съѣ Іллмер de Вартемвврг. Аквт este пропrietatea familіеї Kenir, de ла каре 'шї а лвat ші пвтеле Königsbad. Întp'însa se konpinde o баіе цепералъ, 10 бъї de пеатръ провisівnate кв кабinete пентрв întвръкъminte ші 13 бъї de точitoape.

§. 194. Fontînеле ачестеї бъї квргѣ ла пічоареле мвнтелвї Iosefвлвї întp'o депъртape de вр'о 1,000 stînжінї de ла ашезътînтвл бъеї, ші апа лор трече din локвл sopцентеї ші se skврце în peserворііле че se aflъ свв цеава ашезътînтвлвї de бъї, ші d'аколо în . difepiteле бъї, прекът aseменea ші fontînеле de бевтѣ каре se skвргѣ întp'вn peserворіѣ de мартвръ.

§. 195. În прівінца пропrietъцілор fisikале ші хіміче ачеастъ апъ se akoapdъ foapte мвлтѣ кв чea маї свs пвмітъ, însъ fontîna ape o temпepatвръ însempътор маї маре, adikъ 48° R., каре, кв toate ачестea, двпъ че kade апа în peserворіѣ este ka de ла 36—37° R.

Грев tatea апеї каре кврце în 24 ope este de 800 kofe.

www.dacoromanica.ro

Analise.

În 16 унчїї de апъ se копріндъ грапе.

Natpon de аѵідъ	2, 18.
Клорпatріѕm	0, 83.
Клорmarnesiѕm	0, 21.
Marnesie de аѵідъ карѕопікъ . .	0, 55.
Калкарій de аѵідъ карѕопікъ . .	1, 34.
Калкарій de аѵідъ ѕѕлfѣріkъ . .	0, 28.
Пъmїпtъ kremenosъ . . .	0, 27.
Estpaktiвъ	0, 01.
	5, 67 гр.
Газъ de аѵідъ карѕопікъ . .	9, 15 цол. кѕв.
Газъ idpo-ѕѕлfѣріkъ	ѕрте.
Газъ oksiцenъ	0, 80.

§. 196. Баіа чesарѕлвї (das Kaiserbad) se aflъ întp'o depъptape mъѕѣratъ de ла пѕптѕл mediй ал орашѕлвї, ші fontîneле seле sînt totъ ачеле, kape se пѕmeaй de чеї векї Aquae calidae superiores. Ачeastъ баіе s'a ziditъ, dѕпъ kѕm ѕпѕпъ ѕпі, de паша Mохamedъ, іар dѕпъ kѕm ѕпѕпъ алці, de Хѕѕein паша. Dѕпъ pekonkista Бѕdeї ачeste бъї вепіръ în nosesia чesарѕлвї Леополдъ, de ла kape timпъ se пѕmіръ de ла dînѕѕл бъіле чesарѕлвї. Лаînчепѕтѕл sekолѕлвї aktѕалъ a kѕmпърат'о ѕп побілъ авѕтъ, Stefanъ de Марчібani, ші o dърѣі skitѕлвї fpaцілор de kapitate în Бѕda, kapi întpeцінъ ші ѕпъ ѕпitалъ în вечinitatea бъілор. Fpѣmoasa sitѕaціѕnc a ашezъmînтѕлвї бъілор asпektѕл чел înkîntъtop dѕпе галерії, întinsa ші fpѣmoasa гръdinъ kape se koпpinde аколо, organisapea in-

www.dacoromanica.ro

tepпъ konfopmъ kȣ skoпȣл че 'шĭ a пpoпȣsȣ̆, mapea kȣpъцenie шi opdine fakȣ̆ aчestȣ̆ aшеzъmîntȣ̆ a fi maĭ пpesȣs de toate челе-л-алte.

§. 176. Пeste dpȣmȣ̆ se afлъ o osпeлъpie вine opranisatъ пentpȣ пpiimipea oasпeцiлop stpъinĭ, în kape, toate челе tpeвȣinчoase пentpȣ o esistinцъ komodъ sînt foapte eftine. Aшеzъmîntȣл въiлop konpinde o вaie цeнepaлъ, 14 въĭ de пeatpъ, шi totȣ̆ atîtea въĭ de toчitoape. Din mȣлteлe fontîne kape konkȣpъ л'aчeste въĭ sînt doъ kape sînt челе maĭ enepцiче, kȣprîndȣ̆ din stînka mȣnteлȣĭ Iose-fȣлȣĭ, шi kape, nȣ nȣmaĭ kъ пpoвisiȣneazъ toate въiлe kȣ aпъ aвȣndantъ, чi kiapȣ̆ înвîpteskȣ̆ шi maĭ mȣлte mopĭ. O fontînъ se maĭ afлъ în гръdinъ, шi aлteлe iapȣ̆ kȣpгȣ̆ aлъtȣpĭ kȣ staвiлimentȣл de въĭ шi firȣpeazъ пe astfeлȣ̆ nȣmita fontîna de sпъ-лatȣ̆. Înkъ ȣna iap, kape se afлъ în kȣptea чea mape, fȣ din anȣл 1800 deskoпepitъ de Scutt, шi dȣпъ пatpȣ anĭ s'a лȣkpatȣ̆ în mapmȣpъ, akoпepitъ kȣ koлoane шi s'a пpeпapatȣ̆ пentpȣ вeȣtȣ̆.

§. 198. Tpasъ de kȣpîndȣ̆ aпa se înfъцiшeazъ лimпede, tpansпapintъ, fъpъ niчĭ o kȣлoape, чi kȣ ȣn гȣstȣ̆ kam akpȣ.

Aнaлise.

În 16 ȣnчiĭ de aпъ se konpindȣ̆ гpane:

Natpon de aчidȣ̆ sȣлfȣpikȣ . .	1,	10.
Kлopnatpiȣm	1,	54.
Kлopmarnesiȣm .	0,	17.

www.dacoromanica.ro

Marnesie de ачидъ карвонікъ . .	0, 89.
Калкарій de ачидъ карвонікъ . .	2. 06.
Калкарій idro-сълфърікъ . .	0, 72.
Пъмînтъ алъminosъ . . .	0, 03.
Пъмînтъ krемenosъ . . .	0, 32.
Феръ	врме.
Estraktivъ	0, 002.
	6, 822. гр.
Газъ ачидъ карвонікъ . . .	11,30 цол. квб.
Газъ idro-сълфърікъ . . .	врме.
Газъ оксиженъ	0,75 „ „

§. 199. Чea маї новъ анализе a fontîneї de вехтъ шi a fontîneї de скълдатъ a бъеї чезарълуї s'a фъкътъ în анул 1839 de кътре Dr. C. Sigmund. În врма къреia se koupindъ în 16 вичїї din апеле термале:

	fontîna de вехтъ.	fontîna de скълдат.
Natron de ачидъ сълфърікъ, .	2.95 гр.	2,07 гр.
Клорматріум, . . .	0,83	0,53
Natron de ачидъ карвонікъ .	2,02	1,80
Marnesie de ачидъ карвонікъ,	0,46	0.42
Калкарій de ачидъ карвонікъ,	3,12	3,21
Ачидъ krемenosъ, . . .	0,69	0,72
Oksidъ алъminosъ, . .	0,18	0,17
Перdере, ...	0,27	0,19
	10,51 гр.	9,11 гр.
Газъ de ачидъ карвонікъ .	5,72 ц. к.	3,13 ц. к.
Газъ idrosълфърікъ . .	врме.	
Газъ azotikъ	врме.	

§, 200. Градъл чел înaltъ de кълдъръ, каре este пропріе ачестор fontîne, мареа кuantitate de газъ de ачидъ карвонікъ каре se koupinde întrînseле, прекът шi a ачидълуї idrosълфърікъ шi a съръріlор disolвente determineazъ операцїуніле лор; прin врмare sînt ipitatиве, disolвente, деbілітante

www.dacoromanica.ro

пentрѫ пеле ші пentрѫ metвrana mѫkoasъ, esчitъtoape kѫ пѫtere пentрѫ sistema вaselor, enepцikъ пentрѫ toate sekpeцiѫniле ші eskpeцiѫniле. Maĭ вîptosѫ въіле Бѫdeĭ s'aѫ apътatѫ maĭ пpofitaвіле, пpin вextѫ ші пpin skълdatѫ, în вoaлеле пелеĭ estepioape ші a metвranеĭ mѫkoase, ші kѫm amѫ zіче ла natime de esanteme kpoпіче ші xepпetіче, пpekѫm sînt: pîia, печinцinea, mътpeaцa, пpekѫm asemenea ші ла вoaлеле ачелеа kape пpoвinѫ din peaoa kъѫtape a esantemелор saѫ din peîntѫpnapea лор; ла întîmпlъpї kpoпіче ші katapіче але opганѫлѫї pesѫflъpeĭ, ла flѫssiѫnї de flermъ din opганеле цenitale, ла konглѫtinaцiѫniле stomaxѫлѫї ші але maцелор, ла sѫnъpъpї kpoпіче, peѫmatismatiче ші паpалітіче, însѫшї ла dislokaцiѫnї паpалітіче, skpîntitѫpї ші kontpaktѫpe, ла înflътѫpеле, starnaцiѫniле ші indѫpaцiѫniле opганелор nîntечілор, але fikatѫлѫї ші але sплineĭ, ла starnaцiѫniле în sistema вineĭ–noapтъ, ші ла вoaлеле emopoidiale, inokondpiіle ші melanколііле, kape пpoвinѫ din kaвsa sвs nѫmitелор natime, ла starnaцiѫniле ші înflътѫpеле sistemeĭ limfatiче ші glandѫлаpe, пpin ѫpтаpe ші ла skpofѫле ші pахітѫл, ла вoaлеле opганелор цenitale, ла перегѫлъріле ші înчetъріле sopokѫлѫї, ла вoaлеле opганелор ѫpinape, ла nisinѫ ші neatpъ.

§. 201. Sînt inteprise întpeвѫinцъріле ачestop ane minepале пentрѫ înkлinъріле ла ipitaвilitate, плetoъ, konцestiѫne, inflamaцiѫne ші flѫssiѫne de sînце, a-

www.dacoromanica.ro

semenea ші пентрѫ чеї че пътimeskѫ de sѫпѫрацiѫнї ші desopranisaцiѫнї în opraneле interne.

Deskpiepea апелор тінерале din Шілпа.

§. 202. Satѫл Пілпа, kѫ depъртape de o оръ de ла Бpiks, se aflъ în dpѫтѫл de ла Карлѫбадѫ ла Теплітzѫ, ші konpinde penѫmiteле fontîne de sape атаръ foapte înавѫцite de natpon sѫлfѫpikѫ ші marnesie de avidѫ sѫлfѫpikѫ.

§. 203. Aчeste fontîne se aflъ întp'o oape kape depъртape de satѫ, пе o kîmnie, ші sînt kompѫse din пътînтѫ арцілосѫ de тарпъ, гінsѫ, kpemene, ші din пpінчіпіѫл predominatівѫ de ѫasaлтѫ ші fonoлітѫ.

§. 204. Din 25—26 fontîne че se aflъ аколо пѫтаї 5—6 sîntѫ întpeбѫінцate пентрѫ esnediatѫ. Апа лор este kѫpatъ ші tpansпapintъ, kѫ toate aчestea ape o kѫлоape гълбепічоасъ ші ѫn гѫstѫ tape ші атарѫ. Апа челор-лалте fontîne este герѫinte.

Апалізе.

Întp'o oka de апъ se konpindѫ гpane:

Natpon do avidѫ sѫлfѫpikѫ, . .	91,81 saѫ	123,800
Sodъ de avidѫ sѫлfѫpikѫ, . .	—	5,800
Kалкаріѫ de avidѫ sѫлfѫpikѫ, .	2,99	2,600

www.dacoromanica.ro

Пътînтъ talkosъ de ачidъ вълfърikъ,	67,88	93,086
Клорnatрiзm, ...	15,57	16,666
Пътînтъ talkosъ de ачidъ karвonikъ	2,23	6,046
Kalkariъ de ачidъ karвonikъ, . .	1,73	0,770
Basъ de kalkariъ fosfatъ, . .	—	—
Пътînтъ kremenosъ ши matepie organikъ, . . .	0,63	0,003
Пътînтъ kremenosъ, . . .	—	0,176
	182,74 гр.	248,307 гр.
100 Цолврї Kвбiче de апъ konpindъ ачidъ karвonikъ . . .	6,936 Цолврї Квбiче.	

§. 205. Опepaцiзniле esenцiale але ачestop апе asзnpa opганismвлвї, sînt челе зрmъtoape:

§. 206. Întpeвзinцîndзse пе din пъзntpз, sînt ipitatiве пentpз kanaлвл intestinalъ, îmвлцeskъ aflзinцa зторілор ші mişkapea пepistaltikъ (mişkapea kape stpînце maцеле ші, пpintp'ачeasta, faчiliteazъ mistзipea), sînt disoлвente пentpз matepia вînoasъ чe se aflъ în stomaxъ, prodзkъ еширe aфarъ anoasъ, пpin зpmape sînt ші peвзлsiве (kape skoate, гoneщe зn ръъ dintp'зn лokъ) пentpз peлеле din kanъ, din пentъ ші din пелеа estepioaръ. Пentpз sistema вaселор sînцелвї sînt antifloцistiче, pekopitoape, skimвъ mestekapea зторілор, ші ръpeskъ starnaцiзniле kape se naskъ пpin плetopa nîntечiлор, iзцeskъ toate sekpeцiзniле ші eskpeцiзniле.

§. 107. Боалеле în kape se apatъ folositoape sзs пзmiteле апе, sînt челе чe зpmeazъ maї ла вале:

§. 208. 1. Koнцeстiзniле kanвлвї ші але пептвлвї, 2. Апapiцiзniле болnъвiчoase, 3. Dзpepiле kanвлвї челе вiолente ші sвîknitoape, 4. Ameцeала,

www.dacoromanica.ro

5. Debilitatea, 6. Щiбiрiле вrекiлор, 7. Dвpitatea вrекiлор. 8. Miodesonsia. 9. Neastîmпървл. 10. Апъsareа пептвлвї. 11. Бътaia de iпiтъ. 12. Крampеле пептвлвї, шi челе-л-алте. 13. Konstipaцiвпiле (înkвiеpiле каре провiнъ din tpîndъвia stomaxвлвї шi a kanaлвлвї intestinalъ, prekвm шi înkвetвра пîntечiлор ла înчепвтвл însърчiпъреї. 14. Клеiчiвпiле (konглвtinaцiile). 15. Starnaцiвпiле menstpвaцiвпеї (sopokвлвї), шi în челе dвпъ вртъ esanteмеле kроniче але пелеї, провenite din konцestiвпї emopoidiale шi menstpвale, каре sînt kвnoskвte sвb пвмеле de flорї de пеле, вввliце шi esanteme аръмoase.

§. 209. Sînt interzise aчeste апе пептрв воалеле вртъtoаре:

§. 210, Ла пersoane каре пътimeskъ de debiлitate, saв каре sînt ipitaвiле шi aв пвцinъ sînце; пептрв мареа слъвiчiвпе a stomaxвлвї шi a kanaлвлвї intestinalъ; пептрв пersoaneле каре aв înkлinare ла diareа în timпвл menstpвaцiвпеї; пептрв aчеї че sвferъ de sвпвpaцiвпї ла органеле interne, шi пептрв kasвpї febroase.

§. 211. Лвareа aчesteї апе este de ла doъ пînъ ла treї пахаре пе zi, în лвпце saв skвpte intervале, dвпъ kвm ва воi s'aївъ чiпева o операцiвпе маї disolвentъ saв маї пвrгativъ. Se вea de ла 1—2 sentъmîne шi апої înчeteazъ kîte-ва ziле, spre a пв слъвi foapte мвлтъ пвteриле diцestive (mistвitoape). În чiпчї dose, ka вnъ пахаръ

www.dacoromanica.ro

лъатъ пе toatъ zioa de dimineaца, se поate бea ла konstinaцiънї opdinape, лънї ші anї întpeцї. Se поate бea asemenea saъ гоалъ, op къ zepъ mestekatъ, saъ ші къ алтъ апъ.

§. 112. Пpiпчiпiъл predominatiвъ ал ачestop апе este ачidъл sълfъpikъ ші ачidъл kapвonikъ.

Deskpiepea апелор тinepале din Mexadia.

§. 213. Бъiле Mexadieї saъ бъiле лъї Epkъле se aflъ întp'o sitъaцie nitopeskъ în Kapпaцi Banatълъї, întp'o depъptape d'o оръ ші жътъtate de ла Opsova ші 96 miле de ла Biena, ші апроапе de Danъбъ.

§. 214. Mexadia e penътitъ пentpъ апеле еї тepмале (kалde), пpekът ші de челе речї, kape epaъ kънoskъte ші ла Pomanї, ші kape se înцeлеце din тълцimea monedелор, statъелор ші inskpintелор din timпъл чел fepiчitъ ал Pomanilop. Istopia beke sпъne despe колопiile staвilite întp'ачea пapte de лokъ a fosteї Daчiї sъв чesapъл Traianъ, din kape лokъpї ънъл пъpta пътеле de ad aquas, ші se kpede съ fie Mexadia aktъалъ. În ърта inвasiънilop попоарелор барбаре din лokъpile челе aспре але Nopdълъї ші але Nopd-estълъї în ал V. sekолъ fъpъ ачeste бъї stpikate ші таї тîpziъ kon-

www.dacoromanica.ro

damnate întр'о вїtape totалъ. În sekолвл IX. dвпъ tpечерea Ўпгapieї în nosesiвnea Maџiapiлор, Mexadia s'a înkвpkatв ші ea în domenвл пвоiлор konkepanџї. Ла 1717 ea tpekв sвв kopoana Ав-stpieї, dвпъ kвm ziче doktop E. I. Koch, пentpв totв-d'авna! Sвв гвверпвл лвї Kapoлв VI. џenepa-лвл konte de Xamiлton komandantв ачi, aџintъ a-tenџia гвверпвлвї пpin pелаџiвпiле че eл dete de-sпpe ачeste ane tepmале, ші kape a datв okasie kiapв de atвпчї пentpв konstpвipea бъiлор Фpan-чiskвлвї, Лвdовikвлвї ші Epkвлелвї, kape пв epaв înkъ tepminate, kîndв snaїmeле peînoitвлвї pesбeлв Tвpчeskв fъkвpъ sъ лase ла вїtape din пвов ачestв лokв de kвpъ. Абia, dвпъ stpълвчitoapea вikto-pie pепвptatъ în anвл 1789 a пвtвtв sъ se tepmi-neze edifiчiвл kape se înчeпвse ші a se stабiлi de totв, de ла kape timпв s'a mъpitв пвmъpвл ачелора kapi kъвtaв ачi ажвtoapeле ші вшвpъpiле лор. A-semenea ші бъiле ші лokвinџеле бъiлор, пpekвm ші opганisapea лор intepпъ înaintapъ în konfop-mitatea џinteї kape 'шї aв пpоnвsв ші în toate че-ле-л-алte komoditъџї tpeбвinчoase foapte mвлtв, în kît în zioa de astъzї поate kopesпвnde kв toate пpetenџiвпiле лор de eftinъtate din пaptea tвtвлор ачелор oasпeџї kapi вinв ачi din Ўпгapia, Tpan-siлвania, Пoлonia, Tвpчia ші Pвsia. — Aшezъmîn-tвл бъiлор însвшї infъџiшeazъ вnв îndoitв шipв de kase пpea fpвmosв konstpвite. între kape se în-seamnъ maї mвлtв doъ edifiчiвpї înaлte de kîte doъ

www.dacoromanica.ro

плапврї fie-kape, ші пвтіte пвовл edifiчіŭ ші kвр-tea лвї Fepdinandŭ. Kaseлe konprindŭ ші o fon-tînъ kв апъ de бевtŭ foapte minвnatъ. Pomantika ші înkîntъtoapea sitваціѕne, клima чea dвлче ші staбiлъ, mвлцimea fpвmoaseлop posiції mi a preвm-блърiлop плъkвte în anpoпiepe ші în oape kape depъptape, intepesanteлe eskвpціѕпї пe Domoklетŭ, dвпe kape чine-ва se noate бвkвpa de asпektвл Pomъniei, Банatвлвї, Tpansiлвaniei ші Sepбiei, ші алte eskвpціѕпї пв maї пвціпŭ intepesante, препkвm este преѕmблapea лa fpontiepeлe Tвpчiei впde se aflъ чetatea Opsoвa вekie, ші алte maї mвлte, fakŭ aчestŭ лokŭ de бъї a fi o лokвinцъ din чeлe maї плъkвte, ші înfъцiшeazъ oaspiлop вeпiцї din maї mвлte state чea maї înkîntъtoape пetpeчepe. Însвшї natвpaлistвл, бotanikвл ші istopikвл потŭ afлa o matepie întinsъ de amвsape ші de înвъцътвpъ întp'aчestŭ лokŭ atîtŭ de înaввціtŭ în antikitъцї ші atît de бine-kввîntatŭ de natвpъ. Aчeia kapi вinŭ пe totŭ anвл пentpв fачepe de kвpъ în бъiлe Me-xadiei întpekŭ пвmъpвл de 1800—2000 de пep-soane, kъчї toate лaвdeлe чe ap mepita aчeste бъї în пpiвinца kвaлitъцei ші enepџiчei лop пвtepї, пpekвm ші în пpiвinца tвtвлop komoditъцілop tpe-бвinчoase пъtimaшiлop, sînt nedeskpise. Aчi se aflъ ші вn medikŭ opîndвitŭ de гввepпвл лokaлŭ пentpв kъвtapea бoлnaвiлop.

§. 215. Пpinчiпiвл пpedominatiвŭ aл aчestop

www.dacoromanica.ro

апе este пѫчоasa, пе лîнгъ каре se маї аflъ o мѫлцiме de sърѫрї пѫrgatiве.

§. 216. În цinѫtѫl Mехadieї кѫrгѫ doъ-zeчї ші doъ de fontîne. Dintp'aчestea 21 sînt de пѫчоasъ, каре аѫ o апъ кlаръ, лimпede ші trans-пapintъ, de o кѫлоape кam албъstrѫie, de ѫn mi-posѫ tape de idpotion ші кѫ ѫn rъstѫ amарѫ ші sъpatѫ. Kîndѫ ва sta лa aерѫ aчeastъ апъ, пѫsъ în вase destѫnate, se akoпeръ кѫ ѫn feлѫ de пe-лiцъ de o faцъ жѫкъtoape, пerde miposѫl пѫчоaseї ші лasъ în fѫndѫ ѫnѫ пречiпitatѫ галбепічosѫ ші албѫ. Гradѫl de кълdѫръ ал diфepitелор бъї пѫ este егалѫ, чі вariazъ întpe 18 ші 51 гradе. Fon-tîna лѫї Epкѫле, în прівiцa пърцiлор soлide каре o konstitѫe, se akoapdъ кѫ чело-лалте, dap diферъ пѫmaї пpin totala кѫantitate de газѫ idpotion.

§. 217. Бъiле че se aflъ în Mexadia поartъ ѫpтътoapele пѫmipї:

I. Баia Fpanчiseї (das Franzisenbad), пe map-цinea stînгъ a Черпеї, ші каре, пpeкѫm s'a zisѫ маї sѫsѫ, s'a ediфikatѫ sѫб Карол VI. Întp'însa se konpinde o fontînъ, a кърia апъ, пе лîнгъ пѫmi-теле пропieтъцї, маї конpinde o гpeститate sпeчifikъ de 1,012 ші o temпepatѫpъ de 32° R. Кѫantitatea апеї каре кѫpце în 24 ope este de 96 пічoape кѫбіче.

II. Баia лѫї Лѫdoвikѫ (das Ludwigsbad), каре s'a пѫmitѫ ast-feлѫ în oпoapea apxidѫчелѫї Лѫdoвikѫ este чea маї маре din toate, ші se aflъ în пartea

www.dacoromanica.ro

дреапть а Черпеї. Еа аре доъ fontîne, депъртате ына де алта нътаї де патрѫ пічоаре. Температурa апеї este de 37° R., греутatea спечифікъ 1,009. Fontîneле кърг҃ în 24 оре 960 пічоаре кѫбіче de апъ. Ачeastъ баіе se бъкъръ de o organisape конформъ скопълуї че 'шї a пропъсъ, маї аре шi ын резерворіѣ пентрѫ речитъл апеї în баіа ѭенералъ, о баіе de оfiцерї шi маї мълте кабinete de îmбръкъminte пентрѫ ына, доъ, треї шi патрѫ персоане.

III. Баіа Каролінеї (das Karolinenbad), нъмітъ аst-феля̆ în опоареа чесапінеї Каролiна Августа, este ына din челе маї фрѫмоасе шi челе маї комоде бъї, шi конпинде ын браць̆ трась̆ пинтр'о ѭеавъ din fontîna бъеї чесарълуї шi о fontînъ пропрie, a къріа температъръ este de 22° R., шi греутatea спечифікъ de 1,006. Кѫantitatea апелор каре кърце не тоатъ ора este de 180 пічоаре кѫбіче. Ачeстъ ашезъmîntъ de баіе аре о баіе de сочietate провізіѫнатъ кѫ о галерie шi маї мълте estра-бъї.

IV. Баіа луї Iосефъ (das Josefsbad), се аflъ не марцinea стînгъ a Черпеї, аре о fontînъ пропрie, a къріа температъръ este de 39° R., шi кѫantitatea апеї каре кърце în 24 оре este de вр'о 5 пічоаре кѫбіче. Ачeastъ fontînъ se întребѫинцeazъ шi пентрѫ беутъ.

V. Баіа de окї (das Augenbad), аре асеменea о fontînъ пропрie кѫînкъ патрѫ вine de апъ. Температъръ ачестеї апе este de 42° R., шi спечifika sa греутate de 1,012. Не fie-каре оръ кърце

www.dacoromanica.ro

о кѫantitate de апъ de 46 пічоаре кѫбіче. Ші ачeастъ апъ se бeа, ші, прекѫм о аратъ пѫтеле еї, este ѓолositoape ла окї ка баіе de вапорї.

VI. Баіа чезарѫлуї ші VII. баіа луї Fердinandъ (das Kaiser- und Ferdinandsbad), алтъ датъ пѫmite Glieder ші Kalkbad, se aflъ ѫnite întр'о înkъпере, se adѫnъ înfр'ѫn резерворіѳ, ші d'аколо трекъ прintр'о цeавъ de летнъ în ѫnічеле каѳinete але бъіеї чезарѫлуї ші ѫn брацъ din еле în баіа Каролінеї. Апа ачestор fontîne ape o temперatѫръ de 44° R, ші о грeѫtate sпeчifікъ de 1,012. Temперatѫра бъеї луї Fердinandъ este de 43° R., ші грeѫtatea sпeчifікъ de 1,009. Кѫantitatea апеї în 24 оре de 90 пічоаре кѫбіче.

VIII. Баіа луї Каролъ (das Karlsbad), алтfелъ пѫmitъ ші баіа de пічоаре (Fussbad), konsistъ din доъ къѕѫцe de бъї мічї, каре konpindъ întре еле о fontînъ каре кѫрцe dintр'о stînkъ de пeатръ кал-коасъ, ші каре se întreбѫinцeazъ ші пentрѫ бeзtъ. О datъ ачeastъ fontînъ пѫ ера, de kît o гаѫръ în пътîntъ de ѫnde se skotea апъ пentрѫ sпълатѫл пічоарелор; ѫna din къѕѫцele de бъї este destinatъ пentрѫ бърбацї ші чea-лалтъ пentрѫ femeї. Temперatѫра fontînеї este de 35° R., грeѫtatea sпeчifікъ de 1,00). Кѫantitatea апеї каре кѫрцe ne fie-каре оръ este 23 пічоаре кѫбіче.

IX. Баіа луї Еркѫле (das Herkulesbad) пѫmitъ о datъ баіа бріганцілор (Räuberbad) de ла каверпа бріганцілор (Räuberhöhle), se aflъ лîngъ

www.dacoromanica.ro

кърѕѧл Черпеї, апроапе de Карлѕбадъ, ші este кѫ депъртаре de вр'о 7 пînъ ла 800 пашї de ла локѧл бъілор, аре о fontînъ пѫterпікъ каре se пречіпітъ dintr'o пеатръ de калкаріѳ вînтъ. Апа sa este кларъ, лімпede, fъръ пічї ѫn miposъ, dar пѫцінъ гѫstъ съратъ ші атаръ. Температурa апеї вариazъ între 18° ші 39° R., ші se плеакъ supe aflѫіпца маї тѫлтъ saъ маї пѫцінъ de апъ dѫлче, din каре каѫsъ пѫ s'aъ пѫtѫtъ ſiksa пічї пърціле хіміче din каре se компѫне. Кѫantitatea апеї în 24 оре este de 5,075 пічоаре кѫбіче. Într'ачеаstъ баіе se копринde о баіе плінъ ші маї тѫлте бъї senapate.

§. 218. Операцізніле esenціале але ачestор бъї sînt челе ѫртътоаре:

§. 219. Іpitatiве ші disoлвente (апеле de пѫчоасъ челе saline).

§. 220. Боалеле în каре se араtъ ſolositoape sînt челе ѫртътоаре:

§. 221. 1. Подагра, 2. Dѫpepea de oase, 3. Печінцінеа, 4. Рїіа, 5. Рапеле векї, 6. Боалеле че se fakъ în ѫрта ѫпеї esanteme че ва fi гопікъ în пъѫntpѫ într'ѫn орган маї delikatъ, 7. Ретъшіцеле боалелор лѫтещї din каѫsa кътърeї реле, каре se dekларъ прin подагръ, dѫpepї de oase поantea, înflътъра оаселор, inflamaцізнеа окілор ші skѫpѕѫра кропікъ dѫnъ skѫlamentъ, 8. Салівацізнеа провенітъ din лѫареа арцінтѫлуї віѳ, 9. Трînжї кѫ цїцîne, 10. Трînжї карі se ѫркъ ла каnъ saъ în

www.dacoromanica.ro

пневмînї ші în stomaxŭ, 11. Поала албъ, 12. este antidotъ în kontra învenінъреї kъ плътвŭ, merkъріŭ ші apsenikŭ, маї вîrtos în kontra învenінъреї kроніче, каре провine din întrebъінцареа внор remedїї kosmetiче, 13. Srîrчіреа estremitъцілор, 14. Третърътъра метврілор, 15. Katapeле kроніче, 16. Konglътinaціънiле în organeле resъflъреї, 17. Starnaціънiле în sistema limfatikъ ші чea glandъларъ, 18. Skrofълл, 19. Înflътъреле ші indъраціънiле fikatълвї, sulineї, pankreatълвї, prekът ші боалеле вертъпoase провenite din starnaціънiле în organeле mînteчелілор, ka inokondpia, isteріа ші melankoліа, 20. Боалеле revmatismatiче ші paralітiче, 21. Боалеле kроніче але пептълвї провenite din imperfekціънea операцііlор ачестъї organŭ, saŭ din imperfekціънea flънkціеї пневмînілор, 22. Toate боалеле metastatiче але первелор, каре провinŭ din sъnpesіънea пътереї лор прin вneле materiале, prekът sînt челе пsoріче, але podagreї ші алте asemenea.

§. 222. Este interzisъ atît бевтъра kît ші întrebъінцареа бъілор ачestora ла ърмъtoареле боале:

§. 223. Astma. Toate боалеле пневмînілор prodъse din adevъrata слъвічіъne; asemenea ші toate боалеле первелор провenite totŭ din kaвsa de маї sъs, prekът ші toate боалеле kахektiче.

www.dacoromanica.ro

Апалisе.

În 16 ȣнчiĭ de апъ se коnpindȣ гpane:

Бъiле Fpanчisци шi але лȣĭ Лȣdoвikȣ.

Natpon mȣpiatikȣ, . . .	78,18, гp.	57,09, гp.
Калkapiȣ mȣpiatikȣ, . .	36,90,	20,13,
Калkapiȣ de ачidȣ sȣлfȣpikȣ, .	2,64,	3,74,
Пъmîntȣ kpemenosȣ, . .	ȣpme,	ȣpme,
Marnesie de ачidȣ sȣлfȣpikȣ, .	—	ȣpme,
Гazȣ idposȣлfȣpikȣ, . . .	5,10, ц. k.	6,31, ц. k.
Гazȣ de ачidȣ kapбonikȣ, .	1,13,	1,07,
Гazȣ azotikȣ, . . .	1,12,	1,10,

Бъiле Каpолiпеĭ шi але лȣĭ Iosefȣ.

Natpon mȣpiatikȣ, . . .	88,14, гp.	93,14, гp.
Калkapiȣ mȣpiatikȣ, . .	47,12,	93,14,
Калkapiȣ de ачidȣ sȣлfȣpikȣ, .	3,18,	5,00,
Пъmîntȣ kpemenosȣ, . .	—	ȣpme,
Marnesie de ачidȣ sȣлfȣpikȣ, .	1,07,	—
Гazȣ idposȣлfȣpikȣ, . . .	7,63, ц. k.	7,08, ц. k.
Гazȣ de ачidȣ kapбonikȣ, .	0,94,	1,38,
Гazȣ azotikȣ, ...	1,08,	1,12,

Бъiле de okĭ шi але чеsapȣлȣĭ.

Natpon mȣpiatikȣ, . . .	99,10, гp.	93,78, гp.
Калkapiȣ mȣpiatikȣ, . .	74,37,	54,20,
Калkapiȣ de ачidȣ sȣлfȣpikȣ, .	4,02,	6,24,
Пъmîntȣ kpemenosȣ, . .	ȣpme,	—
Marnesie de ачidȣ sȣлfȣpikȣ, .	—	8,37,
Гazȣ idposȣлfȣpikȣ, . . .	8,62, ц. k.	11,50, ц. k.
Гazȣ de ачidȣ kapбonikȣ, .	1,32,	2,84,
Гazȣ azotikȣ, ...	1,17,	2,00,

www.dacoromanica.ro

Бъıле лъї Fердinandъ. але лъї Карол҃ъ ші Еркъле.

Натрон мѣріатікъ, . .	94,36, гр.	34,90, гр.	56,00, гр.
Калкаріъ мѣріатікъ, . .	48,56,	12,68,	12,32,
Калкаріъ де ачідъ сѣлфѣрікъ,	5,28,	2,06,	1,08,
Пъмînтъ кременосъ, . .	урме	—	—
Магнезіе де ачідъ сѣлфѣрі..ъ,	—	—	3,17,
Газъ ідросѣлфѣрікъ, . .	5,16, ц. к.	2,78, ц. к.	—
Газъ де ачідъ карвонікъ .	2,06,	2,94,	0,84,
Газъ азотікъ . . .	1,08,	0,94,	0,84,

www.dacoromanica.ro

DESKPIEPEA АПЕЛОР MINEPALIE SЪPATE.

§. 124. În aceastъ klasъ de ape minerale, se înţelegъ toate apele, în kare este sapea de bъkate dreptъ prinčipiŭ predominantъ.

§. 225. Operaţiile lor asъpra organismъlъi, sînt pekopitoape, ipi[illegible]ante, pъrgative, pesolvente ši înlesnitoape pentrъ toate organele sekreţiilor.

§. 226. Boalele, în kare se aratъ folositoape, sînt:

1. Înkъietъpa ši orî če altъ boalъ va fi prodъsъ dintr'aceasta. 2. Întъriрea gîlčelor. 3. Skrofolъl. 4. Mъkositъţiile stomahъlъi ši ale peptъlъi. 5. Gъlbenareа. 6. Limbrički. 7. Oxtika, daka aceastъ apъ nu va avea br'o sъprabondanţъ de aŭidъ karbonikъ ši sare de bъkate. 9. Toate boalele pinikiълъi. 10. Peatra ši nisipъl. 11. Adonsia (îngrъsime neste mъsъr).

§. 227. Interzise sînt aceste ape numaĭ la kele indibide kъ inklinaţie de skъinatъ sînge, kîndъ aceле ape or avea prea mъltъ aŭidъ kar-

www.dacoromanica.ro

бonikŏ întp'înseлe, asemenea вop fi intepzise femeiлop însъpчinate.

Deskpiepea apeлop minepaлe kaлde-amape din Saidлitz ші Saidшitz.

Aчeste ane, kape seamъnъ ȣneлe kȣ aлteлe, aȣ o лȣkpape npinчinaлъ de ешipe afapъ, kȣpъцenia tpȣnȣлȣi, tonєskȣ mȣkositъцiлe, sînt depiвatiвe ші pekopitoape.

§. 229. Пpinчinȣл npedomnitop este sapea amapъ în mape kȣantitate. Aчeste ane aȣ npefepinцa neste aлte kȣpъцenii, nentpȣ kȣвîntȣл kъ, I. Aȣ întp'înseлe чeвa aчidȣ kapбonikȣ, kape de ші întp'o mikъ kȣantitate, dap este aша intim лeгatȣ kȣ aчestȣ fлȣidȣ, în kît, kiap fiind în denъptape de лa fontînъ, ші destȣnatȣ, nȣ nepde nimik din tъpia лȣi, din kape kaȣsъ nȣ adȣчe niчi o sлъбiчiȣne ka aлte kȣpъцenii, dȣnъ лȣapea лop, ші kiap oamenii kapi aȣ чea mai mape ipitaцie, ші indiвideлe istepiчe notȣ a лe întpeбȣinцa fъpъ чea mai mikъ sȣnъpape. II. Aчeste ane aȣ o mape nȣtepe d'a toni ші a skoate mȣkositъцiлe din totȣ tpaktȣл mistȣipei, ші aл III. aчeste ane notȣ fi întpeбȣinцate kiap o лȣnъ de ziлe, în toate dimineцiлe лȣîndȣ kîte ȣnȣ naxap, fъpъ ka sъ adȣkъ вpe o sлъбiчiȣne, npekȣm чeлe-л-aлte oбiчnȣite kȣpъцenii.

www.dacoromanica.ro

§. 230. Боалеле кърора se аpatъ de mape foлosȣ̆ ачeste апe, sînt 1. konцesцiiле (гpътъdipe de ȣmezeлĭ întp'o парte a tpȣпȣлȣĭ) kponiче але kапȣлȣĭ, 2. katapȣл (гȣtȣpaiȣ̆) kponikȣ̆, 3. peȣmatismȣл, 4. лimбpiчi, 5. toate боалеле пpiчinȣite dintp'o akpime a sînцeлȣĭ, kȣ deoseбipe de боала пȣmitъ kȣпpoze, kape вine adese opĭ ла пapteа femeiaskъ. (Ȣnȣ̆ feлȣ̆ de боалъ ал кърia skaȣnȣ̆ este în обpazȣ̆, шi kape este kapaktepisatъ пpin niцe бȣбȣлiцe împpeжȣpate de ȣnȣ̆ чеаpkъnȣ̆ poшȣ).

§. 231. Ачeastъ kȣpъ se faче обiчпȣit kȣ ȣnȣ̆ mikȣ̆ intepвал.

§. 232. Este intepzisъ însъ пentpȣ toate боалеле kȣ o adeвъpatъ sлъбiчiȣne.

Aпaлisea апeлop minepaле din Saidлiц.

Întp'o oka de апъ se konpindȣ̆ гpane:

Sape amapъ	274.
Seлenitȣ̆	8.
Sape de пъmîntȣ̆ въpoѕȣ̆ . .	3.
Пъmîntȣ̆ въpoѕȣ̆ . . .	3.
Пъmîntȣ̆ aлȣminoѕȣ̆ . . .	8.

Aпaлisea бъiлop din Saidwitz.

Întp'o oka de апъ se konpindȣ̆ гpane.

Sape amapъ	274.
Sape de sȣлfatȣ̆ de sodъ . .	5.
Seлenitȣ̆	5.
Пъmîntȣ̆ въpoѕȣ̆ . . .	5.
Пъmîntȣ̆ aлȣnekoѕȣ̆ . . .	1.
Aчidȣ kapбonikȣ̆ . . .	½ 2 цoл. kȣб.

www.dacoromanica.ro

Deskpiepea апелор тінерале речї din Seлteps.

§. 233. Aчeste aпe, din kape se вîndъ пe totъ anвл kîte 1,500,000 влчoape, пъ se întpeввінцeazъ пвmaї în Eвропа, чі kiapъ ші în Amepiка ші în Batafia.

§. 234. Гвstвл лор este плъkвtъ, pekopitop, ші пpieцe лa чeле maї твлte temпepamente але oaменілор.

§. 235. Пpінчіпівл predominantъ este sapea de ввkate, ші пъ пвцin maї ape ші алte sввstanцe folositoape пpekвm se apatъ în anaлisea eї.

236. Oпepaцівніле eї asвпpa opganismвлвї sînt pekopitoape, ipitante, пвцінъînвeseлitoape, înlesnitoape пentpъ toate sekpeцівніле, maї вîptosъ але вdвлвї ші asвdъpeї, zopeskъ kъ enepцie sistema гlandвляръ ші лimfatikъ, пpekвm ші плъmîni; sînt вшopї лa mistвitъ, ші пъ ppodвkъ kълdвръ saъ koпцesцie лa вр'вп opganъ delikatъ.

§. 237. Aчeastъ aпъ пoate fi întpeввінцatъ atît de oamenї славї, kît ші de oamenї sъпцepoшї ші este folositoape în вoaлele de maї лa вале:

1. Sвпъpъpіle tpînжілop, 2. Fikatвл, 3. Sплina, 4. Toate вoaлele вenінвлвї, 5. Podagpa, 6. Skpofвлosea, 7. Boaла pinikівлвї ші a вешічеї вdвлвї, adikъ a nisінвлвї, 8. Пeatpa, 9. Katapвл, ші 10. Tpînжi în вешіka вdвлвї, 11. Iшвpia, 12. Snasme în вешіka вdвлвї, 13. ші алte maї твлte sвпъpъpї

www.dacoromanica.ro

але ачеstор органе, kîndȣ̆ вор fi efektȣл de neaktiвitate орĭ sлъбiчiȣne, sistema вaseлор, прекȣm шi kîndȣ̆ органеле sekpetiвe орĭ eskpetiвe вор fi împedikate în лȣkрарea лор.

238. Маĭ kȣ deoseбipe лȣkpeazъ ачеаstъ апъ asȣпра боалеĭ плеȣmîniлор, kȣ о енерџie kape întpeчe орĭ че ажȣtор doktopiчeskȣ̆, шi anȣme: Oxtika mȣkoasъ, oxtika tȣбepkȣлoasъ, oxtika inфлamatopie шi oxtika пȣpȣлentъ.

239. Sînt fъръ îndoiaлъ, къ în ачеste боале нȣ поate fi ȣn алtȣ̆ pemediȣ̆ аша foлositop de kît ачеаstъ апъ, kîndȣ̆ ва fi amestekatъ kȣ лапte de mъгъpiцъ saȣ̆ zep, asemenea este foлositoape ла totȣ̆ feлȣл de astme, adikъ astma mȣkoasъ, astma tȣбepkȣлoasъ, astma sanгȣinikъ, astma emopoidapie. Însъ oameni, kapi skȣinъ sînџe, aȣ̆ neaпъpatъ tpeбȣinцъ de a лъsa sînџe de ла mînъ saȣ̆ de ла пiчiop înainte de a faчe kȣpa.

§. 240. Ка sъ поatъ faчe ачеаstъ апъ лȣkpapea kȣвenitъ, este de neчesitate ka болпавȣл sъ ȣpmeze pегȣлiле din §§. 39—48 întokmaĭ.

Аналise.

Întp'o oka de апъ se konpindȣ̆ гpane:

Sape de бȣkate . . .	19 $^{11}/_{20}$.
Алkaлĭ mineраȣ̆ .	16 $^{3}/_{5}$.
Marнesie	1 $^{1}/_{2}$.
Пъmîntȣ въposȣ̆ . . .	2 $^{1}/_{2}$.
Пъmîntȣ kpemenosȣ . .	$^{6}/_{25}$.
Ачidȣ kapбonikȣ̆ . .	20 цол. kȣв.

www.dacoromanica.ro

Deskpiepea апелор тінерале din Ішелъ.

§. 241. Sînt de прisosъ toate лаѣделе desпре aчeste бъї, къчї, atît posiцia лokѣлъї natѣpaлъ, klima ші îmbѣnъtъцiріle omeneщї пentpѣ komoditatea болпавілор, kît ші difepiteле inвenцiї пentpѣ întpebѣinцarea kѣpeї, пentpѣ kape, тоцї пътіташі че se dѣkъ akoло ші se întopkъ вindekaцї, îї daъ dpentѣл de a fi лъѣdate ші pekomandate пentpѣ боалеле че ле вотъ apъta маї ла вале.

§. 242. Aчeste бъї n'aъ o апъ, kape sъ вie ka ла алте бъї, din fontînъ, чi ѣn геlъ de sooле, saъ апъ sъpatъ, kape se пpenapъ în modѣл ѣpmъtop:

§. 243. În mѣnцi de sape de бѣkate, че sînt în anpoпіepe de Ішелъ, se fakъ niщe гpoane map ші adînчї kape se înпле kѣ апъ opdinapъ, ші se лasъ sъ stea akoло пînъ kîndъ se înkapkъ îndestѣл de sapea dintp'aчeї mѣnцї, ші de akoло пpin miжлokѣл ѣnop цeве ші алtop mekanisme, апа se adѣче în kaseле че se nѣmeskъ Sѣtaisep, ші d'akoло ла бъї. (Sudhäuser însemneazъ kaseле, че sînt пpenapate înadinsъ пentpѣ feptѣл aчestop ane пentpѣ doбîndipea sъpeї.)

§. 244. Difepiteле бъї че se aflъ ла Ішелъ, sînt:

1. Бъіле de skълdatъ în aчea sooле.

2. Бъіле de вапор, kape se fakъ în momenteле препарацієї sъpeї.

www.dacoromanica.ro

3. Бъіле de moчірлъ de mвnte.

4. Бъіле de nomолъ.

5. Aшezъmîntъ de kвръ цimnastikъ.

6. Fontîneле sъpate але Mapieї Лвiseї.

7. Fontîneле de пвчoasъ ла Salцберг (mвnte sъpatъ).

8. Fontîneле de пвчoasъ în (Miterп Baisenвах).

9. Fontîneле лвї Bipep.

10. Kвpa de zepъ.

§. 145. În aчeste апе че se пвmeskъ sooле, прinчiпiвл predominantъ este sapea de бвkate, a къpiї лвkpape o воiъ faче maї de апроапе kвnoskвtъ în deskpiepea апеї de ла Балта-Албъ.

§. 246. În fie-kape вадръ Цертапъ din aчeastъ апъ se konpinde 32 fвnцї sape, de aчeea este foapte вшор de înцелесъ операцiile че faче asвnpa organismвлвї, шi боалеле în kape se apatъ folositoape, sînt челе вртътoape:

§. 247. Боалеле de пеле челе kponiче, ka печinцinea, pîia, nodagpa, pевmatismвл, tpînzi, inokondpia, istepia, disпепsia, kapdialцia, nposonалцia, (dвpepea пepвoasъ ла o napte din обpaz, svіatika, перегвлареа лвпелор feпeілор, поала албъ, inklinaцia snpe aвoptape (лепъdape), emopaцia mitpeї, skpofвлвл, pахitвл, klopose a, înflъtвpa mitpeї, katapвл kponikъ, ftisia (oxtika), kîndъ ва провені din перегвлареа лвпелор feпeeщї saъ din pîie, tвверквла,

www.dacoromanica.ro

înbeninapea de apџintŏ viŏ, sлъbiчiȣnea dȣпъ mȣлte боале zъkȣte.

§. 248. Лȣkpъpiлe aчestop ane asȣпpa onra-nismȣлȣĭ sînt чeлe ȣpmъtoape, întpeбȣinџate ne din пъȣntpȣ.

§. 249. Ipiteazъ basa вiniшoapeлop, iȣџeщe toate sekpeџiȣniлe, eskpeџiȣniлe шi aбsopпџiȣnea, maĭ aлesŏ aчea ȣpinoetikъ, пpin ȣpmape adȣчe noftъ de mînkape.

§. 250. Întpeбȣinџate ne din afapъ, fakŏ ȣp-mъtoapeлe onepaџiȣnĭ.

§. 251. Ipiteazъ basa вiniшoapeлop, iȣџeщe лȣkpapea neлeĭ, anaлisъ starnaџiȣnea, iȣџeщe op-raneлe pesopбџiȣneĭ, întъpeщe neлea, adȣчe feлȣ-pimĭ de esanteme ne neлe, шi se pefлektъ лȣkpa-pea eĭ în naptea џenitaлie femeeaskъ, (naptea pȣ-шinoasъ a tpȣnȣлȣĭ), лa snлinъ, лa fikatŏ, шi în-dpenteazъ чipkȣлapea sînџeлȣĭ шi sistema вena-nopta.

§. 252. Aчeste ane sînt intepzise nentpȣ боa-лeлe ȣpmъtoape:

§. 253. Toate боaлeлe akȣte emontȣe aktiвe, (боaлe kape sînt kȣ skȣĭnape de sînџe) шi totŏ feлȣл de emopaџie aktiвъ (skȣpsoape din iȣџeaлa sînџeлȣĭ) ftisia fлopidъ (oxtika kape înainteazъ iȣte), tȣбepkȣлa nneȣmîniлop (feлȣpimĭ de бȣбe în nneȣ-mînĭ), kȣ kapaktepŏ infлamatopiŏ, (apinzъtop), лenta.

www.dacoromanica.ro

§. 254. Бъіле de sooле se faкъ în modълврmъtop:

§. 255. Ла înчепвтъл кврeї se ia de ла 3 oka nînъ ла o вadръ de sooле пentрв o баіе de 15 вedpe, апъ opdinaръ, însъ ла боалеле челе векї se ia шi nînъ ла treї вedpe de sooле ла o баіе de de 15 вedpe de апъ.

Апалізе.

Întp'o oka de апъ se konpindъ гране:

Sape de вькate . . .	446,00
Sълfatъ de sodъ . . .	14,85
Клор калчіvm . . .	0,98
— талчіvm . . .	14,22
Пъmîntъ talkosъ sълfвpikъ .	2,82
Калкарівm sълfвpikъ . .	2,03
	480,90

Kîte-ва кvвінte asvпра бъеї de ла Балта-Алвъ.

§. 256. Sîn вре o чінчї anї de kîndъ avzъ вorвindвse desпре minвпеле ачестеї Балте asvпра mълtop oamenї пътіташї ші vindekaцї întp'însa. Eъ mъ aflamъ n'atвпчї în оръшелвл Mizilвл, doktop ал distpiktвлвї, ші amъ въzвtъ kв mape mipape familії пвтероase de toate kondiцііле ші sekseле, ші алтеле venindъ аколо dintp'o destвлъ depъptape,

www.dacoromanica.ro

плine de înkpedinцare ші de sперапцъ къ їшї вор aғла вindekarea патітелор лор ла Балта-Албъ.

§. 257. Ачeasta dap тъ îndemnase a тъ dъче ла faца локълъї snpe deskoпepipea adевърълъї.

§. 258. Kîndъ m'amъ апропіatъ de ачeastъ балтъ, am въzътъ o вале întinsъ, în kape ера o тълцiпe de апъ, înkonцiзratъ de ъп малъ преа înaлтъ, ші atît sъs kît ші жos lînгъ малъ, ера o тълцiпe de kopтърї în kape локъіаъ пътіmaші. Am маї въzътъ пе de o пapte oamenї intpîndъ întp'aчeastъ балтъ къ боале foapte skîpъoase, fъkîndъ бъї, iap de пе алта, oamenї къ пахареле în mînъ, лъîndъ ші бîndъ апъ totъ dintpачелъ локъ; totъ de o datъ însъ am маї въzътъ ші гелърітї de вite intpîndъ totъ în ачeeашї апропіere, вîndъ апъ ші лъsîndъ întp'însa snърkъчіъніле лор. Ачestъ asпektъ a fostъ пentpъ mine foapte dъpeposъ, ші n'amъ ліпsitъ de a faче îndatъ челе маї de апроапе обсерващії asъпра ъртъторілор прінчіпії.

I. Daka ачeastъ апъ ape ъп isвор, saъ пъ.

II. Daka ачeastъ балтъ se skърце saъ пъ.

III. Esплікацie despe adевърata пътipe de Балта-Албъ.

IV. De ънde isворещe оape ачeastъ Балтъ-Албъ?

V. Че гелъ de боале potъ авea folosъ dintp'însa.

VI. Matepiile din kape se komпъпе.

§. 259. Ла întpебареа dap, daka ачeastъ апъ ape вре ъп isвор saъ пъ. se pesпънde kъ, воindъ

www.dacoromanica.ro

съ мъ înkpedinцezъ despre avestъ adevъrъ, m'am dъsъ însъ'mї ne anъ, шi черчetîndъ adînчimea eї ne ла локъріле unde se kredea съ fie маї profundъ, am aflat'o de ла 12—14 палме пътаї, шi unde se zîчea kъ sînt isvoareле eї, însъ kъ toate челе маї skumpe observaцiї шi черчetърї че ле fъkuseмъ în privinца avеasta, 'mї a fostъ kъ neputinцъ a afla pre un isvor. Nu m'am îndestulatъ kъ avеastъ simплъ черчetare, шi, окolindъ toate малъріле eї, amъ deskoperitъ kъ унеле din еле, челе маї înalte, sînt însemnate kъ o mulцime de verde, de unde am konkisъ kъ avеasta nu poate fi alta de kît niще remasurї de sare din felul aneї, шi kare mъrturiseще kъ челе малърї aу fostъ mînъ susъ akoperite kъ anъ, шi, din skъderea avestuї elementъ, efektъ naturalъ al timpuluї, a lъsatъ urmele sele ne aveste малърї.

§. 260. De unde dar a pututъ sъ vie apa mînъ ла înъlцimea ачелор малърї? fъrъ îndoialъ pre un isvor n'a adus'o, kъчî nu se aflъ niчї unul.

Iatъ raцionamentul meu:

Un lokъ ast-felъ disпusъ, prekum este Балта Алба, kare înfъцişeazъ unul din малъріле eї multъ маї жos de kît чел-лалтъ, ar fi foarte naturalъ ka apa че este într'însul adunatъ съ aibъ o skurgere aîndъ o ast-fel de nosiцie kare ar favorisao; avеasta însъ nu se face, urmeazъ dar kъ apa nu kreще kîndъ n'are isvor. шi kъ aîndu'l ar trebui съ se îmulцeaskъ kîtъцimea eї шi apoї trekîndъ

www.dacoromanica.ro

neste nivela malvlvĭ ap trebvi sъ se skvrgъ. Apoĭ, de vomъ cherchela achele semne ale apeĭ kare sînt avvnse la o înţelţime atît de mare, nvtemъ înţeleţe prea lesne kъ apa fiindъ avvnsъ mînъ akolo, dvnъ mvlţъ timnъ a skъzvtъ din kъldvrile vereĭ ši a remasъ mînъ vnde o ţimъ în zioa de astъzĭ, fъrъ ka sъ se maĭ fi adъvgatъ, nrin vrtare nv se aflъ isvor într'însa ka sъ komnenseze nerderea timnvlvĭ. De esemnlv, firvrăţivъ vn vasinъ prekvm sînt achele dvne niosea, sъ'ĭ fie kvrsvl onritъ, achea apъ, kare se advnъ într'însvl fъrъ a se skvrţe ap trebvi sъ invnde vasinvl, iar nv sъ'l fakъ a skъdea, ši'achi trekъ kv vederea apa ce i se maĭ adaogъ din nloĭ ši ninsorĭ, fiindъ kъ dintr'însa se nerde o mare kvantitate vara nrin svanorăţivne. Aša dar, în lokъ ka apa achesteĭ valte sъ se înmvlţeaskъ, avîndъ isvor ši neavîndъ skvrţere, din kontra, noĭ o vedem skъzîndъ din zi în zi. O împrejvrare ce mi s'a întîmnlatъ maĭ tîrziъ nv kontribve mai nvţin la întъrirea achestvĭ adevъrъ, kъchĭ, dvkîndvmъ la o lvnkъ ce ţine de vasinvl achesteĭ valte, am vъzvtъ sape *semnatъ* în earbъ, din kare nъţeav vitele satvlvĭ, ši la întrebarea ce am fkvtъ ţărănilor, de vnde vine acheastъ sape, eĭ 'mĭ av resnvnsъ, kъ akvm kîţĭ-va anĭ înainte valta a fostъ întinsъ mînъ într'achel lokъ, ši kъ kîte nvţinъ vskîndvse, a lъsatъ achea sape în nartea lokvlvĭ, kъ de atvnchĭ acheastъ lvnkъ este întrebvinţatъ în lokъ de islazъ, ši kъ vitelə vaskъ kv nlъchere ne

www.dacoromanica.ro

ачел локъ... кът dap s'a пътът ъska локъл ачела kîndъ iзворъл ap fi fostъ în fiinцъ, ші пе kîndъ апа пъ se skърце?

§ 261. Akът вепітъ ла întpебареа, daka aчeastъ апъ ape skърцere, saъ пъ.

§ 262. Sипе a тъ înkpedinца desпре ачeasta, m'am dъsъ de ла ън kапъ ал балтеї пînъ ла алтъл пе жos, kape ape o лънцime de вр'o treї ope. ші kъ toate обсерваціile меле челе маї skътпе, n'am въzът чел маї mikъ semnъ de kърцereа eї, прекът totъ отъл че ва авеа asemenea kъpiositate s'ap înkpedinца пріn op че міжлокъ ва aſla kъ кале.

§ 263. Віъ ла întpебареа, de ънde se пътеще ачeastъ апъ Балта Албъ.

§ 264. Nътеле пе kape'л поартъ пътita балтъ fiindъ ън пънтъ de peazemъ asъпра къpъia îmї базezъ dedъkціile меле, търtърiseще къ kiap бътрîni nostpi, kape 'ї aъ datъ ачeastъ пътipe, n'aъ авътъ o алтъ idee desпре dînsa, de kît ачeea че поate faче în mintea ънъї отъ обiektъл пе kape'л калifikъ asemънatъ kъ adевърata sa валоare. Negрешitъ, kîndъ ap kъцeta чine-ва ла semnafikaціa ворбеї балтъ, kape пъ ва съ zikъ алта, de kît ън локъ оареkape жosъ, îmпрежърat kъ шапцърї, natърале saъ faktiче, în апропіereа ънеї апе kъpгътoape, kape se peвapsъ din kîndъ în kîndъ întp'însъл, saъ kъ se înшле de апъ din вр'o алтъ asemънatъ kaвsъ, atънчї sîntemъ denapte de a pekъпоаще ън алтъ пріn-

www.dacoromanica.ro

чіпіŭ de fiinца ачестеĭ апе, ka, бѕпіоаръ, пре sѕ-пѕsѕл isвор de kape ne fѕ ворба, къчĭ fiindŭ еа kѕргъtoape, бъtpîni nostpi пѕ'ĭ ар fi datŭ ачеstŭ пѕme пе kape'л поартъ пînъ în zioa de azĭ, шi kape е kѕ totѕл kontpapiŭ de чееа че претindŭ ѕпі къ ар fi:

§ 265. Eatъ dap motiвеле kape mъ fakŭ sъ fiŭ konвinsŭ къ ачеаstъ апъ п'аре isвор, шi къ mepitъ пѕmеле kѕ kape se пѕmеще.

§ 266. Ka sъ pesпѕпzŭ шi ла kestia desпре оріџіпеа ачестеĭ балtе, еаtъ опіпіа mеа, опіпіе, почіŭ ziче kiар sѕsџіпѕtъ шi de maĭ mѕлџĭ бъtpînĭ indiџепĭ, kapi m'аŭ înkpedinцatŭ desпре ачеаsta.

§. 267. Întp'o depъptape ka de tpeĭ ope de ла балtъ, se afлъ о апъ ал къріа гѕstŭ este sъ-patŭ, pentpѕ kape kѕвîntŭ шi апа se пѕmеще Sъ-pata, шi în ѕрmа іпѕпdаџіеĭ челеĭ mapĭ, fъръ îndo-іалъ къ s'а върsatŭ ачел pîŭ în валеа ачеаsta, шi ла petpaџереа sa, а remasŭ о mape kѕantitate de апе înkise întp'ачеле maлѕрĭ, шi fiindŭ о парtе а ачелор maлѕрĭ maĭ sлабъ, s'а pѕпtŭ kѕ timпѕл, шi ачеаsta ар пѕtea sъ fie kaѕsa de se веdе în ѕпеле лоkѕрĭ maлѕл maĭ жоs, ka în парtеа ѕпdе se afлъ пѕmiteле seпmе.

§ 268. Totŭ de о datъ am шi kѕџetatŭ în si-пе'mĭ къ daka ачеаstъ апъ ар fi вепitŭ întp'adевърŭ de ла sъpata, de ѕпdе dap віпе atîtŭ de mѕлtъ sape

www.dacoromanica.ro

întrʼînsa ne kîndŭ nicĭ kiap Sъpata nu konpinde atîta în sine?

§ 269. Supe pesuunsŭ lʼaveastъ întrebare eŭ zikŭ kъ oninia mea este kъ, îndatъ duпъ ce pîul Sъpata sʼa bъpsatŭ, balta a npiimitŭ o kualitate întokmaĭ ka a Sъpateĭ, dap ku timpul apa a începutŭ a se svanopa, ші astfelŭ, din anŭ în anŭ kuantitatea aneĭ sʼa împuţinatŭ, iap kuantitatea sъreĭ a pemasŭ totŭ aceea.

§ 270. Aceastъ operaţie a urmatŭ nînъ kîndŭ a pemasŭ apa prea puţinъ, ші în kape sapea se aflъ totŭ kîtъ era kîndŭ malurile aŭ fost akoperite ku apъ.

§ 271. Aceasta dap este motivul kape face sъ fie apa prea sъpatъ, ші supe întъpipea acestuia, adaogŭ kъ, daka aceastъ apъ ap fi fostŭ aşa sъpatъ akum bp'o doъ-zecĭ saŭ treĭ-zecĭ de anĭ, duпъ kum se aflъ aktualŭ, kum de nu sʼa kunoskutŭ de atunчĭ kiapŭ, nefiindŭ aceastъ baltъ în lokurĭ askunse ші nevъzute de oameniĭ?

§ 272. Dap se înţelege kъ atunчĭ kuantitatea aneĭ fiindŭ maĭ mape, ші sapea fiindŭ totŭ aceea ka akum apa nu era aşa sъpatъ, de aceea nu sʼa luatŭ nînʼ akum în konsideraţie. De aceea dap sînt înkredinţatŭ kъ neste kîţĭ-va anĭ îşĭ va urma skъdepea din ce în ce maĭ multŭ, înkîtŭ va ажunge ka apa sъ se fakъ multŭ maĭ sъpatъ, duпъ gradul skъdereĭ elementului ce o fъcea sъ fie maĭ slabъ.

§. 173. Înkъ o kestie.

www.dacoromanica.ro

§. 174. De че, ар fi întребатŭ чine-ва, fiindŭ ачeastъ апъ stъtъtъ нŭ se îmпŭte dŭпъ dpeптŭл кŭвîntŭ?

§. 175. Eatъ че resпŭnzŭ:

§. 176. Ŭn miposŭ de oŭъ kлочite, saŭ de idpotion razŭ, пе каре 'л аре ші вара ші iapna este destŭлŭ semnŭ de stpikъчiŭnea eĭ, dap doъ motiвŭpĭ sînt каре o îmпedikъ d'a se stpika de totŭ. Întîiŭ este sapea de вŭkate че se konpinde întp'însa întpo mape kŭantitate, a къpia пŭtepe este кŭnoskŭtъ къ diminŭie пŭtpezičiŭnea, ал doiлea este пosiцia kîmпeaпъ în каре se afлъ, ші în каре aepŭл aвîndŭ кŭpsŭpĭ лiвере, se пpimeneskŭ adese ші кŭpъцia ŭpmелор seле aпŭлeazъ opĭ че пpinчiпiŭ de stpikъчiŭne, saŭ чел пŭцinŭ îл întîpzie.

§. 277. Akŭm voindŭ sъ respŭndemŭ ші desпpe воалеле че se вindekъ maĭ kŭ seamъ în Балта Албъ, аръtъmŭ пе челе ŭpmъtoape: лimвpiчi, пanдлika, pîia, paпeлe челе векĭ, aptpitŭл, peŭmatismŭл, skpofŭлe, paxitŭл ші maĭ mŭлte asemenea.

§. 278. De ŭnde dap ачeastъ апъ аре пŭtepe de a вindeka пŭmiteлe воале?

Eatъ:

§ 279. Dŭпъ analisea ximikъ fъkŭtъ, atît de mine, kît ші de чei-лалцĭ stimaвiлĭ колегĭ aĭ meĭ, s'a възŭtŭ къ пpinчiпiŭл пpedominant întp'ачeastъ апъ este sapea de вŭkate, (хлорŭ Natpiŭm).

§ 280. Sapea de вŭkate adŭче opranismŭлŭĭ ŭpmъtoapeлe операцiĭ:

www.dacoromanica.ro

§ 281. Întrebъinцîndъne ne din nъъntrъ, ipiteazъ atît membrana mъkoasъ a stomahъlъї ші a maцelor, kît ші basa limfatikъ ші iъцeцe sekreцiile ші eskreцiile lor, ші *motus peristalticus.* De aceea este ші pъrgativъ; pisineцe înflъtъrele organelor mîntecelъї; 'skoate limbrichi.

§ 282. Întrebъinцîndъse ne din afaръ, ipiteazъ pelea, adъce mъlцime de bъbъliцe ne pele ші le sileцe de a peakцiona, pentrъ kare kъbîntъ se aparъ folositoare în mъlte boale kare provinъ din neaktibitatea pelеї, ші a nъme:

§. 383. Bъbele bekї, pîia, pechinцenea, skrofъlele, koksalцia, reumatismъl kronikъ, ші artritъl.

§ 284. Dar snre a fi aceа sare folositoare pentrъ sъs arъtatele boale, este de neapъratъ trebъinцъ ka sъ fie distilatъ într'o apъ kъratъ, ka sъ se poatъ întrebъinца ґръ skîrbъ, saъ *idiosinupasie,* atît pentrъ beatъръ kît ші pentrъ skъldatъ, kaldъ saъ reche, dupъ kum chere trebъinца.

§ 285. Ші fiindъ kъ apa baltеї n'are kalitatea cherъ, neavîndъ isbor, prekum am probatъ maї sus, ші achelъ oare-kare folosъ che s'a vъzut la unїї oamenї ku patime, a provenitъ, ne de o parte din sapea de bъkate kare este predominativъ într'însa, iar ne de alta din efektъl eї ka baie reche: de aceea zikъ nu ku nцiпъ pъrere de rъъ, kъ Balta-Albъ nu poate fi ґъra în pîndъl bъїlor; dar bolnavїlor kîцї aъ kunoskutъ akolo un folosъ, le rekomandъ sъ se dukъ la Ișelъ, de kare vor

www.dacoromanica.ro

пѕtea пpofita maĭ mѕлtѕ̆, шi ѕnde апа аpe maĭ mѕлte matepiaле, шi se aflъ maĭ mѕлte inвenцiĭ pentpѕ вindekape, saѕ̆ ла Телега kîndѕ̆ s'ap peaлisa idea че ѕpmeazъ în § 286, iap алцi, kapi aѕ̆ kѕnoskѕtѕ̆ fo-лosѕ̆ din апа peче, ap faче mѕлtѕ̆ maĭ вine sъ se skaлde întp'o апъ kѕpгъtoape kape sînt îndestѕле în цapа noastpъ, saѕ̆ întp'ѕn аллt ашezъmîntѕ̆ de апъ peче.

Аналisea

fъkѕtъ de maĭ mѕлцĭ алцĭ stimaвiлĭ aѕtopĭ шi de ачела ал ачestei skpiepĭ, doвedeщe kъ пpedomina-tiвѕл пpinчiпiѕ̆ ал ачesteĭ апе este sapea de вѕkate.

Întp'o oka de апъ se koпpindѕ̆ гpane:

Sape în amestekape kѕ хлорѕ̆ . . .	270,0600
Sape de вѕkate kѕ akpime de пѕчоasъ .	23,0115
Sape de вѕkate kѕ aчidѕ̆ kapвonikѕ̆ . .	19,0185
Marnesie kѕ хлор	6,0321
Вapѕ̆ kѕ хлор	5,021S

§. 286. O idee despre înfiinцapea ѕneĭ kѕpe foлositoape ла okna Телега, întemeindѕmъ I. пе опepaцiiле esenцiале але sъpeĭ de вѕkate asѕпpa opгanismѕлѕĭ, II. апа minepaлъ de пѕчоasъ че se aflъ aколо, III. аepѕл kѕpatѕ̆ ал ачелор mѕnцĭ, a-вînd împpежѕpѕл лѕĭ o esaлцiъ de хлор, че вine de ла mѕnцii sъpaцĭ, шi kape detepmi-

www.dacoromanica.ro

neazъ чеде-л-алте razъrї vъtъmъtoare. pentrъ kare sfîrșit se opîndъește fъmațiъne de хлор ла ъnele боале ліпічoase. Asemenea împrežъrъ vedem локъріле kъrate, ші nъ se гъsește вре o балтъ, ч'ар пъtea adъче vъtъmare aerълуї kъrat.

§. 287. Kъ toate kъ kъ temeiъріле че am arъtatъ, am skos Балта Албъ din pîndъл бъілор mi-перале, kъ toate avestea nъ ліnseskъ a'ї арута profъnda mea rekъnoștinцъ, pentrъ kъ ea 'mї a dat imnъlsia, în okasiа че am avъtъ de a вorbi despre dînsa, de a konkide kъ боалеле bindekate аколо, aъ avъtъ drentъ motivъ mareа kъantitate de sape de бъkate че se aflъ într'însa, ші avеasta 'mї a deștentatъ o idee despre deskoperîreа ъneї бъї în Romъnia, ші каре ва авеа o лъkраре anposimativъ kъ a бъілор din Ішелъ.

§. 288. Аша dar, prekът am zisъ маї în sъs, бъіле de sooле ла Ішелъ se fakъ, маї întîiъ ніште гроапе profъnde în interiorъл mъnцілор, каре se ъnple de апъ, ші каре апъ se лазъ аколо nînъ kîndъ se satъръ de sareа ne каре o абsoарбе, ші апоі de аколо se adъkъ prin ніште цеве ла înkъperîle nъmite Sud-Häuser, ші de ачі ла бъї. Prin ъrmare este kъnoskътъ kъ чеде маї бъне лъkрърї dintr'aveste бъї se aștеапъ din predominatiва лор, каре este sareа de бъkate че se aflъ în mare kъantitate.

§. 289. Операцііле esenціале але sareї de

www.dacoromanica.ro

бѫkate asѫпра organismѫлуї se fakѫ în modѫл ѫрmъtor:

§. 290. Întrebѫinцîndѫse ne din nъѫntrѫ, ipiteazъ atît metbrareа mѫkoasъ a stomaxѫлуї ші a maцелор, kît ші basa лimfatikъ; iѫцеще sekreцiile ші eskreцiile лор ші motѫл peristaлtikѫ; de aчeea este ші пѫrgativъ; pisipeще ѫnflъtѫреле органелор пîntечелор; skoate лimbрічі.

§. 291. Întrebѫinцîndѫse ne din afaръ, ipiteazъ пелеа, d'asѫпра kъpia faче sъ resѫfle mії de бѫбѫліце, ші o silеще o reakцiѫna, nentrѫkare kѫbîntѫ se aratъ foapte folositoare лa ѫneле боале kare провinѫ din neaktivitatea пелеї, prekѫm бѫбеле bekї, pîia, печинцinea, skrofolѫл, koksaлgia, reѫmatismѫл kronikѫ ші aptpitѫл.

§. 292. Аша dap, fiind kъ ші noї aвemѫ în natpia noastръ mѫnцї de sape, ші maї vîptosѫ лa okna Телега, ѫnde se aflъ ші o anъ mineралъ de пѫчoasъ че ape oape kare aseaтъnape kѫ чea de лa Iшелѫ, krezѫ kъ s'ap пѫtea înfiinцa ѫn asemenea ашezъmîntѫ, ші kѫ toate вariетъцiле trebѫinчoase; ші sînt foapte înkredinцatѫ kъ întp'aчeastъ бaie îші вор afла o sigѫръ vindekare ѫrmъtoareле боале, ші anѫme:

1. Боалеле de пеле челе kroniче, kare вор aвea karakterѫл печинцineї ші pîeї, 2. Podagra, 3. Reѫmatismѫл, 4. Trînжi, 5. Inokondpia, 6. Istepia, 7. Disпенцia, 8. Kardialgia, Prosopalgia, 10. Sчiatika, 11. Neperѫлareа лѫпелор femeilор, 12.

www.dacoromanica.ro

Stîrnîrea ſemeilor, 13. Поала алъ, 14. Inклinaţia spre лепъdatъ, 15. Emoraţia mitreї, 16. Skroſвлл, 17. Paxitвл, 18. Клoposea, 19. Înflъtвра mitreї, 20. Katarвл kronikъ; 21. Ftisia, kînd ва провені din перегвлареа лвпелор ſemeeщї, saъ din plie, din skroſвлъ, печинgine, 22. Твберквла, 23. Înвeninarea dвпъ arţintъ віъ, 24. Слъвічівnea dвпъ твлte боале зъквte.

§. 293. Kipвл ашезърїї впвї asemenea staвіліmentъ sînt rata de a desлвші ачелор че вор авea doringъ de a'л пвne în лвkrare.

www.dacoromanica.ro

DESKPIEPEA
апелор minepале de Феръ.

§. 293. Опepaцiile esenцiale în organismъ че aъ toate anele minepале de fepъ, sînt foapte ipitatiве, înkълzitoape, kontpaktiве, îmвлцeskъ ші întъpeskъ пътepea вiталъ, înвiazъ simцвpiле d'a dpentвл, ші îmmвлцeskъ кълдвpa, пpekвm кpвopвл лор (naptea pomie din sînце ші înkiegatъ).

§. 294. Opгaнele asвnpa кърора aчeste ane faкъ опepaцiile sвs zise. sînt: sistema de ximifikaцie ші хiлifikaцie, sistema вînoasъ, aptepioasъ ші вasa kanilapъ, (în kape se konpindъ вinецелеле чел* sвбцipї ka fipвл de пъръ), sistema пepвoasъ ші пnевmîni.

§. 295. Боалеле în kape se apatъ folositoape пвmiteле ane, sînt: mapea слъбiчiune de пepве, inokondpia, istepia, totъ felвл de snasme вpmate din kaвsa de maï sвs, napaлisia, diskpasia хлopotikъ, emopaцia nasivъ (afapъ dintp'a плътînвлвї) колiка stomaxвлвї, flatвositatea (вîntвpї че se faкъ în stomaxъ ші în maце). diapea kponikъ,

www.dacoromanica.ro

трînжі, лімбрічі, tenia (пантлика) кîндъ ва фі прічинвіть din atonia органелор, skроfвле, рахітвл, атроfіа конііlор, подагра, ревматисмвл, слъбічівнea пърцілор ценітале ла а îndoъ sekселе, поала албъ, stepілitate (stîрпіре) непвtinца totъ din ачелеа каввse.

§. 296. Interzise sînt ачeste апе ла оамені робвstі, sînцероші, ла чеі че аъ îmклінаре ла концestie întр'вnеле органе делікате, ші маї вîрtosъ кът sînt чеі înклінаці ла inфламації ші овstрвкції; însъ ачeastъ interzічере este пътаї пentрв апеле мінерале de fepъ челе tарі, каре аъ цвцінъ алтъ sape солвентъ, dвпъ кът воіъ аръta în deskpіepea снечіалъ a вnia dintр'ачeste бъі.

РОМАНІА.

§. 297. Кв toate къ апеле de fepъ челе авемъ în цара noastpъ п'аъ fepъ карвonікъ în вре о маре кванtitate însъ пе лîngъ ачeasta маї аъ ші sape салвантъ, adeorîndъ ші апа de бевtъ че este atît de бвnъ аколо, аервл чел кватъ ші съпътосъ, неавîndъ îmпрежвръ нічі о балъ каре ар fi пвtвt fi въtъmътoape аервлві oksiцenatъ de аколо, de ачeea крezъ къ пвtemъ авea фолосвл înтokmaї кв ачела de каре se бвкврь ші вnеле бъі din stpъінътate, ка ла Віадвнген ші Маінбергъ, în каре se аflъ fepъ în foapte мікъ кванtit te ші totвл че ле

www.dacoromanica.ro

favorizeazъ este kъ, întiĭ aĭ ne lîngъ ferĭ ші alte materiale solvente împrexnъ kx avidĭ karbonikĭ, de aceea sînt înkredinyatĭ kъ ar fi nxtxtĭ folosi xoalele xrtъtoare:

§. 298. Ноала албъ kronikъ, sterilitatea femeilor, astma, rapele vekĭ, gълvepareа, klorosea шчл. Oameni dar kx asemenea natime notĭ a vea folosĭ kîndĭ vor avea челе trevxinчoase, ne kare le чere xoala sa în asemenea xaie.

Xxile de ferĭ din Painerцĭ.

§. 299 Operaцiile esenцiale a le acestor ane sînt xшor nxrgative, zoperskĭ toate sekreцixnile, analisъ starnaцixnele, întъreskĭ organele slaxe ші nx prodxkĭ în ele kъldxrъ, dxnъ kxm fakĭ alte ane de ferĭ; ші fiindĭ kъ aceastъ anъ prieще la toate xoalele. în kare este folositoare kxra de zerĭ. de aceea se întrevxinцeazъ la Painerцĭ, în xnire kx kxra de zerĭ. atît nentrx bextxrъ kît ші nentrx skъldatĭ.

Xxile de ferĭ din Hesta.

§. 300. În Tepesienstadxl din Hesta se aflъ

www.dacoromanica.ro

о баіе de ferъ, proprietate a unei persoane pri-vate, kare este provisiunatъ kъ înkъnerї pentrъ bъї, bine organisate, ші se aflъ destul de kъltate de strъinї. Afarъ dintr'aceasta se maї aflъ înkъ о баіе de ferъ folositoare, ші kare este între grъ-dine, de la anul 1806, kare se bukurъ asemenea de о bunъ organisare ші de о kъltare pътeroasъ. Aceastъ баіе foloseşte la paralisiї, reumatisme, emoroide, slъbiciunї de nerve ші afekţiunї kram-piче. Fontînele minerale din *Nagy-Körös*, doъ la pътurъ, kurgъ în piţa че noartъ totъ asemenea pъme, ші konpindъ, dupъ analisea ximikъ fъ-kъtъ de Barra, ferъ kalkariъ, natron, pъkoasъ, pъmîntъ kremenosъ ші arţilosъ, aцidъ karbonikъ ші aцidъ idrotionikъ.

Deskripţea apelor minerale din Ширmont.

§. 301. Aceste bъї se aflъ în Germania, în prinчipatul Waldekulуї; oръşelъ foarte frumosъ ші renumitъ despre fontînele'ї minerale.

§. 302. Minunatele operaţiї ale aчestor ape, la чele maї multe boale otenešї, le daъ drept ul de a fi bestite ші rekomandate boalelor maї жos însemnate, kare nu notъ fi bindekate de niчї un fel

www.dacoromanica.ro

de doktopie, saŭ novaţъ doktopiceaskъ asъpa dietei.

303. Operaţiile esenţiale în organismŭ, sînt foapte ipitative, kontpaktive, (adikъ inkъlzitoape), întmъlţeskŭ ші întъpeskŭ nъtepea bitalъ, înbiopeazъ d'a dpentъl simţъpile, întmъlţeskŭ kъldъpa ші kpъopъl lop.

§. 304. Aceste ane sînt folositoape în ъptъtoapele boale:

§. 305. În opï ce felŭ de boalъ kape ba fi ъptatъ dintp'o adevъpatъ slъbiciune, adikъ slъbiciune dobîndită dъpъ boale kpopiče, dъpъ alte boale grave, dъpъ mъltъ pepdepe de sînge, dъpъ mъlte *sakpificiъpï la Venepea*, dъpъ mъlъ lexъsie ші doïcitŭ, ші dъpъ onanie (malakie). La klopose (sъpbezealъ, o boalъ la paptea femeeaskъ, maï bîptos la fete, kape se pricinъeşte adese opï din peperъlarea soporkъlъï). La totŭ felъl de eţopaţie kîndŭ ba fi nasivъ. Molimina menstpъalis, dъpepï ce aŭ femeile în timpъl soporkъlъï. Kolika sterinъ a mitpeï, ші opï ce alъ boalъ femeeaskъ ce provine din peperъlarea soporkъlъï, prekът kolika, mikrania, (dъpepe de kapŭ la o jъmtъtate papte), leminъl ші isteria. Poala albъ kape provine din grele facerï, nesъţioasa întrebъinţare a plъcerilor trupeşţï ші eţoraţia. Stîrpirea, provenitъ dintp'o mare ipitaţie saŭ slъbiciune a mitpeï. Însърcinърile grele, kape tpagŭ dъpъ dinsele, snasme bърsъlъpa ші kъldъpa, ші maï mъlte esemenea sъnърърï.

www.dacoromanica.ro

(Ла о asemenea împрежвраре tребве sъ se înчеапъ kвра dвпъ fачере, шi sъ вpmeze maĭ mвлцĭ anĭ). Înkлinapea пentpв лепъdatв̆. Inokondpia. Istepia, пpовenitъ dintp'о adeвъpatъ sлъвiчiвne a пepвелор, asemenea koлika stomaxвлвĭ, koлika пentвлвĭ, mikpania, ameцeaлa, пapaлisia, totв̆ feлвл de воалe de sistema ximifikaцieĭ, kape вa fi вpmîndв̆ din sлъвisiвne. Лinsa noftеĭ de mînkape. Въpsъtвpa. Neпвtinцa stomaxвлвĭ d'a mistвi ввkateлe. Гpъmъdipea гazвpiлор în ⁱpakтвл mistвipeĭ. Mвkositъцiлe stomaxвлвĭ. Вpdinapea kponikъ. Tpînжi. Лimвpiчi. Toate воaлeлe вpi-пoetiче, (adikъ aчeлe opгane kape fвnkцioneazъ вdвл) kîndв̆ вop fi пpовenite din sчъвiчiвne. Iшвpia, disвpia. Stpanгвpia. Skвлamentвл kponikв̆. Neпвtinцa. Пodaгpa. Pевmatismвл. Aчi tpeвве въгape de seamъ ka kвpa sъ nв se fakъ în momenteлe пapoksismвлвĭ. Sлъвiчiвnea вedepeĭ пpовenitъ din adeвъpata sлъвiчiвne a пepвелор. Feлвpimĭ de pъnĭ kponiче вpmate totв̆ dintp'aчeлaш kввîntв̆.

§. 306. Aчeste ane sînt intepzise aчeлор че aв̆ înkлinape лa xektikъ, oxtikъ, înkвietвpъ, indвpaцie de fikatв̆, воaлe венepiче, пsopiase (pîie).

Anaлise.

Fepв	. . .	1 $\frac{1}{2}$.
Sape de sвлfatв de sodъ	.	2 $\frac{3}{10}$.
Sape amapъ .	.	5 $\frac{11}{20}$.
Mвpiatв de marnesie	.	1 $\frac{17}{50}$.

www.dacoromanica.ro

Marnesie . . .	3 $^{3}/_{10}$.
Пѣмînтѣ вѣросѣ . .	3 $^{39}/_{50}$.
Пѣмînтѣ сѣлфѣосѣ, сѣѣ пѣмînтѣ вѣросѣ de пѣчоасъ . .	8 $^{17}/_{50}$.
Estpaktiѣѣ . .	$^{9}/_{100}$.
Ачидѣ карѣоникѣ . .	30 цол. кѣб.

Deskpiepea апелор тіперале din Дріѣѣрг.

§. 307. Ачeastъ баіе este маї tapeînkъ de kît чea din Пірmont, kъчї konpinde întp'însa маї мѣлтѣ феръ, materiaле saline ші ачидѣ карѣонikѣ. Търіа sa se înцелеце din isворѣл kape ферѣе маї tape de kîtѣ чел d'întîiѣ, прекѣт asemenea ші din гѣstѣл апеї sале.

§. 308. Операцііле fundamentале a ачestop апе asѣпра organismѣлѣї, kît ші боалеле în kape sînt folositoape, прекѣт ші intepzise sînt челе din Пірmont.

Analise.

Феръ	1 $^{6}/_{20}$
Sape de сѣлfatѣ de sodъ . . .	11 $^{1}/_{4}$
Sape amapъ	2 $^{2}/_{3}$
Мѣpiatѣ de marnesie (пѣme цеперikѣ че se dъ сърѣpілор formate din kombinapea ачидѣлѣї мѣpiatikѣ kѣ o базъ de алkалі, de пѣmînтѣ saѣ de metalѣ)	$^{9}/_{10}$
Мѣpiatѣ de варѣ	$^{3}/_{50}$
Sape komѣnъ	$^{2}/_{10}$
Marnesie	$^{6}/_{25}$

www.dacoromanica.ro

Пъмînтъ вросъ	$^{8}/_{10}$
Пъмînтъ алъminosъ	$^{1}/_{20}$
Калкарiъ de пячоасъ	$^{32}/_{45}$
Ekstpaktivъ	$^{1}/_{10}$
Ачidъ карвonikъ	24 $^{8}/_{37}$ цол. k.

Deskpiepea апелор minepале din Erep.

(În Боemia пе pîвл Егеръ ші totъ în околвл Елвогепвлвї ka ші Карлввадъ).

§. 309. Ачeastъ fontînъ че se пвтеще Franzensbrunn (fontîna лвї Franцiskъ) мepitъ a fi пепвмepatъ în клasa бъilop penвmite din Eвропа; ші kъ toate kъ ачeastъ апъ konpinde o мape kвantitate de forъ înтp'însa, dap прin felвpimea ші мвлцimea съpвpilop solвente kъ kape a înаввцit'o natвpa, i s'a tъiatъ пвтereа fepвлвї ші a dobînditъ altъ karakterъ ka чele d'întiї.

§. 310. Oпepaцiile esenцiale în opganismъ, sînt fвrative; intpîndъ înъвntpвл tpвпвлвї, peînviazъ пвтereа nepdвtъ, i întъpeще opganismвл, ші пъ înkълzeще aша мвлт ka чele d'întiї; adвче eшipe afapъ, zopeще toate sekpeцivпile ші eskpeцivпile, ші пъ слъbeще ka апеле minepале съpate.

§. 311. Прin вртаре ачestea aї deosebipe ші pefepinцъ din чele-лалте апе minepале, în toate okasiile вnde вор fi de tpebвinцъ, atît kъpъцenia kît ші metodвл solвenцiei, dap fър' a пpodвче слъ-

www.dacoromanica.ro

бічіѕne: asemenea kîndŏ ва чере tребѕinца a zopi sistema вънoasъ шi aptepioasъ, fър' a prodѕче кълdѕръ шi konцesцiѕne; asemenea kîndŏ ва fi tребѕinцъ de întъpipe a organismѕлѕї, fъръ prodѕчере de înkѕiepe. Pesѕлtatѕл aчestеї лѕkpъpї este folositop nѕmaї лa toate боaлеле kape вop aвеа tребѕinцъ de întъpipea organismѕлѕї. Aшa dap боaлеле лa kape foлoseskŏ aчeste ane sînt: inokondpia kѕ ѕn mape градŏ de sлъбічiѕne шi înkѕietѕpъ, kѕ înkлinape лa konцesцiѕne în ѕнеле organe deлikate, saŭ pentpѕ плеtоpъ emopoidaлie, боaлa певpелоp kponikъ, adikъ koлikъ, spasme aле stomaxѕлѕї kape пpовinŏ dintp'aчeastъ kaѕsъ, mѕkositatea stomaxѕлѕї (fлегmъ din stomaxŏ), akpimea stomaxѕлѕї, kape prodѕче o apsѕpъ neплъkѕtъ, fлatѕositatea (вîntѕpї че se fakŏ în stomaxŏ шi în maцe), totŏ feлѕл de tpînжї, înfлътѕpъ лa fikatŏ, feлѕpimї de sѕпъpъpї пpовenite din веninŏ, гълбенapea, astma mѕkoasъ, oxtika, ftisia mѕkoasъ, tѕбеpkѕлъ în nentŏ, боaлa kponikъ a pinikiлop шi a вешічеї ѕdѕлѕї, adikъ neatpъ, nisinŏ, imѕipe, tpînжї în вешika ѕdѕлѕї, kînd вop fi prodѕse din kaѕsa §. 295. Aчeastъ баie se întpeбѕinцeazъ kѕ mape foлosŏ dѕпъ înчetapea kѕpeї de Kapлsбadŏ, шi înainte de a înчеpe kѕpa de Пipmondŏ шi Dpiбѕpгŏ.

§. 312. Este de mape foлosŏ de a mesteka 2 пъpцї din aчeastъ anъ kѕ o napte de лapte de мъгъpiцъ saŭ de kapъ.

www.dacoromanica.ro

§, 313. Aчeastъ anъ nъ nepde din nътepea eї natъpalъ, nїчї kiap ла esnoptaцia sa.

§. 314. Daka se ва tpata nentpъ ъn mape гradъ de slъbїчїъne, atъnчї se вор prefepa anele de Пipmond шi Dpibъpг.

Analise.

Fepъ . . .	1
Sape de вълfatъ de sodъ .	50
Alkali mineralъ . .	6 6/11
Sape komъnъ . . .	8 3/11
Пъmîntъ въposъ . .	1 7/11
Aчidъ karвonikъ . .	16 10/11 цол. kвб.

www.dacoromanica.ro

Deskpiepea апелор minepaле de алкалі.

§. 315. Опepaцiile esenцiaле але ачestop апе sînt pekopitoape , ipitante , înlesnesk sekpeцiile ші eskpeцiile. пяpгatiве, toпeskъ mъkositъцiле. Opгaпeле în kape aъ fъnkцie пpimitivъ , sînt , stomaxъл kъ tot tpaktъл лъї , fikatъл , snлina , piniki , sistema лimfatikъ ші a гlandълелор , ші metвpana mъkoasъ.

§. 316. Боалеле în kape se apatъ foлositoape sînt, înkъereа maцелор nînteчелор , fikatъл , гълвinapea, no-daгpa, neatpa ші nisinъл, поала алвъ, indъpaцiile гlandълелор , felъpimї de бъбе, nietpe beninoase, snлina, înflътъpa mitpeї; tpînжi, перегълареа лъпелор ші felъpimї de sъпъръpї че izвopesk din kaъsa aчeasta, peъmatismъл , skofoлъл , koлika , kapdialцia , въpsъpї kponiче , astma , posopaлцia , inokondpia , istepia , мелankoлia , ppічinъitъ de metastase saъ de вре o слъвічівне kъ ipitaцie din kape kaъsъ opгapeле sekpetiве ші eskpetiве nъ notъ авеа o fъnkцівне nop-малъ ші nentpъ kape sfîpшit pemîne în opгaпeле nîn-течілор miцe starnaцівнї.

§. 317. Intepzise sînt în боалеле ppekъm skop-бътъл , oxtika , слъвічівnea , dponika , inkлinapea ла emopaцie ші inflamaцівне.

§. 318. Dap kîndъ aчeste апе вор авеа ші чева fepъ ші aчidъ kapвonikъ întp'înseле atъnчї вор пътea fi întpeвъinцate ші de къtpe oaмenї слабї , ші de aчeї че nътimesk de слъвічівне de пepве.

www.dacoromanica.ro

Апеле тінерале калде де ла Карлсбад.

§. 319. Ачестъ орѣшелъ мікъ дар богат în fontîne minerале, а кърора глорie se întinde пе пътаї în Европа дар ші чеде-лалте пърцї але лътеї, se aflъ în Боеміа, ape o nosiцie foapte pomantikъ întp'o вале înkonжраtъ de Тепел. În ачест орѣшел локъesk пînъ ла 3000 четъценї ші se aflъ în depъртape de Егер 6 міле, de ла Прага 16 ші дела Теплiцъ 13 міле.

§. 320. Гъstъл ачестеї ape este nenлъkътъ. Апалisea хімікъ пе ne promite тълтъ desпре kвалitatea eї. Лъkрareа sa este пърgatівъ, ші kе toate ачестеа, ачеастъ fontînъ a dobîndit чea маї маре репътацie, ші пътаї пентрв вп simплв sfîршit, fiindъ kъ тъмъдъеще, kiap în kontpa teopieї, воале kape пе potъ fi вindekate kв алте doktopiї.

§. 321. Темпepatвpa este калdъ ші kв deoseвіре dвпъ fie-kape fontînъ.

§. 322 Прінчіпівл predomnitop este алкалі minepалъ.

§. 323. Опepaцiile esenцiale але ачестор ape asвпpa opganismвлвї, sînt челе вртътоape:

Лъkpeaзъ asвпpa stomaxвлвї, ші прін вртape asвпpa întpeгвлвї tpaktъ de хілifikaцie (лапteле, saв лікъidвл алвъ kape se deoseвеще din вkate în timпвл mistвіреї în stomaxъ, ші kape, прін ніще вінішоape, se dвче de se întpeвпъ kв sînцele în чіpkвлацie), ші хімifikaцie (лъkpareа прін kape se deoseвеще хімвл în timпвл mistвіреї); ape o лъkpape ipitatівъ (întъpîtътоape) ші întвлцеще toate sekpeцiile ші eskpeцiile. Întpeвкinдвse întp'o

www.dacoromanica.ro

dosъ maĭ mape лъkpeazъ ka пъpгatiве (kъpъцitoape); asemenea adъve o ipitaцie (întъpîtape) ла sistema вънoasъ шi apiepioasъ, prekъm шi ла чea limfatikъ. Dpenîъ aчeea se apatъ folositoape în вoaлеле ърmътoape: înflътъpa, înkъietъpa organeлор abdominale, (organeле kape цinъ de mînteче saъ върtъ) desorganisaцia fikatълъĭ, tpînжĭ, вoala первoasъ че se причinъещe din natima abdomentълъĭ (mînteче) inoxondpiasis, nodarga, fpigърĭ, колікъ, колікъ satърninъ, паралisie, anomaлie menstpъalъ, (перегъларea fipiĭ ла femeĭ).

§. 324. Întpебъинцareа aчestop апе este пentpъ oamenĭ слабĭ mînъ ла 6 пахаре пе zi. De neапъpatъ tpебъinцъ este ka вoлпавъл съ fie слoбod ла ешire afapъ în timпъл kъpeĭ, шi aчeasta se realisъ прin întълцiреа doseĭ de anъ saъ прin amestekareа de sape de Карлъbad.

§. 325. Nътъръл fontînелор:

I. Sпръdeл a къpъia кълdъpъ întpeче пе a tътълор челор-лалте fontîne.

II. Milъpънъ.

III. Naiъpънen (isвopъл чел пъoъ).

VI. Шлosъpънen (isвopъл kastelълъĭ).

§. 326. Чел d'întiъ este чел maĭ tape, abîndъ пе mînгъ a sa mape temperatъpъ шi materiале, sъърtoape (пaserĭ), de ънde se înцелеце kъ este întpебъinцatъ апа sa ла вoале че aъ adese tpебъ-

www.dacoromanica.ro

inцъ de inſлxinцa пxterei sале. Asemenea a dobedit esпepiinцa kъ aчeastъ fontînъ ipitеazъ sistema вînoasъ шi чea apteрioasъ; totǒ de o datъ zopeщe opгaneлe sekpeцixnei.

§. 327. Kx toate kъ опepaцiiле aчestei fontîne sînt minxnate, dap ла xni oameni kx xn temпepamentǒ ipitaбiлǒ, tpeбxe лxape aminte ла întpeбxinцapea ei, шi ast-feл fiindǒ tpeбxe amestekatъ aчeastъ aпъ kx чea mai sлaбъ, din kape болпавxл ва лxa skimбat kîndǒ dintp'xna шi kîndǒ dintp'aлta kîte xn пaxap.

§. 328. Seapa mai aлes este foлositop de a лxa kîte-ва пaxape de aпъ, saǒ o sxпъ dintp'însa.

§. 329. Kxpa de бextxpъ este în цeнepe atît лîngъ fontînъ kît шi în kasъ; însъ kxpa de skълdat nx este aшa mxлtǒ întpeбxinцatъ, fiindǒ kъ oameni чei sлaбi шi de xn temnepamentǒ ipitatiвǒ nx o npiimeщe, шi nx пoate fi întpeбxinцatъ de kît ла xneле боaле вeki înpъdъчinate, saǒ ла боaле лokaле пe пeле, шi atxnчi nx în toate ziлeлe; dap daka пъtimaшxл ва sxfepi пe лîngъ боaлa sa шi de oбstpxkцie (înkxiepe saǒ împedekapea kxpцepii лiбepe a xmezeлeлop tpxпxлxi în вaseлe пpin kape se împaptǒ пpin totǒ tpxпxл), atxnчi aчeastъ aпъ katъ sъ fie amestekatъ шi kx aпъ opdinapъ.

§. 330. Чeлe-лaлte fontîne aǒ mai mxлtъ лxkpape пentpx eшipe aфapъ; шi nx adxkǒ aшa mape ipitaцie ла opгanismǒ.

www.dacoromanica.ro

§. 331. Interzisъ este ачeastъ апъ ла боалеле ѵртъtоаре:

Лепtъ, охtikъ, dропikъ, боале лѵтещї.

Analise.

Алkалі mineралѵ	17 1/5
Fерѵ	1/50
Sѵлfatѵ de sodъ	26 2/5
Пътîntѵ вързоѵ . . .	2
Sape komѵnъ	5 1/5
Ачidѵ karѵonikѵ	5 1/8 цол. кѵб.

Deskpiepea апелор minepале din Franцensѵрѵn.

§. 331. Franцensѵрѵnen (fontîna лѵї Franчiskѵ) nѵmitъ ші Kaisep Franцensѵрѵnen, se aflъ întp'o depъртаре d'o оръ de Егер, кѵ каре орашѵ se komѵnikъ прintp'o frѵtoasъ алее. Însъ ачeste fontîne eраѵ în цечінътate de mѵлlѵ timпѵ kѵnoskѵte, ші kiap din anѵл 1642 Kasпарsѵрѵш fъkѵ o menціѵne despe dînseле în deskpiepea sa despe mѵnці kѵ молitfї. Kѵ toate ачestea n'a fostѵ ворѵа despe fontîna Franцens de astъzї, чі de ѵna че se afла апроапе de орашѵ.

§. 332. Franцensѵрѵnen se împarte în маї

www.dacoromanica.ro

мѹлте fontîne, din kape чinчĭ sînt челе maĭ importante ла întpeбѹinцape, adikъ:

I. Fontîna Fpanчiskѹлѹĭ, (Franzensbrunnen).
II. Fontîna Лѹisеĭ (Louisensquelle).
III. Fontîna noѹъ, saѹ sopцentea peчe.
IV. Fontîna sъpatъ, (Salzquelle).
V. Fontîna kîmпieĭ (Wiesenquelle).

§. 333. Aчeste ane sînt foлositoape atît ла беѹtѹ, kît шi nentpѹ skълdatѹ, шi ла faчepea бъiлop se întpeбѹinцeazъ în difepite npenapaцiĭ, npekѹm ka бъĭ de dѹшe, ka бъĭ de stponitѹ шi ka бъĭ de плoae.

§. 334. Опepaцiѹniлe esenцiaлe aлe aчestop fontîne mineparе asѹnpa opranismѹлѹĭ aѹ o afinitate foapte mape întpe eлe, în npiвinцa npinчiniiлop kapi ле konstitѹe. Asemъnatѹ aлtop ane înaвѹцite de aчidѹ de fepѹ, de aчidѹ kapбonikѹ, de aлkaлi шi de sape, eлe onepeazъ întp'ѹn modѹ ipitъtop, esчitъtop, întъpitop, faвopisъ aktiвitatea stomaxѹлѹĭ шi a kanaлѹлѹĭ intestinaлѹ, stîpneшe toate akpimeлe esistante, adѹчe eшipe afapъ, însѹfлeцeшe sistema вaseлop, înkълzeшe, esчiteazъ sistema neрвoasъ (kѹ esчenцie de fontîna sъpatъ, a kъpia onepaцiѹnĭ sînt pekopitoape disoлвente шi aпepitiвe, fъp'a esчita шi a înkълzi). Пe лîngъ aчestea onepeazъ înвiopîndѹ шi îmпѹtepniчindѹ sistema ѹtepinъ (a mitpeĭ) sînt diѹpetiчe nentpѹ pinikĭ, ameлiopeazъ mestekapea sînцeлѹĭ, nѹne în enepцie плastiчitatea шi penpodѹkцiѹnea opranismѹлѹĭ întpeгѹ, шi în цenepe îmпѹtepniчeшe.

www.dacoromanica.ro

§. 335. Principiile predominative ale acestor ape minerale este acidele carbonice ši sapea, boalele în care se arată folositoare aceste bъї sînt celе urmъtoare:

Slъbičiunea, Boale provenite din neaktivitate, ši starnaţiunї în mînteče, Debilitatea stomahelї, Nenofta de mînkare, Konglutinaţia ši akrimele stomahelї, Flatuositatea. Konstipaţiunea, Starnaţiunile ši înflъtъrele fikatelї, Boalele splineї ši ale fikatelї kîndŭ provinŭ din debilitate, Învetarea sekreţiunilor veninelї, Inokondpia, Melankolia, Emoroidele, Boalele kroniče ale organelї respiraţiuneї kîndŭ aceste boale provinŭ din debilitatea ši relassaţiunea (relъsarea, starea unїї lъkrŭ slabŭ, care nu este întinsŭ dupъ običeiŭ) membranei mukoase, prekum înbekite katare ale pentelї, gutăraiŭ, blenopoeele nneumînilor, închipuia de flisie flegmoasъ, însъ ku lъare aminte, ka în împrejurъrї sub inflamatorii, în care întrebuinţarea feruginoasъ ar fi în genere foarte vătъmătoare, atunčї s'ar kuveni sъ se întrebuinţeze čele mai uşoare ši alinătoare ape minerale, ši ele prokurъ singure în kasurї de nevesitate uşurinţъ ši alinare unde toate čele-lalte fontîne ar fi vătъmătoare, mai viptosŭ în flisiile flegmoase ale nneumînilor care aŭ fukutŭ vr'o propъştire, la care alinъ tusea čea penibilъ ši konioasъ; — Boalele provenite din starnaţiu-

www.dacoromanica.ro

пеле ші деБілітъціле sistemeĭ ѕterine, Nерегѕ-ларea пн дѕрероаsa кѕрџере лѕnatikъ a femeілор, sterілitatea, flѕssiѕніле (skѕpsopіле) пasіве але sînџелѕĭ ші flегтеĭ, боалеле органелор ѕрінаре, natimeле лѕтещĭ kpoніче, konглѕtinаџііле, emo-poidele kѕ înflъtѕpĭ, sѕnъръріле nisinѕлѕĭ ші але netpeĭ, diskpasia, прекѕт клоросеа, skpofѕлѕл, paxi-tѕл, esantemeле пелеĭ опініатре, anostema, natimeле продѕse din меркѕріале; — Боалеле de mѕлta пердере а ѕторілор, ka прін emopaџie, прін fa-чері dese ші іѕџі, прін доĭчітѕ îndeлѕнгатѕ ші kon-tinѕѕ прін onanie, прін полѕџіѕні, прін esчese în amopѕ, прін diapee, прін saлівaџіѕні, прекѕт ші прін деБілітъціле віеџеĭ провеnite din mѕлte ші греле боале sѕfepite; — În чеде din ѕртъ боалеле нер-велор kpoніче, прекѕт istepia, inokondpia, meлan-kолia, ameџeaлa, дѕререя de kanѕ пepвoasъ, kpamne, деБілitatea memopieĭ, începѕtѕл de napa-лisie, nenѕtinџa БърБаціaлор.

§. 336. Este intepzisъ kѕра ачesteĭ ane mi-nepaле ла ѕрmътоареле боале:

Плеtopa, konџesџiѕніле, înkлінъріле ла skѕp-soape de sînџe ші anoплesie, ла împpeжѕръpĭ fe-Броасe, ла віџіѕрĭ органіче, ла sѕпѕраціѕніле орга-нелор intepne ші делikate.

www.dacoromanica.ro

Ana.ıse.

În 16 вчіі de апъ se konpindъ грапе:

Кıорпатріѕт . . .	9, 2306.
Ѕвлfатъ de sodъ . . .	24, 5047.
Карвопатъ de sodъ . .	4, 1886.
Калкаріъ кѕ ачідъ карвопікъ .	0, 6720.
Лition кѕ ачідъ карвопікъ .	0, 0376.
Stponцianъ de ачідъ карвопікъ .	0, 0031.
Oksidъ de fepъ кѕ ачідъ карвопікъ	0, 2350.
Oksidъ manran карвопікъ .	0, 0430.
Калкаріъ кѕ ачідъ fosfopікъ .	0, 0230.
Пъмînтѕ kpemenosъ . .	0, 4731.
Пъмînтъ арцілосъ кѕ ачідъ fosfopікъ вasікъ . . .	0, 0123.
	42, 2232 гр.
Газъ карвопікъ . . .	40, 85 дол. кѕв.

Deskpіepea апелор тіпералe din Біліп, апѕте Білінер ѕавербѕпеп.

§. 137. Біліп este ѕп орашъ тѕпічіпалъ че se aflъ ла поалеле тѕптелъї de тіжлокъ пе рîѕл Біла, кѕ депъртаре de 9 міле de Прага, 3 міле de Леitmepitz ші кѕ 3000 локѕіторї.

§. 338. Fontînеле ачestop апе sînt de doъ felѕрї:

I. челе Кароліпе ші

II. челе Iosefine.

§. 339. Апа se бea парte în локъ ші чea маї

www.dacoromanica.ro

mape кѣantitate se tpimite în toatъ Eѫропа. Nѫmъpѫл ѫpчoapeлop tpimise ne totѣ anѫл este de ла 90—100,000. Ana kîndѣ e tpasъ de kѫpîndѣ se apatъ лimnede ші tpansnapintъ ші ape ѫn гѫstѣ akpішop, нлъkѫtѣ, шikantѣ ші pekopitop, o temneatѫpъ de 9,5° R., o гpeѫtate snečifikъ de 1,00531—1,0065, ші a fostѣ analisatъ de Reufs ші Steinmann.

§. 340. Челе d'întiѣ onepaцiї але avestop ane asѫnpa opganismѫлѫї sînt ipitъtoape ші înвiopътoape nentpѫ nepвеле stomaxѫлѫї ші kanalѫлѫї intestinalѣ.

§. 341. Onepaцiile лop maї tîpziѣ sînt foapte disoлвente ші kѫpъцitoape nentpѫ starnaцiѫniле ші indѫpaцiѫniле sistemeї лimfatiче ші гlandѫлare.

§. 342. Боaлеле în kape aveste ane minepале se apatъ kѫ folosinцъ sînt челе ѫpmътoape:

Боaлеле metвpaneї flegmoase але kanalѫлѫї pesѫflъpeї, katapeле kponiче, flѫssiѫnї flegmoase але nneѫmînilop, înчenѫtѫл ftisieї че se dekлapъ npin skoatepe de flегmъ, difepiteле боale kape se baseazъ ne înflътѫpї ші плetopa вънoasъ, inokondpiile ші istepiile matepiale, indѫpaцiile fikatѫлѫї, snlineї ші гlandѫлeле mîntečилop, skpofѫліle, боaлеле organѫлѫї ѫpinapѣ, iшѫpia, stpantѫpia, sѫnъpъpile ni·sinѫлѫї ші netpeї, nepeгѫлъpiле tepmenѫлѫї, npekѫm ші menstpѫaцiѫniле învetate, pape saѣ гpеле.

§. 343. Sînt intepzise sѫs apътateле ane ла ѫpmътoapeле боale:

Ла плetopeле, ла konцesцiѫniле, ла înkлinъ-

www.dacoromanica.ro

піле supe inflamaţiúnĭ saŭ supe skŭínatŭ sъnţe, în kasъrĭ feвріле, ші în sъnвraţiúnile (koачере, kъrţepe de пroaie) organelor interne.

§. 344. Прінчіпіул predomnitor al aчestor ape mineraле este gazul de aчidŭ karвonikŭ.

Analise.

În 16 unчiĭ de apъ se konpindŭ grane:

Fontineле Iosefine. dъиъ Steinmann.

Natpon de aчidŭ karвonikŭ . . .	23,948 гр.
Lition de aчidŭ karвonikŭ . . .	0,088
Пъmîntŭ въposŭ de aчidŭ karвonikŭ .	2,349
Marnesie de aчidŭ karвonikŭ . . .	1,976
Stponţianъ de aчidŭ karвonikŭ . .	0,014
Oksidŭ de feрŭ kŭ aчidŭ karвonikŭ . .	0,049
Oksidŭ de manganesie kŭ aчidŭ karвonikŭ	0,011
Natpon de aчidŭ sulfŭrikŭ . . .	5,539
Sulfatŭ de potasъ	1,891
Klorŭ natpiuм	2,927
Fosfatŭ de пъmîntŭ arţelosŭ-вasikŭ .	0,014
— de kalkariĭ-вasikŭ . . .	0,005
Пъmîntŭ kremenosŭ	0,388
Gazŭ de aчidŭ karвonikŭ	39,199 гр. 34,580 цол. k.

Fontineле Karoliniane.

Natpon de aчidŭ karвonikŭ . . .	17,987 гр.
Lition de aчidŭ karвonikŭ	0,081
Пъmîntŭ въposŭ de aчidŭ karвonikŭ .	2,919
Marnesie de aчidŭ karвonikŭ . . .	1,544
Stponţianъ kŭ aчidŭ karвonikŭ . .	0,014
Oksidŭ de feрŭ kŭ aчidŭ karвonikŭ . .	—
Oksidŭ de marnesie de aчidŭ karвonikŭ .	—

www.dacoromanica.ro

Natpon de aʋidŭ sălfpikŭ	5,332
Sălfatŭ de notasъ	1,634
Klopŭ natpiзm	24,37
Fosfatŭ de нъmîntŭ apцelosŭ-basikŭ .	0,005
— de kalkapiŭ-basikŭ	—
Пъmîntŭ kpemenosŭ	0,422
Gazŭ de aʋidŭ kapвonikŭ	32,418 гр. 21,628 цол. к.

Deskpiepea апелор тіперале din Теплitz.

§. 345. Aчestŭ opaшŭ se afлъ în Боemia, în okoлвл Лeitmepiцвлвї, kв anpoape ла 3,000 лokвitopї ші пропpietate a пpînчепелвї Edвapdŭ Mopiцiŭ de Клapi ші Aлdpinrep; kв denъptape de 12 noste de Прага, 8 miле de Dpesda ші 4 miле de Лeimepitz. Nвmeле sъŭ se depівъ de ла kввînтвл боemik teплі, (kaлdŭ), ші este datop opiцinea sa sopцenцiлop kaлde че se afлъ întp'însвл, a kъpopa deskonepipe, dвпъ mъptвpisipea челор маї mилцї skpiitopї, dateazъ de ла 762. Ŏn apxiepeŭ (влdikъ) de atвnчї, anвme Kostолог, aї kъpвia пъstopї aŭ afлatŭ nвmiteле sopцenцї, se ziче kъ a fъkвtŭ вn satŭ întp'aчелŭ лokŭ ші anoї s'a aшezatŭ ші ел întp'însвл.

§, 346. Sopцenцiле kaлde din Teплitz, пpekвm ші бъiле че se fakŭ dintp'înseле, noapтъ вpmътoapeле nвme:

www.dacoromanica.ro

I. Statiчеле (Städtischen).
II. Пріпчіареле (Fürstlichen).
III. Баia чіntѕріаріllop (Gürtlerbad).
IV. Бъіле de пeatpъ (Steinbäder).
V. Баia шерпілор (Schlangenbad).
VI. Баia de пѕчоasъ (Schwefelbad).
VII. Баia tempлѕлѕї (Tempelbad).
VIII. Баia miлitapъ (Militärbad).

§. 347. Операціiле esenціале але sopцenцiлор kaлde din Тепліtz întpeбѕinцate ka бaie, sînt înвiopъtoape шi esчitъtoape ла sistema nepвoasъ, disoлвente nentpѕ пpodѕktѕл шezѕtѕлѕї, mѕindѕ'л шi tonindѕ'л, faвopisъ aktiвitatea пeлeї, a instpѕmentѕлѕї ѕpinap, шi a kaналѕлѕї intestinaл, пpin ѕpmape asѕdъtoape, diѕpetiче, шi ѕшop disoлвente.

§. 348. Операціa ѕneї sopцenцї senapate difepъ dѕпъ градѕл tempepatѕpeї че se aflъ întp'însa. Бъіле чеде kaлde onepeazъ foapte mѕлtѕ ka esчitъtoape шi înfepвîntъtoape, шi întpeбѕinцate în лokѕpї nekѕвiinчoase, înлesneskѕ konцesцiѕniлe în kaпѕ шi пentѕ, пpodѕkѕ ameцeaлъ, insomnie, kapdiaлцie, skѕpsoape de sînцe, sѕdopї neste пъsѕpъ, tpemѕpъtѕpъ de miïnї, mape deбiлitate, шi aлte mѕлte întîmплъpї pеле, пpin ѕpmape sînt nечesapiї пѕmaї ла natimeле kponiче kape aѕ kapakтepѕл sлъбiчiѕneї. (Din kontpa чеде maї miчї бъї kaлde onepeazъ ла Шопаѕ maї пѕцinѕ esчitъtoape шi maї mѕлtѕ aлinъtoape, шi de ачееа sînt maї foлositoape ла nepsoaneле kape пъtimeskѕ de diбiлitate, ipi-

www.dacoromanica.ro

таблітate, ші de epetismъ, de kît бъіле din o-рашъ, kape лъkpeazъ маї fepбinte ші маї іste.)

§. 349. Întpeбвinдate пentpъ бевтъ aчeste апе опepeazъ ka destpъktoape a akpimілор, вшор di-solвente, (kape ape însвшіpea de a toni) апepi-тіве (deskвietoape), dівpetiче, (kape înлesneskъ skoatepea вdвлвї).

§. 350. Боалеле în kape se apaтъ folositoape aчeste апе kъ o efikaчitate foapte însemnътoape, sînt челе вртътoape:

Sвfepinделе înвekite, aptpitiче ші peвmatistiче, indвpaдia гландвлелор, ankілosіле, inflamaдia ла okї), kontpaktвpeле (боалъ kape stъ întp'o înдe-пenipe маї mape saъ маї mікъ ші îndeлвпгъ a mвшкілор), nodвpіле aptpitiче, paралisiіле în впеле пъpдї (вп fel de боалъ ла kape пepde чіпева kъ totвл saъ în пapte simдіpea ші înлesnipea de a mішka ліберъ metвpi kopпвлвї), înflътвpeле oa-селор, боалеле kape se apaтъ dвпъ metastase ap-tpitiче ші peвmatismatiче, prekвm; sвpditatea, op-вірea, astma, певpaлдііле (dвpepіле певpелор), svietika, боалеле органелор diдesдівneї (mistвi-peї), konглвtinaдівпеле (клеічівне, лъkpapea прin kape вп лъkpъ se faче клеіosъ saъ se înkлeeще kъ алтвл), боалеле вепінвлвї, adikъ гълбінареа, starnaдівніле (înчetapea впъї flвidъ în kъpдepea, în чірkвлареа лвї, ші indвpaдівніле органелор пîn-течілор, sвпърътріле emopoidiale, боалеле ор-ганелор вріпаре (вdвлвї), nisinвл ші neatpa.

www.dacoromanica.ro

воалеле пелеї челе кроніче, печінцінї, апosteme înвekite, fрînцеріле оaселор провenite din рънірї греле ръѣ вindekate.

§. 350. Afaръ din бъіле de апъ se aflъ ші ви fel de moop minepaл каре іаръшї se întpeввінцеazъ пentpв kвpa de бъіле.sвs-zise.

Апалізea fontînеї пріпчіпале.

În 16 вичіі de апъ se konpindъ грane:

Svlfatъ лiksiві . .	0, 097,460.
Svlfatъ de sodъ . .	0, 289,139.
Fosfatъ de sodъ . .	0, 013,964.
Karвonatъ de sodъ . .	2, 634,656.
Klopnatpiвm . .	0, 433,247.
Karвonatъ de stponцianъ .	0, 026,718.
Karвonatъ de kalkapiъ .	0, 330,442.
Karвonatъ de marnesie .	0, 087,986.
Oksidъ de manran karвonikъ	0, 021,421.
Oksidъ de ferъ karвonikъ .	0, 018,736.
Пъmîntъ apцiлosъ kъ aчidъ fosfopikъ	0, 019,425.
Пъmîntъ kpemenosъ .	0, 442,930.

Deskpiepea бъілор de ла Apanatak.

§. 352. Aчeste бъї se aflъ în komitatвл O-вер-Алвenser în Tpansilвania, doъ noste ші жв-mътate denapte de Kponstadt, anpoane de xotapele noastpe. Fontînele aчestea вinъ din înвечinatele пъdврї. Temпepatвpa este 9° R.

www.dacoromanica.ro

§. 353. Prinчipiяl predominatiвъ al aчestop anе este aчidяl karвonikъ, ne lîngъ kape se maï aflъ ші karвonatъ de marnesie ші вarъ karвonatikъ, prekят se ва arъta în analise:

§. 354. Гяstяl лор este akrішor ші înцeanъ ла lімвъ.

§. 355. Operaцiile esenцiale ale aчestop anе asяipa organismяlяї sînt чele яrmъtoare:

§. 356. Întrebяinцate în dosъ mape, лякreazъ ла яdъ ші asяdape, ші fakъ eшipe afaръ.

§. 357. Întp'o depъrtape de Брашовъ, aчeste бъї se aflъ *sitsite* în mянцї, яnde okянъ o nosiцie din чele maï pomantiче. Ші aчi sînt toate komoditъцile trebяinчoase nътimашілор, ші o mялцime de preîmблърї ші netpeчerї. Ашezътînтял бъілор este nяsъ în dpentял fontîneï de яnde se skoate ana, atît nentpя бextъ kît ші nentpя skълdatъ.

§. 358. Aчeste anе minepale aъ tot aчelaш efektъ kя ale Борsekяляї, aвîndъ oape-kape asemънape kя ele desnpe kяalitatea лор, kя atîta diferinцъ nямaï, kъ aчeastъ anъ este maï слабъ ші nя aша peче, nentpя kape sfîpшitъ se întrebяinцeazъ ka o kяpъ pregътitoape nentpя kяpa de Борsekъ.

§. 359. Боaлеле în kape se apatъ folositoape aчeste anе, sînt чele яrmътoape:

§. 360. Aptpitял, pexmatismял kponikъ ші katapял kponikъ, блепopeіle stomaxяlяї ші a tpaktяляї de mistяipe ші цenitaліeї, клoposea, kîndъ ва

www.dacoromanica.ro

провені din вре o metastasе saŭ din deвiлitate, saŭ daka sekpeцiвниле ши eskpeцiвниле нв notŭ fвnkцiona вine.

Analise.

Natpon kв avidŭ вълfвpikŭ . .	1, 60.
Клорнатріум	1, 00.
Natpon kв avidŭ карвonikŭ . .	9, 60.
Marnesie kв avidŭ карвonikŭ . .	1, 60.
Калкарій kв avidŭ карвonikŭ . .	12, 80.
Oksidŭ de fepŭ kв avidŭ карвonikŭ	10, 24.
Estpaktивŭ	0, 50.
Пъmîntŭ алвminosŭ	0, 90.
	28, 24 гр.
Avidŭ карвonikŭ	41, 60 цол. квб.

§. 361. Ачі se маї aflъ înkъ doъ fontîne miперале калde de ла Хебиц, ши вna рече лîngъ satвл Цidвek, каре seamъnъ kв Арапатаквл.

Deskpiepea вълор de ла Бopsek.

§. 362. Aчeste бъї se aflъ în Transilвania.

§. 363. Пpінчипівл predominativŭ dintp'aчeste апе mineрале este avidвл карвonikŭ.

§. 364. Операцііле лор esenцiале asвпра opганismвлвї sînt ipitative ши înтъpitoape пentpв sistema пелеї ши a первелор, pekopitoape пentpв sistema sînцелвї, analizътoape пentpв органеле пînte-

www.dacoromanica.ro

чілор, ші îndemnътoape пentрѫ sekpeцiѫnї ші es-kpeцiѫnї.

§. 365. Боалеле, în kape se apatъ маї foлositoape aчeste апе sînt челе ѫpinътoape:

Маї mѫлte feлѫpї de kолікъ ші sѫnъpъpї de stomakъ ші de tpaktѫл mistѫipeї, stpanгѫpia, iшѫ-pia, skpoґѫлѫл, гълбепареа, idponika, pахітѫл, ap-tpitѫл, esantemeле kponiче, indѫpaцia testikѫларъ, indѫpaцia цîцелор, peѫmatismѫл kponikъ, katapѫл kponikъ, блепореіле пneѫmînілор, a stomaxѫлуї, a maцелор ші a sistemeї ѫpinoetiче.

§. 366. Апеле minepале de ла Бopsekъ sînt пline de enepцie ші foapte иѫterniче. Еле se întpeбѫinцeazъ ші de skълdatъ ші de бextъ. Пѫse în клon-dipe aчeste апе minepале fakъ o întinsъ кълътo-pie, пе ѫnde se bîndъ de ла 80—100,000 клon-dipe în toate пъpцiле, atîtъ пentрѫ foлosъ, kît ші пentрѫ гѫstъ. Amestekate kѫ biнъ ла masъ, prodѫkъ o бextъpъ delічioasъ, nѫmitъ бopbisъ.

§. 367. Бopsekѫл este ѫn лokъ frekѫentatъ de mѫлtъ лѫme, dap маї adesea de Молдовенї, kapi sînt вечінї foapte anponiaцї, ші de mѫлцї Ромънї, atpaшї de kѫalitatea sѫnepioapъ a aчestop апе pe-nѫmite, пpekѫm ші de înkîntътoapeле seле nosiцii, de komoditъцiле ші nesnѫseле петречерї че ле noate гѫsta чінева аколо.

§. 368. Afapъ dintp'aчeastъ fontînъ маї este ші înkъ ѫna, kape ape o пpегътipe de бъї de skълdatъ kѫ челе маї марї komoditъцї, ші a kъ-

www.dacoromanica.ro

pia точірлъ se apaтъ foлositoape ла впеле рапе ші бвбе векї ka вп спечіфікъ.

Analise.

Sвлfatъ de sodъ	1, 60.
Клornatpiвm	0, 60.
Карвonatъ de sodъ	17, 20.
Карвonatъ de marnesie . . .	4, 80.
Калkаріъ карвonikъ . . .	11, 40.
Пъmîntъ алвminosъ . . .	0, 80.
Oksidъ de fepъ kв avidъ карвonikъ	0, 16.
Пъmîntъ kpemenosъ . . .	0, 80.
	37, 36 гр.

Deskpiepea вълор тіперале din Mapienвad.

§. 369. Mapienвadвл este kв depъptape de 18 тіле de ла Прага, 5 тіле de Карлвbadъ ші 5 тіле de ла Fpanцenвpвnen, ші se aflъ întp'o вaie înkonцiвpatъ pretвtindenї de твпцї, 1900 пічоаре d'asвпра търеї.

§. 170. Пeste dpвmъ de Mapienвadъ sînt doъ ашezъminte de бъї: чел вekiъ ші чел пвоъ.

§. 371. Пepsonalвл sanitъцеї (das Sanitäts-personal) konsistъ de шease medічї gradвіцї, вп хірвргъ ші вп спечіеръ. Ekonomia tвtвлор fontî-

www.dacoromanica.ro

пелор ші бъілор, прекът ші гарdiani fontînелор ші maestрi бъілор staў съб askълtареа kanonічілор din Чеплер. Afaръ dintр'aчeasta, în timпъл къреї, se aflъ ші kîte ън komisарў поліцieneskў k. k. oрîndъітў din Прага, пе лîngъ kape se маї алъгъръ ші ън ofiцерў k. k. пentрu împrежърърї miлitape.

§. 372. Чea маї folositoape fontînъ este fontîna krъчеї (der Kreuzbrunnen), kape se aflъ în naptea nopdikъ a локълъї, ла пічоареле piskълъї de neatръ, fъkътъ de granitў порfiрikў ші întърitъ kъ neatръ serпentinъ. În 24 оре kърце o anъ de 1439 пічоаре kъбіче, a kърia temпeratъръ este de 9,5° R. ші a kърia greътate sпечifikъ se aflъ de 1.00941. Трasъ de kърîndў ana se apatъ лimпede, dap se tърбъръ îndatъ че ва fi esпъsъ ла aеръл atmosfepikў, (къчї razъл aчidў karбonikў se nape a nu fi tape·легatў, ші ape ън rъstў kam sъpatў ші akрішор.

§. 373. Fontîna лuї Amбrosiў (der Ambrosiusbrunnen), kърце în naptea desпре pesърitў a aчestuї локў, între ашezътîntъл чел вekiў ші ашezътîntъл чел nъoў de бъї, dintр'un soлў бълtosў. D'asъпра eї se înalцъ ън akoпeremîntў sъsцinътў de oптў колоане ші konstpuitў dъпъ ън stilў rotikў. Aчeastъ fontînъ варsъ în 24 оре o anъ de 75 пічоаре kъбіче, kape ape ън rъstў плъkътў kam akрішорў ші peче, a kърia temпeratъръ este de 7° R., ші a kърia greътate se aflъ de 1,00234. Ea se întpebuinцeazъ маї мълt ka бaie în ашezътîntъл

www.dacoromanica.ro

чел нъоў, ші se бea de кътре indiцenї ka o бевъръ ordinaръ.

§. 374. Fontîna Каролineї (der Carolinenbrunnen), алъ datъ нъmitъ fontîna нъоъ (der Neubrunnen), къ denъptape de 746 stînжinї de ла fontîna лъї Amбrosiў къ o кънолъ înълцatъ d'asънpa'ї ші konstpъitъ къ ontў колоane kopintîve, вapsъ în 24 ope o anъ de 405 пічоape къбіче, kape este лimnede ka kpistaлъл, къ ън rъstў kam akpішopў, ші este întpebъinцatъ nentpъ бъї în ашezъmîntъл чел нъоў. Temneratъpa sa este de 7° R. Гpeътatea sa snечifikъ de 1,00321.

§. 375. Fontîna Mapieї (die Marienquelle) кърце dintp'ън soлў бълtosў în кърtea вekiълъї ашezъmîntў de бъї, întp'ън вasinў konstpъitў de stîлпї, лънгў de 10½ stînжinї ші лatў de 3½. Ana kape кърце în 24 ope este de 5280 пічоape къбіче, kape, de кърîndў tpasъ, se apatъ кларъ, tpansnanapintъ, ґъръ miposў, ші d'ън rъstў kam akpішopў. Temneratъpa sa este de 5, 9—10, 5 R., snечifika eї гpeътate de 1,00078, ші este întpebъinцatъ nentpъ бъї.

§. 376. Fontîna пъdъpeї (der Waldbrunnen) se aґлъ întp'o pавinъ de пъdъpe, къ denъptape de 250 stînжinї de ла fontîna kpъчeї. Fontîna este zidităъ ші akoneritъ. Kîtъцimea aneї kape кърце în 24 ope este de 37 пічоape къбіче.

§. 377. Fontîna лъї Fepdinandў (der Ferdinandsbrunnen) se aґлъ întp'o kîmnie, anpoane ла

www.dacoromanica.ro

вре о 700 стînжинї денъртатъ де ашезътînтъл чел нъоў ал бъілор, не марцinea стînгъ а рîвлецълуї Аъзховіцў.

§. 378. Ачеастъ fontînъ îшї аре нътеле де ла чесарул Fердinandў I., зъв гъвернъл кързіа s'a organisatў ачі о салінъ în анъл 1528. Кзantitatea анеї каре кърце în 24 оре este de 2891 пічоаре кзбіче. De кърîndў трасъ апа este fоапте лімпеде шї кларъ, шї плінъ de снътъ, fъръ міросў, dар de ън гъстў неплъкътў, кам акрішорў шї съратў. Температура анеї este de 7,5° R., грестатеа sa снечифікъ de 1,00462.

§. 379. D'asупра ачестеї fontîне esteînълцатъ о кънолъ конпінзътоаре de зече колоане шї маї мълтў de 20 пічоареînалтъ, не каре еа конпінde о галерie лънгъ de 158 пічоаре не тоате пърціле desпре резъритў шї desпре апъзў, шї deskisъ кътре зъd нътаї, зъзцінътъ de 16 колоане шї акоперитъ. În терминъл de ла апъзў se aflъ о салъ маре destinatъ пентръ оазпеці de къръ, desпре резъритў este локъінца гардіанілор fontîneї шї локалъл, în каре стаў пъstрате ълчоареле каре sînt пентръ esпediatў. Апа este întребъінцатъ нътаї пентръ бєътў.

§. 380. Fontîna минералъ din кîмпie (das Wiesensäuerling) se aflъ апроапе ла вре о 130 стînжинї денарte de fontîna лъї Fердinandў, не марцinea стînгъ а рîвлецълуї Аъзховіцў, пъ este зідитъ шї нічї пъ se întребъінцеазъ.

www.dacoromanica.ro

§. 381. În ȣрma analisiлор хіmiче че s'aȣ̆ fъkȣtȣ̆, s'a вътzȣtȣ̆ kъ diferiteлe fontîne mineрале din Mapienбadȣ̆, în kape Natpon sȣлfȣpikȣ̆ fache naptea predominatівъ, ші kȣ toate kъ împpeȣnъ întpъ în kлasa fontîneлор de sȣлfatȣ̆ de sodъ, dap se împaptȣ̆ dȣпъ vapietatea пърцiлор лор хіmiче ȣл-tepioape în ȣpmъtoapeлe sȣвîmпъpцipї:

a) În fontîne aлkaлiцe kȣ sȣлfatȣ̆ de sodъ, întpe kape se konpindȣ̆ fontîneлe Kpȣчеї ші aлe Mapieї.

b) În fontîne fepȣцinoase aлkaлiче kȣ sȣлfatȣ̆ de sodъ, în kape kлasъ intpъ fontîneлe Kapoлineї, aлe лȣї Ambposiȣ̆ ші Fepdinandȣ̆, ші

c) În fontîne mineрале aлkaлiче saлine, întpe kape se konpinde fontîna пъdȣpeї saȣ̆ fontîna лȣї Eoлe.

§. 382. Din toate nȣmiteлe fontîne de ла Mapienбadȣ̆ ачееa kape лȣkpeazъ kȣ maї mȣлtъ tъpie ші enepцie este fontîna kpȣчеї, a кърia onepaцiȣne este disoлвentъ, deшeptъtoape, neagpъ-вepde despre kȣлoape. Dap ap гpeшi чine-va foapte mȣлtȣ̆ kîndȣ̆ ap întpeбȣinцa aчeastъ апъ nъmaї пentpȣ o doktopie лaksatiвъ ші ap fi konsidepatȣ̆ mateрiiлe deшeptate din kopпȣ'ї nȣmaї ka pestȣpiлe бȣkateлор; maї mȣлte sînt чeлe din ȣpmъ adeвъpate aktiвe sekpete, пpin kape se kȣpъцъ ші se deшaptъ mateрiiлe veninoase, fлегmoase ші гpase kape se afлъ în sînце, a кърopa înfъцiшape o pekȣnoaще чinева

www.dacoromanica.ro

дѫпъ о кѫлоареînkisъ, вîskoasъ, дѫпъ о faцъ палidъ ші гълбенічоасъ, дѫпъ грeѫtatea ешireї afaръ, ші înkлinareа ла înflътѫre ші starnaцiѫnї. Ast-felъ o-пereazъ ші ла sînце skimбîndъ'л ші înбѫnъtъцindъ'л. Din sînце treче operaцiѫneа eї disolвentъ ші în organele чele-лалte ші se skoate prin îmѫлцireа transpiraцiѫneї ші sekreцiѫniле ѫrinare, prin toniреа starnaцiѫnilor în sistema лimfatikъ ші глandѫларъ, prekѫm ші în sistema fikatѫлї ші a вineї-поарte. În ţenere fontîna krѫчеї опereazъ asemъnatъ kъ fontîneле din Karлsбadъ, însъ sînt maї nѫцinъ nъtrѫnzъtoare ші înkълzitoare, ші în priвinца nърцilor seле ximiче este foarte егалъ kъ nѫmiteле fontîne termale, pentrъ kare se nѫmeще ші Karлsбadѫл чел рече. Se întreбѫinцeazъ totъ pentrъ ачеле боале ka ші Karлsбadѫл, ші este maї kъ preferinцъ pentrъ ачеле indiвide ла kare апеле termale din Karлsбadъ sînt kam neфolositoare, adikъ ла плetore, înkлinare ла konцesцiѫnї ші flѫssiѫnї de sînце. Folositoare este aчeastъ апъ pentrъ бeхtъ ла nekѫrъцiile stomaхѫлї, grъmъdirї de вeninъ, flegmъ, akrimї, ла sekreцiѫniле viţioase але вeninѫлї, neешireа afaръ, апъsare de stomaхъ, ла kasѫriле боалелор провените din konцesцiѫnї вenoase, prekѫm sînt înflътѫреле ші indѫraцiѫniле fikatѫлї ші але splineї, ла starnaцiѫniле în sistema ѫterinъ, ла peregѫлъriле лѫпелор

www.dacoromanica.ro

femeeщĭ, ла emopoide, inokondpie, melanколіе, ла boaлеле organвлвĭ вріпарѣ, ла sвпъръріле petreĭ ші nisinвлвĭ, în челе din вртъ ла paralisiile basate ne o diцesцiвne вiцioasъ.

§. 383. Este interzisъ întrebвinцareа aчestop ane minerale pentpв nepsoaneле kape nътimeskѣ de mвлъ debilitate, saѣ de sвnвpaцivnĭ în organelə interne, ші ла împrежвръpĭ febpoase ші inflamatopiĭ.

§. 384. Aчeastъ kвръ se începe kв natpв пахаре ші se вркъ nînъ ла ontѣ, prevъzîndвse însъ ka ла nepsoaneле челе слабе saѣ kв stomaxвл ipitabil sъ se mesteче ana kв пвцinѣ лante saѣ sъ se skoaцъ din fontînъ kв пахаре înkълzite. Kîndѣ вор врта eшipĭ afaръ prea mвлte, atвnчĭ se împвцineazъ nвmъpвл пахарелор de бевтѣ; iap kîndѣ se ва aръta kв konstinaцivne, atвnчĭ se mestekъ kв 1–2 dpamвpĭ de sape de Карлвбадѣ snpe a skъna de sвnъpътoареле konцesцivnĭ ла петѣ ші ла kanѣ, saѣ se ва лва хапвріле întrebвinцate în Mapienбadѣ, kape sînt nentpв skoatepe afaръ, kape kв toate aчeste, n'ap trebвi sъ fie în totѣ dasna de kввiinцъ. Fetep pekomandъ kв dpentѣ kввîntѣ, în локвл aчestop хапвpĭ klistipe kв anъ din fontîna kpвчeĭ ka вn miжлокѣ чел maĭ sigвpѣ ші maĭ nesвnъpътop nentpв eшipe afaръ. Kiapѣ seapa se noate бea adese opĭ, лвîndвse în konsideraцie пвmaĭ обсерваццiile date nentpв бевтвріле de seapa.

www.dacoromanica.ro

§. 385. Adese orĭ întrebuinţarea kureĭ ku ana din fontînele de la Marienbadŭ se face dupъ kura de Karlsbadŭ, spre a obţinea maĭ bine operaţiunĭ din cele din urmъ ane şi un resultatŭ maĭ tare.

§. 386. Fontîna Marieĭ (die Marienquelle) se întrebuinţeazъ numaĭ pentru sъlъdatŭ, şi pentru proprietatea de ferŭ ce are, opereazъ într'un modŭ ipitativŭ, înviorъtor şi întъritoriĭtor, şi se aratъ ku folosŭ la suferirinţele reumatismatice şi paralitice, la kontrakture, la esanteme şi anosteme kronice produse din debilitate; la boalele konglutinaţiunilor ce provinŭ din atonie şi debilitate, la katarele kronice, poala albъ, la flussiunĭ de sînge pasive, boalele pervelor kronice, istepia. În cele din urmъ se întrebuinţeazъ aceste bъĭ şi ka kurъ, ne înţrebuinţarea internъ a fontîneĭ krucieĭ, spre aĭ întъri operaţiunea, saŭ ka kurъ dupъ urmъ, spre a o face maĭ durentъ.

§. 387. Operaţiunea fontînelor luĭ Ferdinad, Karolineĭ şi Ambrosiŭ este maĭ puţin disolventъ şi purgativъ din kausa puţineĭ proprietъţĭ de sare disolventъ şi a mareĭ kîtъţimĭ de ferŭ ku acidŭ karbonikŭ, de aceea este maĭ ipitativъ, esvitъtoare şi întъritoare, şi aceste fontîne se întrebuinţeazъ pentru acele kazurĭ, în kare vine-va maĭ are trebuinţъ de cele maĭ micĭ operaţiunĭ disolvente, însъ pentru o însemnatъ debilitate, şi o kon-

www.dacoromanica.ro

stitѹціѹne леоko-flегmatikъ, fontîna kрѹчeї ар пѹtea sъ mъpeaskъ deбiлitatea шi sъ adѹkъ лesne пe ѹn omѹ̆ întp'o stape koлikatiвъ. Nѹmiteлe fontîne se întpeбѹinцeazъ atît ла skълdatѹ̆ kîtѹ̆ шi ла беѹtѹ̆, maї вîptosѹ̆ апа din fontîneлe Kapoлineї шi але лѹї Amбposiѹ̆, пentpѹ toate боалеле kape пpoвinѹ̆ din deбiлitate, шi a nѹme flѹssiѹniле пasiве de sînце шi de flегmъ, kasѹpiле kponiче але katapeлор în opганелe pesѹfлъpeї: în бponxiї, — пentpѹ боалеле пpoвenite din deбiлitatea sistemeї ѹtepine, anomaлiiле лѹnелор femeeщî, поала албъ, stepiлitate. — пentpѹ toate deбiлitъціле în ценеpe пpoвenite în ѹpma боалелор гpеле, пemъsѹpateлop aбѹsѹpî în плъчеpiле лѹmeщї, deseле лexѹsiї, — пentpѹ пapaлisiiле шi пenѹtinцеле бъpбацiлop.

§. 388. Este intepzisъ întpeбѹinцаpea aчestop апе ла toate боалеле în ценеpe în kape este вътъmъtoape апа kѹ fepѹ̆.

§. 389. Fontîna пъdѹpeї (die Waldquelle) este o fontînъ minepaлъ aлkaлikъ — saлinikъ, шi este foлositoape în боалеле memбpaneї mѹkoase, katapeле пenтѹлѹї kponiче, deбiлitatea шi konгѹstiнаціѹnea stomaxѹлѹї шi kaпaлѹлѹї intestinaлѹ̆, ла боалеле opганѹлѹї ѹpinapѹ̆, ла sѹпъpъpiле nisiпѹлѹї шi пetpeї, ла боалеле пepвелор kponiче, kpampe istepiче шi въpsътѹpe kponiче, saѹ̆ sinгѹpъ лѹatъ, saѹ̆ mestekatъ kѹ лапte op kѹ zepѹ̆.

§. 390. Afapъ din бъiле de апъ în Mapien-

www.dacoromanica.ro

badă se maĭ întrebăinţeazъ şi bъile de razĕ, ce se aflъ în maĭ mъlte lokъrĭ.

§. 391. Pentrъ bъile minerale de potolă se întrebăinţeazъ kъ folosă o moçirlъ mineralъ de karbonikă, ne kare o prokъrъ ăn lokă moçirlosă foarte abăndantă ce se aflъ în vechinъtate. Întrebăinţareа se face saă ka baie ţeneralъ orĭ ka baie lokalъ, saă în ceле din ъrtъ ka baie de kataplasma, şi foloseşte la esantemele oniniatre, înflъtъre, paralisiĭ, kontraktъre şi indъraţiънĭ ale glandъlelor.

Analisea fontineĭ krъcheĭ.

	dъnъ Bergelie.	dъnъ Rebъsă
Natron de achidă băkărikă . .	38,1158 gr.	23,677 gr.
Klornatrium	13,6636	8,993
Natron de achidă karbonikă . .	8,1332	15,030
Kalkariĕ kъ achidă karbonikă . .	3,8355	3,310
Pъmîntă talkosă kъ achidă karbonikă	2,7178	1,350
Lition kъ achidă karbonikă . . .	0,1144	—
Oksidă de fer kъ achidă karbonikă .	0,1750	0,286
Oksidă de mangană kъ achidă karbonikă	0,0384	—
Stronţianъ kъ achidă karbonikă . .	65,7845	53,046
Pъmîntă kremenosă	0,0038	—
Pъmîntă arţiloasă de fosfată bazikă .	0,0031	—
Estraktibă	—	0,306
	66,1802 gr.	53,811 gr.
Razĕ achidъ karbonikъ		8,385

www.dacoromanica.ro

Deskpiepea anelop minepale din Kapлsбpъn saŭ Fpaidentaл.

§. 392. Kapлsбpъn saŭ Fpaidentaл se aflъ întp'o vale îngъstъ şi aspръ a Onei, la pičoapele Altvatepъlъi, kъ depъptape de tpei ope de Fpaidentaл, 2353 pičoape d'asъnpa albiei mъpii. Înnpeжъpъл aшezъmîntълъi de бъi foapte anpoane se aflъ mai mълte лъkpъpi intepesante, asfeлъ nъmite Apmonia, Kaлea filosofiлop, Mъnteлe Gpaцълъi, Mъnteлe oiлop, ъneлe kasteлe de mъnte beki, Edeлstainъл, Obepstainъл şi Kaлkstainъл, fepъpiiлe de la Xъbeptskipxe, valea Лъdobiki şi Endepdopfъл; în čeлe din ъpmъ se înseamnъ şi înaлtъл mъnte Altvatepъ, dъne kape se бъkъpъ čine-va de înkîntъtopъл asnektъ pînъ la Mopabia şi Siлesia, prekъm şi opъшeлeлe Fpaidentaл, Zъkmantel şi aшezъmîntъл de бъi Gpefenbepgъ întp'o întindepe foapte mape.

§. 393. Stabiлimentъл бъiлop s'a nъskъt în anъл 1768, şi de atъnči ne tot anъл o mълцime nъmepoasъ de oaspeцi vinъ întp'aчestъ лokъ de kъpъ, atpaшi de fpъmъseцea чea înkîntъtoape, tъkъtъ şi fъpъ sgomotъ чe înfъцiшeazъ nъmiteлe бъi

§. 394. Zepъл чe se aflъ întp'aчestъ лokъ, kape este prepapatъ de nъstopi d'akoлo, din kaъsa kaлitъцei saлe, (kъчi oaia se nъtpeшte pe mъnцi), se întpebъinцeazъ în toate ziлeлe şi se adъчe kaлdъ înkъ de akoлo la Kapлsбpъnъ.

www.dacoromanica.ro

§. 395 Asemenea se aflъ akoло ші toate препарацііле пентрв вn ашезътînтв de kвръ kв апъ рече.

§. 396 Fontînele kape isвoreskв d'akoло aв пвmele вртъtoare:

1. Fontîna лвї Massimiliianв. Aчeastъ fontînъ noapтъ пвmele съв dвnъ înълцimea sa K. K. Apхidвчele Massimiliianв. Aчeastъ апъ este лimпede ші kв-patъ, ape вn гвstв akрішорв, ші se вea maї opdinapв de kътpe oasпецї mestekatъ kв лante kълdічелв saв zep de oї, saв kв sape de Kapлвadв. Asemenea ape ші o esпoptaцie de ла 15—18,000 ввtilii. Tемпepatвpa aчestop ane este 6°. R, ші kîtъцimea aneї че kвpце întp'o оръ din fontînъ se adвnъ ла 13085 цолвpї kвбіче.

II. Fontîna лвї Kapolв, îшї ape пвmele de ла Î. S. Apхidвчele Kapolв, ші seamъnъ kв fontîna лвї Massimiliianв, ші este împpевnatъ kв dînsa пpintp'o алее. Kîtъцimea aneї че kвpце din fon-tîna eї întp'o оръ este 30,000 цолвpї kвбіче.

III. Fontîna лвї Anton, kape seamъnъ kв чele d'întiiв, ші kîtъцimea aneї че kвpце întp'o оръ este de 4247 ц. k.

IV. Fontîna mineралъ kape kвpце ла шosea, ші kape este analогъ kв чele d'întiiв ші kîtъцimea aneї че kвpце din fontînъ întp'o оръ este 38,983, цолвpї kвбіче.

V. Fontîna kалсї filosofilop seamъnъ kв чele

www.dacoromanica.ro

d'întiĭ ші kîtъцimea aneĭ dintр'o oръ se adъnъ ла 4642 цolърĭ kъbiче.

§. 397. Din toate aчeste fontîne maĭ sъs nъmite se întpebъinцeazъ nъmaĭ fontîna лъĭ Massimiліanъ nentpъ бeътъръ, kape se ъpmeazъ în modъл dъnъ kъm amъ apътatъ în §. 42. Dap чeле-л-алte fontîne sînt întpebъinцate nentpъ faчepe de баie. Modъл înkъlzipeĭ aчestop ane este пpeкъm ъpmeazъ: îndatъ чe se ва adъna ana în basъл xotъpîtъ de баie se ва apъnka întp'aчea anъ o mape бъkatъ de fepъ apsъ, ші ast-felъ ana se ва înkълzi, iap пe de алтъ napte ximiчeще se ва skimba în niще бъĭ чe se nъmeskъ бъĭ de fepъ idpatъ.

§. 398. Kъ toate kъ amъ zisъ kъ nъmaĭ fontîna лъĭ Massimiліanъ este destinatъ nentpъ бeътъръ, dap nentpъ skoatepe afapъ se întpebъinцeazъ ші fontîna лъĭ Каролъ ъpmîndъse dъnъ kъm am apътatъ în §. 42.

§. 399. Опepaцiънiле esenцiale але aчestop ane sînt ъшop întъpîtъtoape ші înвiopътoape.

§. 400. Боалеле în kape se apatъ golositoape atît nentpъ бeътъ kît ші nentpъ skълdatъ, sînt челе ъpmътoape:

Mъkositъцiле ші akpimiле stomaxълъĭ ші atpaktълъĭ întpepъ de mistъipe, emopaцia kponikъ, ші flъssiънea de flegmъ nasivъ, diapea kponikъ, гonopea kponikъ, noала алъ kponikъ, tpînжi kъ mъkositate, nisinъл ші neatpa; asemenea ші боалеле kape sînt basate пe deбilitatea sistemeĭ

www.dacoromanica.ro

неврелор, de ачеea sînt folositoape ла kpamne, istepie, inokondpie ші паралisie.

Аналise dȣпъ Meisnepŭ.

În 16 ȣнчiĭ de апъ se konpindŭ гpane.

Калkapiŭ kȣ ачidŭ ȣȣлfȣpikŭ	.	0, 42	—	0, 30.
Калkapiŭ kȣ ачidŭ kapвonikŭ	.	4, 12	—	4, 51.
Клop de калчiŭ	. . .	0, 16	—	0, 07.
Пъmîntŭ талkosŭ kȣ ачidŭ kapвonikŭ		1, 18	—	1, 99.
Oksidŭ de fepŭ kapвonikŭ	.	0, 50	—	0, 50.
Пъmîntŭ kpemenosŭ	. .	0, 53	—	0, 51.
Manгanъ ші matepiaле opгaniче		ȣpme	—	ȣpme,
		5, 95 гp.		7, 8S гp.
Газŭ de ачidŭ kapвonikŭ	.	53, 3 ц. k.		43, 07 ц. k.
Газŭ idpoȣȣлfȣpikŭ	. .			ȣpme.

www.dacoromanica.ro

DESCRIEREA БЪЛОР DE ZERĂ.

Бăіле de zeră din Жілава în Romania.

§. 401. Amă авută okasie în kărsă de patrs anї de a faче обсерваціе болнавілор, karі fakă a-чea kăръ de zeră, ші kă toate kъ nă nътemă nămi satăл Жілава în klasa челор-лалте бъї, neavîndă чea maї mikъ препараціе nentr'ăn asemene ашезътînтă, dar înlesnipea болнавілор d'a afla în avestă sată zeră, fiindă mălte oї împrejărăл sъă, i îndeamnъ de a se dăче akolo nentrs faчereа kăreї лор, ші kă toate kъ пътimaші nă fakă бъї regălată, nїчї kъ aă zeră băпă, dăпъ kăm ap trebăi sъ fie, ші kъ ne lînгъ avestea maї săferъ de linsa înkъnerilor ші de trebăinчosăл nătrimentă ші алteле, am văzută болнавї kă patimъ de tăse kronikъ, kă ftisie floridъ, tărberkălоasъ, febre xektikъ, slъбічіне de nerve, mînkъrime nesăferitъ ne trăпă, o narte din eї aindekaцї kă totăл, ші алцi iar mălt maї ашорї de kît înaîntea kăreї.

§. 402. Sure a fi dap ăn stabiliментă nentr'o asemeneа kărъ, dăпъ kăm este de trebăinцъ, kă-

www.dacoromanica.ro

noskъ de mape imnoptanцъ de a se oвserва regъleле вrmъtoape:

I. Lokъl în kape sъ se вrmeze aveastъ kъrъ.

II. Preparaцia esaktъ a zerъlъї.

III. Modъl întrebвinцъreї lor.

§. 403. În nrivinца aptikъlъї I. sînt maї nreferabile lokъrile mвntene, (însъ nв prea înnalte), fiindъ kъ вn aerъ de mвnte este maї kъratъ шi mъltъ maї sъnътosъ, шi kape aveasta este вn aptikъlъ foapte nevesariь nътimaшilor, шi maї vîptosъ avelora dintre dînшi, kapi nътimeskъ de boale kroniче. Nвmaї la oxtika floridъ este de nreferatъ aerъl de kîmnъ, neavîndъ atîta oksiцenъ ka avel de mвnte, nentrв aveea asemenea nътimaшї este шi bine sъ remîe 2—3 ore ne zi kiap în kъrtea вnde se aflъ oile.

§. 404. În nrivinца aptikъlъї II., katъ sъ se oвserve kъ viteле, kape naskъ la mвnte, mistвeskъ felвrimї de florї aromatiче; aveasta se înцeleце din asimilaцia avelor arome kape se reflektъ în lanteле lor. Asemenea lante este destinatъ nentrв favereа zerъlъї, ve trebвe sъ fie dвlve шi viь, dвnъ kвm se nreparъ în Elveцia, шi kape nв prodвve nivї o svnъrare la traktъl de mistвire. Ka sъ aїbъ dar kvalitъцile verвte, este de trebвinцъ ka zerъl sъ se nrenare în modъl вrmъtorь:

§. 405. Îndatъ dвnъ mъlsъl lantelъї, ne kîndъ este înkъ kaldъ de kъldвra sa natвralъ, trebвe sъ se nвie într'însъl kiagъ de viцelь, adikъ în doъ

www.dacoromanica.ro

oka de лante треввeskъ de ла 15—20 dpamърї de kiarъ, kape amestekîndвse kв лanteле, îl taie învet fъръ fepтъръ, ші лasъ în fвndвл лвї o matepie în-kiegatъ, че se nвmeще kaшъ, d'asвпра къpia pe-mîne вn flвidъ лimnede, kвpatъ, dвлче ші kълdi-челъ. Avesta este metodвл чел маї бвnъ ал пре-параціеї zepвлвї, ші asfelъ ел пріеще kiapъ ла вn stomahъ слабъ, nepвos ші ipitativъ, ші nв prodвче ka челе-лалте akpimї, kолікъ, flatвленціе ші маї mвлte алte svfepinце.

§. 406. Avesta dap este zepвл чел kвpatъ пentpв бевтъръ, ші kape se nвmeще zepвл вій, пen-tpв kъ îшї ape înkъ natвpala sa kълdъръ, ші ko-прinde întp'însвл toatъ apoma лanteлвї; asfelъ, este folositop пentpв боалеле арътate маї жos; iap челе-лалте препараціі întpeввinцate sînt de лепъdatъ, ші nвmаї пentpв ekonomie se noate întpeввinца ла fa-череа бъilop, asfelъ dвпъ kвm îl fakъ пъstopi de aічї.

§. 407. Операціile zepвлвї asвпра organismв-лвї sînt челе вrmътoape:

§. 408. Kвръцъ вшop, analisъ starnaцівniле, iвцеще toate sekpeцівniле, ші ачеле але pinikilop ші але пелеї, prodвче вn хilъ nвoъ ші sъпътosъ, înвioреazъ ші kвръцъ tpвпвл, înoеще ші întввпъцъ-цеще toate sekpeцівniле.

§. 409. Basîndвmъ dap пе челе sвs zise, тре-вве sъ zikъ kъ, kîndъ o datъ хilвл se ameліореazъ, fъръ îndoialъ kъ ші sînцеле katъ sъ fie маї kв-

www.dacoromanica.ro

patĕ ші маї съпътосĕ, ші ſiindĕ къ ел este прinчiпiŭл каре înbiazъ organismŭл, dintp'însŭл se продъче ші o materie маї кŭratъ ші маї салŭбръ. De aceea este de înkpedinţatĕ къ, ла toate боалеле челе векї, каре провinĕ dintp'o stpikare a ътеzелелор трънвлвї, de se ва întpebŭinţa o asemenea кŭръ esaktъ, noate pesŭlta o metamopfose în organismĕ, ші, прin ъртаре ачeastъ кŭръ este folositoare în ъртътоареле боале:

1. Aptpitĕ. 2. Hsopiase. 3. Боалеле венеріче, каре nŭ potĕ fi bindekate de алте pemedii. 4. Тŭse kponikъ ші ŭskatъ, кŭ маре градĕ de ipitaţie în пневтinї. 5. Oxtika flopidъ. 6. Oxtika tŭберкŭлоазъ. 7. Toate боалеле нервоase че sînt продŭse dintp'o konstitŭţie delikatъ ші ipitativъ. 8. Asemenea skpofŭлŭл. 9. Indŭpaţia органелор нinтечелор. 10. Лента. 11. Emontisia. 12. Emonteia. 13. Atpofia. 14. Ъpdinapea, kindĕ провine din stpikъчiŭnea ътеzелелор органвлвї. 15. Фелŭpitї de esanteme. 16. Маї вiptosĕ Пpopiгŭл, ші 17. Tpinжi, kindĕ вор авea маї sŭs apътателе каŭse.

§. 410. Модŭл întpebŭinţъpeї ачестеї кŭре este ка бестŭръ, ші ка ваіе.

§. 411. Кŭра d'întîiĕ se faче în доъ kinŭpї: în бестŭръ de маре ші бестŭръ de mikъ kŭantitate

§. 412. Kindĕ ва чере трebŭinţa de a îndpepta ътеzелiле трънвлвї, saŭ de a analisa фелŭpitї de starnaţiŭnї în органеле нinтечелор, орї de a stîmnъра ipitaţia че продъче фелŭpitї de конце-

www.dacoromanica.ro

stiвnї în ппeвmînї, atвnчї se ва faче kвpa mikъ, adikъ se ва лва în termenъ d'o orъ nînъ ла o oka de zepъ de kвalitatea че o nвmiрътъ maї sвs; dap daka ва fi треввinцъ de операцiї nвpгative atвnчї se ва лва ші nînъ ла doъ oka de zepъ întр'o orъ; ші de ва fi печесарiъ ka волпавл съ faкъ ші бъї, atвnчї ел ле ва faче dвnъ modвл арътатъ în §. 44. Însъ ла înkълzipea бъilor треввe лвare aminte ka, dвnъ че se ва tврпа ka ла вр'о 10—11 вedpe de zepъ în вaie, апої съ se înkълzeaskъ o кълdape de 3—4 вedpe kв алтъ zepъ, kape ва гербе nînъ în колkote, ші kape съ se amesteче лпої kв чел d'întiiъ în вaie, înгріжindъ вine ka кълdвра ачелор бъї съ nв треакъ nічї o datъ neste 28° R.

§. 413. Регвлеле червte пentрв întreввinцareа kвreї kв zepъ sînt ачеле din §. 39—48.

§. 414. Ачeasta dap este o повацъ în preskвptape, iap пentрв чеї че вор авea треввinцъ de o asemenea kвръ, преквт ші пentрв DD. пропrietарї че вор dopi a faче asemenea ашезъminte пе тошiile D-лор, sînt rata a da челе маї de aпроape ші маї întinse esплikaцii.

Обсерваціе skвptъ asвпра вnвї staвiliментъ de kврв de zepъ.

§. 415. Am zisъ ka чea маї преferaвilъ posiцie пentрв вn asemenea staвiliментъ este чea de

www.dacoromanica.ro

мънte, atît пentръ aepъл чел кърatъ, kîtъ ші пentръ apoma zepълъї; însъ пentръ пътimaші de oxtikъ flopidъ katъ sъ лі se алeagъ ън лokъ, kape sъ пъ fie foapte înaлtъ.

§. 416. Totъ de o datъ este de трeбъinцъ ka aseмenea ашezътinte sъ aїбъ oї ші ваче пе moшiа лор, kъчї fъръ еле staбiliмentъл пъ ва aвea лokъ.

§. 417. Пе лîngъ aчestea, лokъріле челе маї faвopaбile пentръ ън aseмenea skonъ, sînt aчеле пе kape se afлъ ші oape kape fontîne de апе miперале, прekъm sînt Бобочі, Телега ші алteле aseмenea, ka, asfел, sъ ажънгъ în трeanta penъmitелор бъї de zepъ din Paineрцъ.

Бъіле de zepъ de ла Paineрцъ (în Silesia).

§, 418. Пе лîngъ frъmoasa ші pomantika nosiцie kъ kape a înfrъmъseцatъ natъpa aчestъ лokъ din Paineрц destinatъ пentръ бъї, kape se afлъ înълцatъ neste nівела търеї kъ 1,500 пічоape, пе лîngъ penъmita sa апъ miпералъ, nosedъ o metodъ folositoape, kъnoskътъ sъб пътеле de kъръ de zepъ

§. 419. Snpe a dobîndi опeраціile kъвenite але aчesteї kape, este de трeбъinцъ ka препараціа

www.dacoromanica.ro

ачеstѕї zерŏ sъ fie fъkѕtъ kѕ mѕлtъ лѕаре aminte, dѕпъ kѕm воiŏ арътa maї ла вале.

§. 420. Totŏ zерѕл, kape ва fi destinatŏ пентрѕ веѕtŏ, katъ s'аїбъ doъ kaлitъцї: sъ fie dѕлче шi вiŏ.

§. 421. Se înцелеце kъ zерѕл sъ fie гъtitŏ kѕ o matѕpъ animaлъ (kiarѕ) de вiцелŏ, шi проаsпъtŏ, iap nѕ kѕ feлѕpimї de aлte лѕkpѕpї, asemenea este de nечesitate kъ шi лaпtеле sъ fie mѕлsŏ проаsпъt din вakъ saŏ oae.

§. 422. Препарацiа zерѕлѕї se фаче în kiпѕл ѕpmъtop:

Îndatъ че лaпtеле ва fi mѕлsŏ, тревѕе fъpъ întîpziepe пѕsŏ înъѕntpѕ, sѕs-nѕmitѕл kiarŏ проаsпъtŏ, шi întp'ачеstŏ feлŏ pemîne zерѕл kѕ apoma лaпtелѕї вiŏ. Asemenea zерŏ sѕfepe kiap indiвideлe kape aŏ mape sлъвiчiѕne de stomaxŏ, kѕ *astmъ*, foapte nервоаsъ шi ipitantъ, kape nѕ пpiеще лaпtеле niчї o datъ.

§. 423. Операцiiле zерѕлѕї asѕпpa opganismѕлѕї, sînt чеме ѕpmъtoape:

Kѕpъцъ ѕшор, zopeskŏ toate sekpeцiiле шi eskpeцiiле, шi ачеле kape nopneskŏ asѕdapea шi ѕdѕл, desînfлъ feлѕpimї de înfлъtѕpї, kѕpъцъ, înвiazъ шi îmnodoвeskŏ ѕmezeлiле tpѕпѕлѕї шi fakŏ ѕn xiлŏ sъnъtosŏ.

§. 424. De ачееа este foлositop ѕpmъtoapeлор воале:

Tѕsea xponikъ ѕskatъ, ftisia fлopidъ, ftisia tѕ-

www.dacoromanica.ro

бєрквлоасъ, боала первоасъ, кîндъ болнавъл ва авеа о конституцие делікатъ къ апрîндере, каре продъче боала със зисъ, маї вîртосъ кîндъ ачеастъ боалъ ва фі вніть къ о diskpasie a вне:елеї трвпвлвї, каре атакъ невреле неконтенітъ ші împedikъ фънкціа лор нормалъ. Саъ къînkвіере, орї skрofвлъ.

§. 425. Болнавъл îшї ва îнчепе къра de бевтъ ші къ опт зіле маї тîрзіъ ва фаче бъї, însъ зервл каре ва фі de требвінцъ пентрв skълдатъ поате фі ші de ла къшърie гътітъ двпъ обічеівл човапілор. А трea парte din зеръ se înkълзеще întр'o къldаре ші къ ачеsta se вор înkълзі челе-л-алte пърцї, а кърора къldвръ съ пв фie маї мвлтъ de kît de градвл 24—28° R., ші прin врпаре тоate регвлеле че am маї deskрisъ пентрв întребвінцареа вneї къре de апъ мінералъ, сînтъ тотъ ачелеашї щі пентрв къра de зеръ.

§. 426. Вn асеменеа апгезътînt este ші ла Ішел ші аре обіекteле de със întokmaї.

www.dacoromanica.ro

DESCRIEREA BĂILOR DE MARE.

§. 427. Avemŭ kîteva amezăminte de asemenea băĭ, ši anume la Nordernaĭ în Ost. Frisianda, Trafemenda, lîngă Libekŭ, Rigenvalde în Pomerania ši Doberanŭ.

§. 428. Principiul predominator este avidul măriatikŭ prekum ši alkalĭ mineralŭ.

§. 429. Operaţiile esenţiale ce aŭ aceste băĭ asupra organismului sînt:

Iritative, înviorează sistema nevrelor ši a limfelor, prekum ši a glîndelor, ši organele sekreţiunei.

§. 430. Boalele la kare se arată folositoare aceste băĭ sînt:

Boalele nevrelor, adikă snasmele, mikrapele, kolika stomahului ši a pentrului, durerile dinţilor, epilepsia produsă fără vr'o komplikaţie kŭ vr'o altă boală, ši numaĭ dintr'un mare gradŭ de slăbiciune iritativă, asemenea kîndŭ această slăbiciune se va întîmpla să fie la oameni ţinerĭ kŭ pletoră ši inflamaţie aktivă, ši ano-

www.dacoromanica.ro

малие în sistema нервелор кѫtis (пелеї); inokondpiile, istepia провепітъ totѫ din kaѫsa sѫs zisъ; asemenea прosопалџia, pexmatismѫл. nodagpa, (în aчeastъ боалъ este маї вine ka апа sъ fie înkълzitъ, маї вîptosѫ ла tot felѫл aчesta de боале este de тpeвѫinџъ sъ se înчeanъ întîiѫ прin бъї kълdiчele, ші dѫnъ че a ѫpmatѫ болнавѫл kîte-ва бъї, atѫnчї sъ înчeanъ пе чele речї, dap kѫ лѫape aminte, ka чele d'întîiѫ sъ nѫ џie маї тѫлтѫ de kît 5—6 minѫte. (Ла oameni kapi aѫ înkлinape ла речеалъ, aчeste бъї sînt de тape folosѫ), skpofѫлѫл, felѫpimї de боале kpoпiче, ші боалеле de пеле kîndѫ вор fi локале ші fъpъ komплікape.

§. 431. Intepzise sînt aчeste бъї în боалеле ѫpmъtoape:

Слъвічіѫне ѫніversалъ kѫ лipsъ de peakџie din паptea natѫpeї. — Слъвічіѫне локалъ kѫ înkлinape de konџesџie ла opганеле delikate, înkѫiepea ші înflътѫpa opганелор пîntечілор.

www.dacoromanica.ro

DESCRIEREA BĂLOR REČĬ.

Băile rečĭ din Grefenberg.

§. 432. Grefenbergъl este o kolonie kare konsistъ din kîteva kase, šī kare, înainte de 70—80 anĭ, s'a stabilitŭ de maĭ mulцĭ bъrgesĭ veniцĭ din oръšelъl Silesieĭ Fraivaldaŭ depъrtatŭ k'o žътъtate oръ de avestŭ lokŭ, spre a fi maĭ aproape de kîmpъriле lor aflate avi. Kolonia s'a tras în partea nordikъ a Sъdeteĭ într'o pavinъ a Grefenbergъlъĭ, un dealŭ înaintea Kresteĭ bъeĭ cerbilor, kare este înaltъ de 3,000 picioare, pînъ l'aveastъ înъlцime. Kaseле kare sînt ašezate în partea cea maĭ înaltъ, sînt ale lъĭ Vinčenцŭ Ilpissnitz. Metoda inventatъ avi de dînsъl, konsistъ în skъrtŭ prekъt ъrmeazъ: dis de dimineaцъ, maĭ ordinar la 4 ore, bolnavъl se înfaše în pъtъre šī înveliтŭ spre a asъda, dъnъ o žътъtate oръ pînъ la o oръ, vine într'o adevъratъ asъdare. Îndatъ ce se aratъ asъdarea, se deskidŭ ferestreле pentrъ intrarea aerъlъĭ kъratŭ. šī la kîte 10—15 minъte bolnavъl bea un pahar de apъ reče.

www.dacoromanica.ro

Dвпъ че волпавѣл а авѣдатъ вр'о доъ оре, се дѣче аша віпеînвелітъ ла баіа рече, аколо îшї леапъдъ пъіѣреле ші 'шї ѣдъ капѣл ші пептѣл кѣ апъ рече, апої се арѣпкъ ші ел în баіе. Аколо ремîпе де ла 1—5 минѣте ші рар де ла 10—15, дѣпъ ачеаста се стерџе віпе ші 'шїînгъшѣръ бѣрта кѣ о гаше ѣдъ каре съ ſіе де 3 коџї лѣпгъ ші ½ де латъ. Апої се îмбракъ кît маї кѣрîндъ, ші гаче преîнбларе дѣкîндѣсе în тотъ д'аѣпа ла fонтîнеле апеї ші бîндъ din кîндъ în кîндъ кîте ѣп пахар де апъ, пîпъ în минѣтѣл кîндъ клопотѣлînвітъ пе тоџї оаспеџі съ се адѣне în сала де дежѣнаре, каре konsistъ în лапте, пîîне ші ѣптъ, ші în тімпѣл кълдѣреї ші граџї. Dвпъ че ва гаче дежѣнѣл, болнавѣл се дѣче пе поалеле Крестеї бъеї чербілор, спре а гаче дѣше, каре се аflъ în пѣтърѣ маї маре, destinate пентрѣ бърбаџї ші пентрѣ гемеї; апоїînчепе преînблареа кѣ скімбареа де беѣтъ апъ дѣпъ каре віпе тімпѣл де прînзітъ. Бѣкателе sînt пѣтрітоаре ші симпле; дѣп'ачеаста реînчепе преînблареа пîпъ ла 3 оре дѣпъ аміазї ші апої се întоарче în kasa sa ші се înгъшѣръ іар кѣ пъіѣреле сале, ѣрмîндъ întokmaї ка ші înaintea прînзѣлъї. Кîте о датъ се рекомандъ болнавілор съ гакъ кîте о жѣмътате баіе ла пічоаре саѣ о баіе ла капъ. Чіпа este тотъ аша грѣгалъ ка ші дежѣнѣл, ші daka тімпѣл о еарътъ поате гаче преîмбларе ші дѣпъ чіпъ, дѣпъ каре се адѣнъ тоџї пътімаші întр'о салъ каре este destinatъ пентрѣ пе-

www.dacoromanica.ro

tречере, ші апоï ла 9 оре fiекаре болпавŏ se ре-
tраце sпре репаоsŏ.

§. 433. Este fъръ îndoiалъ kъ dвпъ aseme-
nea kвръ требве sъ'шï fakъ natвра реакціа еï kв-
венitъ, пе kаре memoрабілвл Пpissnitz о пвmea
kрisъ; ачеа kрisъ se араtъ în difepite kinвpï, ka
о febpe inflamatopie, върsape, вpdinape, esanteme,
ші kвm amŏ zіче бвбе dвpepoase, febpe miліapie.
Este admipaбілŏ kвm Пpissnitz a щiвtŏ sъ tpateze
toate simtomeлe de реакцівne пвmaï kв апъ рече,
întребвinцatъ пе de о napte ka обложеалъ, ші алte
орï ka баіе ла пічоаре saŏ жвmъtate бае. Кв dpentŏ
n'a kвnoskвtŏ ел вn органŏ eskpetiвŏ ka пелеа пеп-
tрв боалеле înpъdъчinate ші înвekite. Прin mвлte
asвdъpï пв пвmaï kъ пв sлъбеще пелеа, de kît do-
бîndeще прin бъiле речï ші dвше о întъpipe ші se
fаче nesimцitoape ла реакцівніле estepioape, kаре
kвалitate i лiпsea maï 'nainte. Ка sъ înшipъm toate
боалеле în kаре fолоseще ачеаstъ kвръ пе ар а-
dвче foapte depapte, nefiindŏ maï нічï о боалъ, saŏ
akвtъ орï kронikъ în kаре sъ пв fолоseаskъ ачеаstъ
kвръ. Însъ лвkрвріле прінчіпале sînt пепtрв врmъtoa-
реле боале ; inokondpia, tpîнжі, nodarpa, ревmatis-
mвл, skpofвлвл, paxitвл, sifiлis, kaxeksia провеnitъ din
mвлta лваре de mepkвріале, sлъбічівnea продвsъ din
абвsвл плъчерілор лвmeщï. Dвпъ idea memopaбілвлвï
Пpissnitz ші dвпъ esпepiinца че а fъkвt'о пв esistъ
нічï о kontpaindikaцie л'ачеаstъ kвръ, de kît fie kаре
боалъ este sвпвsъ ла felвpimï de modifikaцiï a kвpeï.

www.dacoromanica.ro

DESKPIEREA БЪЛОР DE IODINЪ.

Deskpiereа апелор тіперале din Хала.

§. 434. Орашъл Хала este 1064′ d'aspra mърі, 2 міле depapte de Staep, întp'o posiцie mъntoasъ foapte плъkътъ, în anpoпiere de Salцbax, se бъkъръ de ъn aerъ kъpatъ ші ъskatъ, dap este sъпъsъ skimbъreї челеї репezї a temperatъreї din kaasa mъnцілор kapi sînt în вечіпътate, dpentъ ачеea se întpebъinцeazъ пептръ kъръ пътаї treї лъне, adikъ Iъnie, Iълie ші Avгъstъ. Nътъръл oaspілор este de 200 în timпъл kъreї.

§. 435. Ачeastъ апъ sъpatъ de ла Хала este de мълтъ kъnoskътъ, ші локъitopi d'aколо аъ întpebъinцat-o пептръ гъше. S'аъ tpimisъ în бътілії în маї мълте провінції de anpoape пептръ ачestъ sfîpшітъ, fър'a fi kъnoskъte materialele лор хіміче. Хimia moderпъ a deskoperitъ kъ ачeastъ апъ are întp'însa iodinъ ші бромъ.

§. 436. Fontîna ачeasta isвореще kîцї ва пашї depapte de Sълцbax întpe Fapdopfe ші Fapkipхen ші oратъл прінчіаръ Хала. Ачeastъ апъ este лім-

www.dacoromanica.ro

nede, transparintă ші bate în galbenă. Gustul ei este kam sărată ші nu neplăkută. Esnosă la aeră stă oare kare timnă neskimbată, apoi kîte puţinî se skimbă ші faţa'ї debine galbenă ka sofranul. Temperatura ei este de la 9°—16° R., greutatea specifikă 1,108.

§. 437. Această apă se întrebuinţează atît ne din puţurî kît ші ne din afară. În miżlokul kurţei avestui stabilimentă se află un reservoriă de 1,400 bedre ţermane, în kare se adună apa ce kurge din fontînele lor ne kîndă nu se face baie, fiindă kîtăţimea ei ce kurge dintr'această fontînă în 24 ore se urkă numai ceva mai mulţă de 20 bedre. Ună al doilea stabiliment mai mikă se află într'un sată anume Pfarrkirchen în departare de un patrar de oră de akolo. Această apă sărată este folositoare în toate boalele kare provinu dintr'o tărnitudine a sistemei limfatiче, de aceea la skroful, înflătare limfatiче, indurajiunî ale glandulelor, mai vîrtosă la gîuşe. Kătăţimea bestureї dintr'această apă este dunu diferiţele vîrste ші sekse, ші difeririţa boalelor, de aceea se dă de la 1—20 dr. saă singur, saă ku lanţe, ku zeră, or ku bulion mestekată. Întrebuinţîndose pentru bălї, se pune într'un basă ku apă ordinar înkălzită de la 5 oka pînă la o badră de apă mineral, ші pentru kopiї analogă ku vîrsta lor. Această baie se întrebuinţează pentru zmătate baie, pen-

www.dacoromanica.ro

tpȣ spълapе, klistipe ла maĭ mȣлte боале skpofȣ-лoase înpъdъчinate.

§. 438. Ла oameni kȣ konstitȣцie лimfatikъ шi mȣkoasъ пpieщe foapte mȣлtȣ aчeastъ баie, dap este intepzisъ ла oameni kȣ mape ipitaцie шi ipitaбiлitate a baseлop, kȣ inkлinaцie ла skȣĭpatȣ sînцe, шi ла чeĭ чe пъtimeskȣ de emopaцie, шi ла oameniĭ kaxektiчĭ.

Апaлise.

În 16 ȣпчiĭ de apъ se koпpindȣ гpane:

Kлopnatpiȣm	. . . .	87, 021.
Kлopлition	. . . . .	5, 037.
Kлopkaлчiȣm	. . . .	3, 350.
Kлop aлȣminosȣ	. . . .	3, 916.
Iodȣ natpiȣm	. . . .	5, 529.
Бpȣm natpiȣm	. . . .	0, 414.
Пъmîntȣ aлȣminosȣ fosfatikȣ	. .	0, 129.
Лition sȣлfȣpikȣ	. . . .	0, 429.
Пъmîntȣ taлkosȣ sȣлfȣpikȣ	. .	1, 459.
Fepȣ шi пъmîntȣ kpemenosȣ	. .	ȣpme.
		107, 264.

Deskpiepea апeлop mineраle din Saizon.

§. 439. Se aflъ întp'o mikъ depъptape de ла Бpaшовȣ, întp'o stpîmtъ вaлe mȣntoasъ шi ape maĭ mȣлte fontîne de iodȣ. În anȣл 1841 aчeste fon-

www.dacoromanica.ro

tîne s'aŭ împrezmŭitŭ mi s'aŭ nŭmitŭ ŭna Frapţenseŭrŭn mi cea-l-altъ Fepdinandseŭrŭn. Aceste ape sînt înaŭvţite de acidŭ karŭonikŭ, mi sînt limpezi, rŭstŭl lor este akrîşior mi plъkŭtŭ. Fontîna lŭi Fepdinandŭ este kŭ ŭn rŭstŭ kam sъratŭ, dap cea-l-altъ ceva nŭţinŭ astrinţentъ mi koresnŭnde kŭ metalŭl de ferŭ.

Analise dsnŭ D. doktop de Greissing mi D-lop snecierĭ Ios. Miller mi Petep Spell.

În 16 ŭnchi de anъ se kopindŭ grape:

	Frapţenseŭrŭn.	Fepdinandseŭrŭn.
Kpomatrism . . .	4, 698.	0, 614.
Iodŭ natrism . . .	1, 013.	0, 062.
Carbonas sodae . . .	10, 110.	3, 171.
Carbonas calcis . . .	3, 519.	1, 564.
Marnesie karŭonikъ . .	0, 843.	0, 421.
Oksidŭ fepikarŭonikŭ .	0, 116.	0, 580,
Sulfatŭ de sodъ . .	0, 152.	0, 350.
Acidŭ de nъmîntŭ kremenosŭ	0, 125.	0, 301.
	21, 479 гр.	7, 065 гр.
Acidŭ karŭonikŭ . .	8, 071.	7, 561.
	saŭ 19, 690 g. k.	16, 328 g. k.
Grestate snecifikъ . .	1, 003.	1, 00009.
Temperatŭrъ . .	8° R.	7, 5° R.

§. 440. Aceastъ analise ne dъ cea maĭ de aproape dovadъ desipre preţŭl terapeŭtikŭ a amîndŭror apelor minerale, kŭ deosebire kъ fontîna lŭĭ Fepdinandŭ este maĭ sъratъ. În privinţa kalitъţeĭ ce aŭ de iodŭ natrism mi karŭonatŭ de sodъ kît mi de acidŭ karŭonikŭ, este foarte raţionabilŭ kъ a-

www.dacoromanica.ro

veste бъ̀ въ intre în pîndъ̀ челор маї бине бъ̀de iodъ̆, kape sînt kъnoskъte nînъ astъzї. Пентръ înlesnireа болнавілор s'aъ̆ fъkъtъ̆ mъlte pregътірї kъ toate komoditъциle trebъinчoase. Шi kъ toate kъ acestъ̆ aшezъmîntъ̆ nъ este înkъ kъnoskъtъ̆ neste totъ̆ fiindъ̆ înkъ nъoъ̆, kъ toate acestea se aflъ пе totъ̆ anъ̀ de ла 300—350 oaспецї. Este kъ deoseбire folositoape aceastъ anъ în боалеле ърmътoape:

Skpofъ̀, реъmatismъ̆, шi боалеле sifilitiче sekъndape, prekъm шi ла toate боалеле провените dintr'aceastъ kaъsъ.

§. 441. Este interzisъ întребъinцareа acestop ane пентръ oameni kъ o mare iрitaцie шi iрitaвілitate a васелор, kъ înklinaцie de skъїnatъ̆ sînце, шi ла чеї че пътimeskъ̆ de emoрацie, шi ла oameнї kaxektичї.

www.dacoromanica.ro

Estpaktъ din razeta medikalъ din Biena.
No. 37. 1851 Dekembpie 13.

BACCAE DAPHNE MEZEREI.

ÎN KONTRA PROSOPALGIEÏ

de

Dr. Moriţiŭ Bertxeimer, în Bŭkŭreşţ.

Prosopalgia (dŭrere de obrazŭ parţialъ) dŭnъ kŭm e kŭnoskŭtŭ nîn' akŭm, fače parte dintr'acele boale, kare reklamъ foarte mŭltŭ paţienţa atît a pъtimaşŭlŭï kît şi a medikŭlŭï. Sînt dar înkredinţatŭ kъ n'ar fi de prisosŭ sъ askŭlte ţine-va o komŭnikaţie despre ŭn pŭnktŭ miżlok (чел пункть dŭnъ ţiinţa mea, ne kare 'mï a prokŭrato de kŭrîndŭ ŭn sŭţesŭ întîmplatŭ într'o boalъ de felŭl acesta.)

O damъ nobilъ Rusъ mъ înbitъ la dînsa în lŭna lŭï Martie a. k. rŭgîndŭmъ sъ o skapŭ de niţe dŭrerï foarte sŭnъrtoare de kape-i sŭfepea obrazŭl. Esamenŭl ce fŭkŭsemŭ acestei boale îmi

www.dacoromanica.ro

dete ѹрmъtорѹл pesѹлtatѹ. Ера ѹn felѹ de napoksismѹ kape înainta mepeѹ, o dѹpepe biолentъ kape kîte o datъ epa пъtpѹnzъtoape, шi алte opĭ konвѹлsiвъ, iѹte шi пiшkъtoape, kape konpindea semiобpazѹл din stînга împpeѹnъ kѹ okiѹл dintp'ачеа napte, naptea sѹnpa-opбitaлъ, osѹл ziгomatikѹ шi kanaлѹл nasѹлѹĭ; kiapѹ лimбa nѹ pemъsese neatinsъ, пe kape aчeasta am înцeлes'o dѹпъ гpeѹtatea вopвipeĭ; пe лîngъ aчestea se întîmплaѹ niцe miшkъpĭ tpemѹpъtoape în пъpцiлe mѹskѹлape sѹfepinde, пpekѹm шi niцe fѹpnikъpĭ totѹ întp'aчeлѹ лokѹ; totѹ de odatъ жѹmъtatea oбpazѹлѹĭ kape sѹfepea epa pече шi пaлidъ, în skѹptѹ dѹpepea fotoгiлъ nѹ epa de nekѹnoskѹtѹ. Din anamnese afлaiѹ eѹ kъ пъtimaшea, kape epa de 59 anĭ, aвea o konstitѹцie бѹnъ, epa mѹmъ de maĭ mѹлцĭ kopiĭ, шi îшĭ вenea пînъ în вîpsta de 50 anĭ ла лѹnъ în totѹ d'aѹna pegѹлatѹ, пe depлinѹ sъnъtoasъ, шi niчĭ odatъ n'a чepkatѹ вp'o esantemъ. De aчeastъ sъnъtate netѹpбѹpatъ ea s'a бѹkѹpatѹ пînъ ла anѹл 1844, kîndѹ fѹ atakatъ пentpѹ întîia oapъ de aчeastъ бoaлъ a пposoпaлцieĭ în Петepsбѹpг. Ea spѹnea kѹm dѹп'aчeasta a fostѹ tpatatъ de medichi d'akoлo ѹn timпѹ îndeлѹnгatѹ, dap fъpъ niчĭ ѹn pesѹлtatѹ. Asi feл a fostѹ konstpînsъ de a întpeбѹinцa dѹпъ konsiлiѹpiлe ѹnѹĭ naptikѹлapѹ, în kѹpsѹ de 4 ziлe, ѹn miжлokѹ snipitosѹ пpeпapatѹ de гpîne kѹ kape se fpeka пe d'asѹпpa oбpazѹлѹĭ шi din kape 'i s'a fъkѹt o poшaцъ пe toatъ faцa, шi пpintp'aчeasta totѹ ъъѹл 'ĭ a tpekѹtѹ шi a pemasѹ

www.dacoromanica.ro

nîn'akȣm a. k. Maptie skъпatъ; însъ akȣm ръȣл se peîntoapse. Am лȣatȣ пъtimaшa în tpatape, ла începȣtȣ нȣmaĭ eȣ siнгȣpȣ, iap maĭ tъpziȣ în ȣnipe kȣ maĭ mȣлцĭ oнopaбiлĭ koлeгĭ, шi amȣ kъtato ла вр'o 5 лȣnĭ. Tesaȣpȣл medikaлȣ 'шĭ a întpeбȣinцatȣ toate mъsȣpeлe kîte sînt apъtate пentpȣ aчeastъ boaлъ. Eȣ mъ desпepamȣ maĭ de stapea înkȣpaбiлъ a пъtimaшeĭ, kape, de шi întp'adeвъpȣ пaчientъ, însъ din kîndȣ în kîndȣ mъ înвita sъ пȣiȣ în лȣkpape aчeлȣ miжлokȣ întpeбȣinцatȣ ла Пetepsбȣpг. Ла începȣtȣ am konsidepatȣ aчestȣ tpiȣmfȣ aл mediчineĭ пoпȣлape foapte пȣцinȣ, dap чepepiлe пъtimaшeĭ deвeneaȣ maĭ stъpȣitoape, шi am kъtatȣ, în чeлe dȣпъ ȣpmъ, sъ konsimцȣ л'aчeasta. Чeл maĭ гpeȣ лȣkpȣ însъ fȣ kъ пъtimaшea нȣmaĭ kȣнoщea нȣmeлe aчeлeĭ doktopiĭ; dȣпъ deskpiepea aпapiнцeĭ гpîneлop шi a oпepaцiiлop лop, am deskoпepitȣ kъ пoate sъ fie нȣmita „Baccae mezerei" ka[illegible]eazъ ofiчiaлȣ în чeлe maĭ [illegible]aчiĭ. Aшa dap am пpeпapatȣ din 9 гpîne [illegible]ate, шi 6 dp. sпipitȣ de вin o tintȣpъ пe k[illegible]'o [illegible] diцepaцie peчe 24 de ope, aпoĭ în zioa чea maĭ de aпpoaпe am opîndȣit'o kîte 30 пikъtȣpe, de 4 opĭ пe zi sъ se fpeчe пe пaptea sȣfepindъ. Pesȣлtatȣл fȣ пpea iȣte. Kiapȣ în a doa zi dȣпъ o fpikцiȣne pепetatъ s'a apъtatȣ o înfлъtȣpъ episineлoasъ пe жȣmъtatea oбpazȣлȣĭ пъtimaшȣ. În a tpea zi, dȣп'o fpikцiȣne pепetatъ, înfлъtȣpa s'a apъtatȣ maĭ

www.dacoromanica.ro

Însemnъtoape kȣ o epȣпцie de бeшikȣцe. Ast-feлȣ̆ aвeamȣ̆ înaintea okiлop meĭ o episiпeлъ бȣбoasъ, пe kape лa ȣpmъ am deпъptat'o пpintp'o kълdȣpъ ȣskatъ. Пe kîndȣ̆ kȣ aчeasta dȣpepea oбpazȣлȣĭ skъdea din чe în чe, шi întp'o zi, adikъ în zioa de azĭ, D--na. de M. se бȣkȣpъ de чea maĭ бȣпъ sъпътate.

Ашȣ̆ dopi ka aчeastъ komȣnikaцie пpaktikъ se dea okasie maĭ mȣлtop koлeгĭ aĭ meĭ sпpe a o чep-ka лa пposoпaлцie шi пoate kiapȣ̆ шi лa aлte пe-вpaлцiĭ oпiniatpe. Пoate пpintp'aчeasta s'ap înaвȣцi шi matepia medikaлъ kȣ ȣn pemediȣ̆ aшa aktiвȣ̆, лa o бoaлъ atît de oпiniatpъ пpekȣm este пposoпaл-цia.

Dȣпъ чepkъpiлe чe лe am fъkȣtȣ̆ în ȣpmъ, am doвeditȣ̆ kъ ` apatъ foлositoate лa peȣmatismȣ̆ шi лa aptpitȣ̆; însъ tintȣpa tpeбȣe sъ fie пpeпapatъ maĭ tape, шi dosa чea maĭ пȣцinъ sъ fie îndoitъ, întpeбȣinцatъ пe din afapъ, în пaptea sȣfepidъ.

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro